

העולם הזה

פסק-הדין במשפט הגדול

האם
מותד
לשתף
פעולה
עם
האוי"ב
הזר?

קססטר

2

בספר הדין

מזה ארבע שנים מרחפת רוחו של ד"ר ישראל רודולף קסטנר על חייה מדינה. מאז הגיש חיים כהן, בהתקפה של קלות-הדעת האופיינית לו, את המשפט ה- קטן נגד מלכאל גרינולד, מחזיקה טרשה זו את המדינה כולה בגרונה.

אין כמעט מאורע חשוב שאירע בישראל בארבע שנים סוערות אלה, שלא היה לו קשר ישיר או עקיף עם הפרשה.

האסון הנורא במעגן, שקיפח את חייהם של 17 איש, קרה אחרי שמשפת שרת ביקש לערוך להטוטי-פרסומת במעמד שכל מטרותיו לא היתה אלא לאפשר לו לסגור על עצמו מבלי להיכנס לדוכן העדים.

תוצאות הבחירות לכנסת השלישית, ובעיקר קר ירידתה של מפא"י ועלייתה של תנועת החרות, הושפעו במידה רבה על-ידי ספק הדיון המועזע של בנימין הלוי, שניתן ימים מעטים לפני כן.

סילוקו של משה שרת על-ידי דויד בן גוריון לא היה אפשרי לולא הטילה פרשת קסטנר צל כבד על האיש הקטן בעל השם הצ'ילני, שנתן את ידו להסגרתו הנפשעת של שליח השואה יואל בראנז, לידי האינ-טליגנציה הבריטי.

רצח קסטנר עצמו, על רקע שלא הובהר עד היום, היה בלי ספק קשור עם שאלת העמדתו או אי-העמדתו של קסטנר לדיון בעון ההאשמות שהטח בפניו השופט הלוי. הוועד הציבורי, אחרי שנודע כי רוצח קסטנר היה בשעתו סוכן השב, וגילוי העתונות החופשית בענין זה, הכריחו את דויד בן-גוריון להוציא את השב. מן ה- מחתרת. המלחמה הציבורית בה עומד ה- שב. מאז גרמה לתוצאות רבות, אשר חסימת אלי תבור היא רק אחת מהן.

סילוקו של אהוד אבריאלי, עד אז האיש המרכזי בקבוצת-המנהלים המקימה את ה- דיקטטורה האישית של דויד בן-גוריון, ו- הגלית אבריאלי לגאנה, היו קשורים עם טי- פולו של אבריאלי בטרשת קסטנר.

ואילו בזירה המשפטית גרמה פרשת קסט- נר למפאכ ששקטה אך מכרעת: מאמץ ממושך ועקשני של חיים כהן לשעבר את מערכת המשפט לשלטון, חקיקת שורה שלמה של חוקי-חרים חדשים, החוק החדש המצמצם את הזכות לחקור עדים שתיועבר, הצעת החוק לחיסול האמת, ביטול הזכות להגיש משפטים פליליים פרטיים, וההצעה של דויד בן-גוריון לחוקק חוק נגד חופש העתונות.

כיצד יכול היה משפט אחד, ואפילו סנסצ- יוני, לגרום לתוצאות כה מרחיקות-לכת? הסבר אישי בלבד לא יוכל להסביר זאת — לא פחדנותו של משה שרת, לא תככים האפלים של אהוד אבריאלי ושות', אפילו לא כשרונו המזהיר של שמואל תמיר. ההסבר עובר גם מעל ומעבר לתכונות אישיות ולמערכות חולפות.

פרשת-קסטנר גרמה לרעידת-אד- מה, הנמשכת זה ארבע שנים, מפני שהיא חדרה ללב לבו של העולם הרוחני הישראלי. היא נגי- עה בשרשים הרעיוניים והפוליטיים העמוקים ביותר של המשטר הי- קיים בישראל, בתנועה הצינונית וביחודות העולמית. היא משקפת את יסודות המאבק האמיתי, שהיה עד אז חבוי עמוק מתחת לפני הקרקע, מאבק שיכריע את גורל חמדינה בדרך הבא.

★ ★ ★

שבוע מוגיע שלב נוסף של פרשת קסטנר לסימונו. אל ישלה את עצמו איש: זה לא יהיה השלב האחרון. פרשת קסטנר תוסיף להלך אימים במדינה הזאת, שנים רבות אחרי שהתהלך המשפטי האחרון יסתיים באופן פורמלי.

אינני יודע ברגע זה מה יהיה פסק-דין של חמשת השופטים העליונים, הדנים ב- עוצור על פסק-דין ההיסטורי של השופט בנימין הלוי. ברגע זה, דקות מעטות לפני עלות המסך על מעמד מתן פסק-הדין, נתרכו

בניתוח הברירה האכזרית העומדת לפני חמשה אנשים אלה, אשר המשטר הפקיד בידיהם פקדון כה יקר.

בפני השופטים העליונים שלוש אפשרויות: להתחמק בפסק-דינם מן הבעיות ה- גדולות, להסתפק בניתוחים פורמליים יבשים, לחפש מוצא זמני בפשרה זו או אחרת. אני מקצה שפסק-הדין לא יהיה כזה.

לדבר כי אמנם ישראל רודולף קסטנר שיתף פעולה עם הנאצים ובכך סייע בפועל להשמדת חצי מיליון יהודי הונגריה. יהיה זה מעין פסק-דין מוחת מוסרי על אדם ש- נרצח, דבר ששופט יהודי יעשה אותו רק מתוך היסוס פנימי רב ביותר.

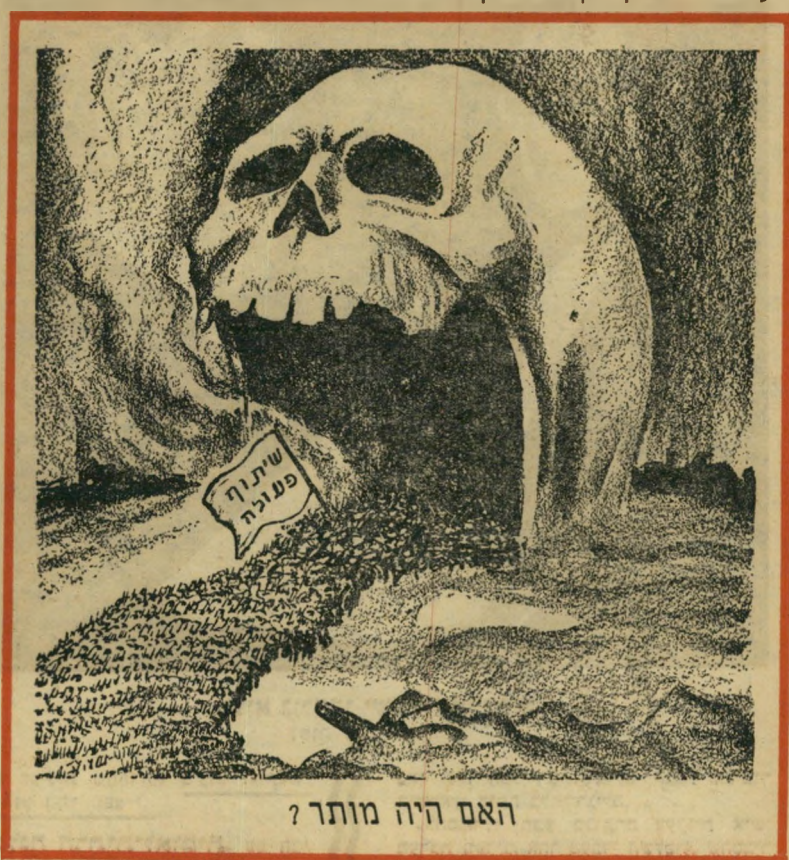
לבטל לגמרי את פסק-דינו של הלוי, ולתת צידוק מלא לכל מעשיו של קסטנר.

בית-המשפט יצטרך להביע את דעתו בנוסחות משפטיות. אולם אך אשליה היא לחשוב כי השאלות העומדות לדיון הן במהותן משי-

בארץ-ישראל. השיטה היתה בשני המקומות אחת — שמירת השלטון הפנימי, תוך שי- תוף-פעולה עם האויב הזר, על חשבון טובת האומה.

במשפט העליון שאל הנשיא אולשן את תמיר בגלוי-לב שאלה מכרעת: הלא גם ב- ארץ-ישראל דגלה ההנהגה בהבלגה, בעוד שהפורשים התנגדו לה. אם יתקבל העקרון שכל שיתוף-פעולה פסול, האם אין פירוש הדבר כי הנהגת הישוב (שמסרה את ה- פורשים לידי הבריטים), הלכה בדרך הבגידה? **אני מאמין כי מבחינה מחותית הוכרע המשפט ברגע זה, לבאן או לבאן. כי כאן עמדה הברירה הערומה, האכזרית, ללא מסווה.**

במשך שני דורות שיתפה ההנהגה הצי-ונית פעולה עם כל שלטון זר, ויהיה גם גוייץ ביותר. היא לחמה עד חרמה במחתרת גלילי, שקמה נגד הכובש התורכי. היא מסי- רה בסיטונות לידי מומחי-העיניים של ה- בולשת הבריטית את לחמי אצ"ל ולחמי-

האם היה מותר?

ובכוא יואל בראנז, האיש הקטן שהביא עמד את הסיכוי היחיד להצלת חצי מיליון יהודי הונגריה, היא מסרה אותו לידי השלטון הבריטי, אשר לא הסתיר כלל את מטרותו למנוע אף את הצלתו של יהודי אחד העשוי להיתפס על דלתות ארץ-ישראל.

אי-אפשר להסביר תופעה זו בהאשמה שמנהיג זה או אחר היה בגור. כאן פעלה צמרת שלמה, על כל שלוחותיה, דור אחרי דור. היא פעלה כך מפני שזו היתה צמרת של אומה בעלת תחושה מולדתית ועצמאות רוחנית, אלא צמרת של גויטו אשר פרנמיו ליחבו במשך 80 דורות את פנכתו של חסר-ק.

ישראל קסטנר החל בדרכו כחניך אותה האסכולה. הוסחה בפניו ההאשמה הנוראה כי בסוף דרך זו התרדד למדרון ההשתל- בות האישית במנגנון ההשמדה. מתוך טעמים אנוניים. אולם אין ספק כי בראשית הדרך היה עסקן ציוני מן המניין, נציג רשמי של הסוכנות היהודית, ושהוא פעל כפי שפעלו נציגי הסוכנות בשאר המקומות. משני עברי מסך-הפלדה הנאצי.

אם יבואו עתה חמשת השופטים ויאשרו את הלכותיו של הלוי, הרי משמעות פסק- דינם תהיה: כל השיטה הזאת גלוזה ומתור- עבת. ואם שיטה זו גלוזה ומתועבת, הרי חייבת האומה הישראלית לקום ולטאטא כיום מן השלטון את כל הצמרת הקיימת, כי הרי זו אותה צמרת שגדלה על ברכי שיטה זו. העליונים עצמם צמחו מתוכה מבחינה חבר- רתית ורוחנית.

אם יעשו זאת השופטים, ייכנסו להיסטוריה כדמויות נדירות, אשר הן משכמן ומעלה מעל לבני דורן. אולם דברי ימי האנושות כולה עניים מאד באנשים שהיו מסוגלים להתעלות לדרגה כזאת של הש- תחרות ממושגי חברתם.

★ ★ ★

אותה שעה בה עסק ישראל קסטנר בהצלת קצין הס.ס. קורט בכר ממשפט נירנברג, ובה טישש יוסף שפרינצק בקונגרס הציוני בבאול את ההאשמות הראשונות שהובאו נגד קסטנר, שפט העם הצרפתי את המרשל הגרי פיליס פטן.

הצרפתים לא פעלו מתוך נקמנות. פטן כבר היה ישים שכור. הוא לא היה עוד מסוכן. אי-אפשר היה לשכוח כי המרשל הו- שיע פעם את צרפת באחת השעות הקודרות ביותר של מלחמת-העולם הראשונה. והפך ל- אגדה חיה כמנצח קרב וורדן. רוב הצרפתים גם הסכימו כי פטן לא פעל מתוך נימוקים אישיים שפלים, אלא סבר באמת כי שיתוף- הפעולה עם הנאצים יציל את צרפת מחורבן. אולם העם הצרפתי חרף את דינו של פטן ודן אותו למוות (שהוחלף במאסר-עולם) מפני שהבין כי אי- מה הירשבת על אדמתה, והרוצה לחיות חיים עצמאיים, חייבת לק- בוע ציוני עליון שיאיר לדורות ויעמוד לנגד עיני מנהיגים חלשים גם בשעה השחורה ביותר: כי שיתוף-פעולה עם אויב זר הוא בגידה, יהיו נימוקיו ושיקוליו כא- שר יחיו.

מבחינה זו לא היה הבדל בין פטן, בעל הרצון הטוב, לבין הקהילינג סיד לאחאל, שהיה אדם שפל ומנוחל. לגבי ההיסטוריה, היה דינם אחד.

★ ★ ★

לעומת זאת, יבטלו חמשת ה- שופטים את פסק-דין ההיסטורי של הלוי, תהיה זאת קביעת ההלכה ההפוכה, כדוקטרינה חוקית עליונה במדינה.

יודע-יחוק, המצויים בחומר העובדתי ו- המשפטי, סבורים שיש רק אפשרות מצומ- צמת מאד לבית-המשפט לנהוג כך, אם יי- קוט במתכונת הנוהל והכללים המשפטיים אשר הוא נהוג בהם תמיד. חיים כהן עצמו הגדיר את הערעור כקשה, כי פסק-דינו של הלוי מבוסס על מימצאים עובדתיים שבית- משפט גבוה יותר אינו רגיל להתערב בהם. קביעותיו של הלוי משתרעות על פרשות מרובות, ואם יבואו השופטים עתה להסוך את מרביתן — ולא על יסוד ניתוחים פורמליים — פירוש הדבר כי השקפת-עולמם היסודית שונה מזו של הלוי, ומכאן שגם ראיית הצדק המשפטי ותפיסת-העובדות ש- להם שונות לחלוטין.

השקפת-עולם כזאת, חמצניקה שיתוף-פעולה עם האויב הזר, יהיו השיקולים כאשר יחיו — מדיניים, מפלגתיים או אישיים — מנוגדת לתחושת-החיים של האומה הי- חדשה הנרדפה על אדמת ארץ- ישראל, תרור שהקים את חמדינה ברמז, ואשר יקיים אותה מול מבי- חני המחר.

תהום פעורה בין משקפה כזאת, לבין עולמו הרוחני של דורנו. שום גוסס משפטי לא יגשר על פניה.

● **אישיות צעירה וחשובה מקרב צמרת מפא"י עומדת לפרוש בעתיד הקרוב ביותר מתפקידה הנוכחי, כדי להתמסר כולה להכנת הבחירות לכנסת הרביעית, בה תופיע כאחד המועמדים הראשונים של מפא"י.**

● **ביג"י יצא לחופשה ממושכת, כדי להכשיר את הקרקע לבחירות אזוריות.** הוא יתייחד בביתו, יעסוק בחיבור מצע משותף, שיאפשר למפא"י, אחדות העבודה ומפ"ם להופיע לבחירות הבאות ברשימה אחת.

ביג"י מקווה שאחרי הפגנת הכוח שלו במשבר האחרון, והסידורים החדשים בקואליציה (שימנעו למעשה בפני מפלגות השמאל להכין לעצמן מלחמת-בחירות נפרדת), ישכנע אותן הפעם לקבל את הצעתו.

● **במקרה זה ייעשה נסיון להעביר חוק של בחירות אזוריות עוד בכנסת הנוכחית, לערוך את הבחירות הבאות על פי שיטה זו, שתיתן לביג"י רוב מוחלט.**

● **מלחמת-סואץ תיגמר בקרוב רשמית, אחרי שיצליח דאג האמריקני שילד להשיג הסכם-פשרה בין גמאל עבד אל-נאצר לבין ממשלות לונדון ופאריס על הסדר ענייני התעלה, מחוץ לתחום: מעבר אוניות ישראליות.**

● **לא תם סדר חצרות בקואליציה.** למרות נצחונו המכריע של ביג"י ואי-הצדק המוחלט של שותפיו לפרוש אי-פעם מן הקואליציה, תתעוררנה בעיות חמורות בין מפא"י והשמאל מצד אחד, ובין מפא"י והדתיים מצד שני. משמאל יפריעו בעיות מדיניות-חחוק ונעייני-השכר, בצד הדתי תפרע ה"ידועה בציבור". כל שותפי ביג"י יחפשו באופן נואש דרכים חדשות לגלות אופוזיציה מבלי לאפשר לביג"י לסלקם.

● **סניור פראנצ'סקו אורוטיה יחפוף בקרוב לעצם כגרונו של ישראל.** המתחוך הדרוס-אמריקאי קיבל את דעת הירידנים שיש מקום לעריכת סקר מקיף על ריכוזים שהוכנו כביכול על-ידי ישראל בהר-הצופים, ייתקל בי

התנגדות נמרצת ביותר מצד ממשלת ישראל.

● **חופש המעבר למקומות הי קדרשים ירד מן הפרק.** תביעת ישראל בא-ים לזון בספינת 8 של הסכם שביתת-הנשק עם ירדן, הכולל בין השאר ענין זה, תוסר. התביעה הוגשה רק כי תגמול על דרישת ירדן לזון בנסיעות באיזור הספור, איבדה את ערכה ה"מכסיס". נימוק נוסף: ישראל אינה מעוניינת לעורר שאלה העשויה לגרום אחר ריה דיון מחדש בשאלת בינאום ירד שלים. כן אינה מעוניינת ישראל, לפי עזת האמריקאים, לגרום כגורע קשיים למלך חוסיין.

● **אין שום סיכוי לחדירה ישראלית לגוש האספרואסיאתי.** מומחי משרד-החוק, שנכשלו כליל בכל הארצות מלבד יפאן, בורמה, צ'יילון ו"גאנה, ינסו לחפות על כשלונם במסע תעמולה שישתדל להוכיח כי הגוש הי אפרואסיאתי אינו אלא אגדה, שאין לה שום השפעה בעולם.

● **חימין מכין כמה פרשות כלנת-אריות,** נקמח על המחפכות הי שמאליות בערית נחניה ובקרית-מוצקין.

כמה מראשי חכללים גילו בימים האחרונים פעילות שמטרתה ביצוע הפיכות חצר בכמה רשויות מקומיות, בהן השלטון הוא בידי מפא"י.

● **מכסוף פנימי קשה צמיו למפלגה הדתית-לאומית.** עם הב" ראתו של שר הדתות והטעו משה שפירא, תעלה הסיעה השמאלית במפלגה, שבראשה עומדים יוסף בורג ומשה אונג, דרישה לערוך בחירות פנימיות שיגלו את חלוקת-הכוחות במפלגה. סיעת-הרוב של שפירא תתנגד לכך, מתוך נימוק שיש לרכז עתה את כל המאמצים להכנת הבחירות לכנסת הרביעית, תזכה בתמיכת יצחק רפאל, חחושם ללכת לבחירות, אחרי שסיעתו התפוררה כליל.

● **צמיו משבר בענף חמלטשות,** עקב קשיי-שיחוק. ייתכן שיהיה צורך לסגור את המלטשות לזמן-מה.

● **פשיטת-הרגל הראשונה בענף החלבשה תיוודע השבוע,** כשהמפעל הראשון יִבָּקש לפרקו מרצון.

● **מחירי הסיגריות יעלו ב-50 פרוטה,** עקב העלאת מחיר חסאי באק חמקום, ותעלה גדולה יותר של חבלו. גם מחירי השוקולד יעלו, עקב עלות מחירי חמרי-הגלם וציודים רחמי המפעלים.

● **תוכנית הליברליזציה חממשלתית כייבוא תבומל,** בגלל חיריות המסוכנות ביותר מסבטי-חוק שברשות האוצר. אולם העלאות המכס, שחיו חלק מן התוכנית, תישאנה ואולי אף תגדלנה.

● **תוכנית ח"ף (ביטוח-חיים צמוד) נכשלה,** וההכנסות לא הגיעו לאומדן. חכשולן נבע מירידת ערך אגרות-חוב ממשלתיות צמודות, ומחסור בכספים בשוק.

● **שמחי גידול סלקי-סוכר יגדלו,** יגיעו ליבול של 100 אלף טון. הסיבה: מחירים מובטחים טובים לסלק ולסוכר. כן יגדל ייצוא מלונים לאנגליה, שם יהיה חפרי הישראלי הראשון בשוק.

העם

חוק הארץ

בימים הטובים של השלטון התורכי בארץ ישראל שרר בארץ משטר הקאפיטולציות — משטר שנתן לסוכנים זרים שלטון רשמי על שטחי-חיים נרחבים בארץ.

כשהיה פותח ירושלמי תולש, כסוב לבו ביין, את דגלו של הוד מלכותו, הצאר של כל הרוסים, מעל בנין הקונסוליה הרוסית שמול השער החדש המוליך לכנסית הקבר הקדוש, היה הדבר גורם להגבה תמורה. ה" צאר היה משגר את חיל-הים שלו למיצרי הבוספורוס. האוניות לא הוצאו משם עד אשר נזף השולטאן בבאשא של ירושלים, והבאשא היה מטיל על מפקד-המשטרה ה" עירוני להלקות בפומבי תריסר פוחזים. מאז עברו מים רבים בירדן. אך השבוע היה נזמה שהמצב חזר לקדמו. ויחד עמו, כך נסתבר, חזרה לקדמותה גם הפסיכולוגיה של פרנסי הציבור של הכולל הישראלי.

מה יגידו כעת? במרכז הפרשה עמד רמאי רומני שברח מצרפת, סוחר-הגרונטאות יוסף יואנוביצ'י. ממשלת צרפת דרשה את הסגרתו, בעון מעשים שונים שהיו (או לא היו) בגדר הונאה כלפי ממשלת צרפת. עד

נשיא גולדמן ושרגר אברמוב
דמות בשם גולדמן

כאן היה הכל רגיל. אולם הגבת הציבור הישראלי היתה בלתי-רגילה. "להסגירו" תבע בכותרת צעקנית איש-מערכת מערבי, אחד מעבדי השלטון, שהסביר בקול היסטרי שאם לא תסגיר ישראל את האיש ללא דחוי, יגרום הדבר להרעת יחסו של העם הצרפתי לישראל. "מה יגיד פיגארו?" שאל בחרדה עתונאי אחר. "מה יגיד לה" מונדו?"

המחפיר כהגבה זו היה כי איש מן ה" שואלים לא שאל את השאלה היחידה שצרי" כה לענין במקרה כזה אורחי מדינה חו"י שית: "מה אומר החוק הישראלי?" כי המבחן האמיתי ביותר לעצמאותה של מדינה — ושל האומה המשמשת לה בסיס — הוא שהח"ק הריבוני שלה בלבד יקבע את גורלם של אנשים הנמצאים בגבולותיה. יהיו מעשיו של יואנוביצ'י בצרפת מעור" פלים ומפוקפקים כאשר יהיו (ראה עמודים 10—11) הרי ברגע זה הוא תושב הרפוב" ליקה העצמאית של ישראל. לגבי מיליון ושמונה מאות אלף אורחי המדינה, לא יקבע מה אומר הקרא בפאריס או העתונאי ב" מרסיל. לגביו לא תקבע אפילו עמדתה של ממשלה ידידותית כמו זו היושבת בפאריס. לגביו יקבע אך ורק דבר אחד: חוק הארץ.

מדיניות

פעולות סיור

„בגורה המרכזית של החזית שרר שקט.

בשני האגפים היתה פעילות מוגברת של יחידות-סיור. לא היו אבדות. כך אפשר היה להגדיר, השבוע, את הנעשה במערכה הגדולה בין דויד בן-גוריון וד"ר נחום גולדמן.

אחרי שהוא הצליח לשבור לחלוטין את המערך של מפ"ם ואחדות-העבודה, שתי ה" מפלגות היחידות שיכלו להושיט עזרה ל" גולדמן במאבקו למען הניטראליזם (ונגד בלשון-היחיד של ביג"י), נח בן-גוריון מעמלו. גם גולדמן נהג בזוהירות, לא עשה דבר שי יכול היה להרגיז בטרם עת את יריבו ה" גדול. שקט שרר לאורך כל חזית-המגע בין שני האישים.

האגף הימני. באגף האחד פעל אלכסנדר ניקיטין, אברמוב, שגריר מיוחד ומוסמך של ברית-הרפובליקות-המוצעות-הסוציאליסטיות ברמת-גן. הוא הזמין אליו, ב"ו אחר זה, את הנהגות רוב המפלגות במדינה (מלבד מפא"י, חרות ומק"י) ושוחח איתן על הית" רונות והמעלות של קו ניטראליסטי ישראלי.

בכמה מן הפגישות היו קוריוזים מעניינים. השגריר גילה בקיאות מפתיעה לא רק ב" עניני המפלגות, אלא גם בעניניהם האישיים ביותר של מנהיגיהן. כך הציע, כבדרך אגב, לשר-המשפטים פנחס רוזן סיגאר גדול אחרי הסעודה, חזיר: „הרי אדוני השר אוהב ס" גארים אחרי ארוחת-הצהריים!"

רוזן, הרגיל לעשן את סיגארו בבידיות ביתו, זועזע מן הגילוי. „מניין הוא יודע את עניני הפרטים ביותר?" שאל את חבריו. הציונים-הכלליים לא הסכימו לבקר אצל השגריר, אך נאותו להיענות להזמנת ראש עיריית רמת-גן, שהזמינם לארוחה משותפת עם תושב עירו, אברמוב. השם גולדמן שי" מש נושא מרכזי בשיחה.

האגף השמאלי. באגף השני היתה פעילות כמעט הפוכה. מוכיר-מפא"י גיורא יוספסל ביקש לשכנע את ביג"י לגנוז את סכסוכו, להתפשר עם גולדמן. נמוקו המפלג" תי של המוכיר המפלגתי: החרפת הסכסוך רק תגרום לכך שגולדמן יגביר את מאמציו להקים בארץ מפלגה אורחית גדולה ומא"י חרת, שתהדה סכנה למפא"י.

כמו כל ראשי הסוכנות, יש גם ליוספסל כבוד רב בפני כושר-הביצוע של גולדמן. לעומת זאת חופשית לחלוטין מרגש זה גולדה מאיר. אותה עניין צד אחר לגמרי של הבעיה: אם גולדמן ימשיך להיות שר" חוק של עצמו, יובלט עוד יותר חוסר-ה" הפעילות של משרד-החוק הישראלי. נוצר מעין משרד-חוק כפול, בראשות דמות כפולה שאפשר היה לקרוא לה נחומאי גולדה-מן. לכן התעקשה גולדה: אין מקום לויתורים. יש להוריד את ראשו של גולדמן, אחת ולתמיד.

בפני ביג"י הובאו שתי הדיעות היריבות. הטכסיסן הקשיש עדיין לא החליט את דעתו של מי לקבל, לפי שעה, אם כי לא יכול היה להיות ספק לגבי נגמתו הסיפית: לש" בור את גולדמן, המתחרה הרציני היחיד שנשאר לו בנירה המדינית.

מקום בפסגה. אולם מעבר לשיקולים המפלגתיים הקטנטנים, הוזכרה השבוע ה" בעיה הגדולה של עמדת ישראל בין הגושים לאורם החיחר של הספוטניקים. כגדורה בלתי-רצויה של גוש אחד, לא היה לה מקום במסה הפוליטית.

כאשר תבע השבוע ניקולאי בולגאנין ל" כנס ועידת-פסגה של ראשי שלושת הגושים בעולם — המערבי, הסובייטי והאפרואסיאתי — הופיע ברשימה גם נשיא מצריים, גמאל עבד אל-נאצר.

איש לא הזכיר כי אישם בפסיגה יש מקום גם לאדם שייצג מדינה בשם ישראל.

מנגנון

לפאתי מזרח, אחורה

עריסתו של יעקוב שמעוני עמדה בגרמניה. אולם מאז ומעולם נשא שמעוני את פניו אל השמש העולה. הוא הפך מזרחן. אחרי שכתב ספר על הערבים, שאת שפ" תם למד יפה, היה הוא הבחירה הטבעית לנהל את תעמולת המדינה כלפי הערבים בימי מלחמת תש"ח. מן הבית הארום, שעל שפת ימה של תל-אביב, ניסה לנהל איך שהוא מערכה זו, שמתה מחת טבעי, מפני שאיש בישראל לא תעניין בה.

המזרח למזרחן. כאיש המזרח במחלקה המדינית של הסוכנות, היתה דרכו של שמעוני סלולה למשרד-החוק. הוא נתמנה לראש מחלקת אסיה בקריה, עד שהוחלט לבסוף לתת לו תפקיד ממשי במזרח העולה.

מנקס נכבד *
האם שינה השופט דעתו?

וראש המחלקה הפלילית במטה הארצי, רמיח אפרים הוספטר.

עד התביעה הראשון, סגן המפקח הכללי של המשטרה וראש אגף החקירות אברהם זלינגר, הוכיח עד מהרה כי אמנם החליט המטה הארצי לעמוד לימין הנאשם במתן עדות-שקר: "אינני רוצה לתת לך את התיק, אינני רוצה לתת לך את המיסמך", אמר בכל הדמגוגיות לתמיר, אתו סירב לפגוש להיפגש, השופט לא התכוון להרשות התנהגות כזו בפניו, אפילו אם העד הינו קצין גבוה ב"משטרת-ישראל. בתגובה להתפרצויות החודר רות והמשנות של זלינגר, שהיה עצבני מאד ובלתי-בטוח בעצמו, סקד השופט על סגן המפקח הכללי להתנצל בפני תמיר. זלינגר ציית.

המשפט נמשך. הנאשם, זינגר, כסס את אצבעותיו בעצבנות. זלינגר התמיד בסירובו לענות למרבית השאלות. אך גינוי-השטס לא היו חשובים. זלינגר סיפר כל מה ש"תמיר רצה שהשופט ישמע מפיו.

המשק

מרצע בשק

הורף 1957/58 הצטייר בעיני יצרני תה"ל בשה מראש בצבעים חרדים ביותר. מאריס הגיעו ידיעות משמחות על אוס-ת-השק ה"חדשה, שתכריח את כל הגשים חרות להיראות כקיסמים עטופים, ואת כל הנשים השמנות להיראות כשקיקסות, תוך כדי החד לפת כל המלחמה שלהן.

המיליונים שורמו לאורך בצורת פיצויים מגרמניה ליחידים, גרמו אף הם לחזון אויף סימי. השוק נראה מוכן לקלוט לפחות ב"25% יותר מאשר בעונת-החורף הקודמת. הקודמת.

גם יצואנים, שנכשלו ביצוא סחורותם לשווקים חיצוניים, קיוו לפצות את עצמם עתה בשוק המקומי המתרחב.

ניתוח אחר המוות. השבוע ישבו יצרני ההלבשה במשרדיהם, ערכו לעצמם מ"עין גימור-אחר-המחלה. עונת-החורף לא נג' מרה עדיין, אך כבר היה ברור כי כל התקוות התבררו המכירות לא זו בלבד שלא עלו, אלא אף נחתו.

מה גרם לכך שהמרצע שיצא מן השק היה כל כך בלתי-יעיל? ההשערות הסבירות ביותר:

כשישמע את ערעורם המנומק של אקשטיין, שמר ומנקס.

פרשת שטיינברג

סוף רשע למשפט

רשעות חסרת-טעם הביאה השבוע את ס.מ.מ. יוסף זינגר, ראש הלשכה הפלילית ב"מטה מחוז המרכז של משטרת ישראל, אל ססל הנאשמים באולם המשפט של שופט השלום יוסף מגור-יכהן בתל-אביב. כי רק הסבר אחד יכול להיות לעדות השקר, שמסר זינגר בפני שופט השלום מיה שמי, בעת ביורר משפטו של הקצין שטיינברג, לפני יותר משנה: בלהיטותו להרשיע את שטיינברג בכל מחיר, החליט הקצין החתיק, ש"רצה למצוא חן בעיני מפקדיו, לסתות ביורר עין מדרך האמת.

שקרויו היו קטנים ובלתי-חשובים, אך ה"רשעות שבהם צפה ועלתה בכל אחד. זינגר סירב או להודות — לשאלותיו של עורך-הדין שמואל תמיר, פרקליטו של שטיינברג — כי שטיינברג היה זה שמסר מרצונו הסוב פריים שעריו לקידום החקירה נגדו. הוא גם סירב להודות כי חקר את מסקד הבולשת לשעבר, בדבר קשריו עם משרד עורך-הדין תמיר ושורת מתנדבים, ובדבר תעמולה ש"הוא ניהל כביכול לטובת הציונים הכלליים בכפרים הערביים במשולש.

המים היו ימי המתיתות הגדולה שלפני משפט עמוס בן-גוריון נגד שורת המתנדבים. עמוס, נביק וסתר הכריוו מלחמה על אחד הקצינים המוכשרים והנאמנים ביותר במש"טרת-ישראל. הכל היה כשר להכתמת שמו הטוב של הקצין שטיינברג.

התפרצות והתנצלות. רק פרט אחד שכחו עמוס ועוזריו, בעת המערכה הגדולה והמתוכננת היטב להשמצת שטיינברג: המ"דובר היה בקצין משטרה בעל חתק של עשרים שנות שרות. עם עבר עשיר של פעילות מסוכנות ונועזות, לא רצה שטיינברג לחתר לאויביו. אחרי שזוכה וטיהר מכל אשמה בבית-המשפט, החל לבנות לעצמו את חייו הפרטיים, התבסס כחוקר-פרטי מצליח ויצא למערכת-נגד. השבוע, בבית-משפט זה שלום בתל-אביב, החל השלב הראשון של מערכה זאת: הקצין יוסף זינגר, החוקר ר"הבמאי בעל-לית-השוא נגד שטיינברג, הרשב על ססל הנאשמים.

לעזרתו של זינגר, נוסף על עורך-הדין יעקוב הניגמן, אחד מעורכי-הדין הטובים ב"יותר בארץ. נזעק המטה הארצי כולו. בני"גוד מפורש לנוהג ולכללי ההתנהגות הנאותה בצבאות ובחילות המשטרה של כל אומות העולם, הופיע הנאשם לבוש במדי משטרה, כשנהגו הפרטי מביא אותו במכוניתו ישר לשער בית-המשפט.

יחד אתו, לאות האדה והזדהות, התיצבו באולם המשפט מפקד המחוז אריה קלפר-ניר

למשקנה שיש להרשיע את מנקס בכל זאת, בניגוד לדעתו הקודמת, הרי לדעת כמה מש"פסנים היה חייב להסביר ולנמק זאת בפסק-הדין.

עד מספר 24. לא היתה זאת הטענה כבוד-המשקל היחידה. בפסק-דין קבעו ה"שופטים שעדותו של אקשטיין נגד מנקס אינה מספקת, מאחר ששותף אחר לפשע אינו יכול להעיד לבדו נגד רעהו. היה צורך ב"סיוע נוסף. את הסיוע הזה מצאו השופטים בעד-התביעה, אשר שמו נאסר לפרסום, ש"דבריו הוכיחו לדעת השופטים שאמנם היה ברשות מנקס אקדח דומה לזה בו בוצע ה"רצח.

עד זה החזיק, לרברי התביעה, מחסן נשק בשיתוף עם מנקס. במחסן נמצאו כלי-נשק ותחמושת, הדומים לאקדח בו בוצע הרצח. אקדח דומה נמצא גם במועדון סוּסם שבחצר ביתו של מנקס, בעת החיפוש של אנשי הש.ב. במקום.

הש.ב. הניח בביתו את האקדח. קרא מנקס בבית-המשפט. "המועדון הוא מקום ציבורי ומנקס אינו אחראי על העשה בו". טען קריצמן, המתכונן לחזור על טענתו בפ"ני בית-הדין העליון לערעורים, בהתמכר על פסק-דין רבים בנקודה זו.

בעל המחסן הוא עדי-המדנה, ואין להס"תייע בו לדעתו של אקשטיין, כדי להרשיע את מנקס במסירת האקדח לרצח". טוען קריצמן, בהוסיפו נימוק נוסף: "העד מספר עשרים-וארבע, איש הש.ב. שעקב אחרי מנ"קס ממחסן הנשק ואילו, ושיכול היה כמובן לאשר שמנקס לקח אקדח מן המחסן, נפסק עלידי השופטים שאמרו בפירושו: "על עד מס' 24 אין אנוהו יכולים לסמוך".

הפכפך ומפרי-חוק. שלושה עדים י"שירים הביאה התביעה והש.ב. כדי לשכנע את בית-המשפט בדבר קיומה של מחתרת שמנקס עמד בראשה. שלשתם נדחו בידי השופטים:

● ישראל טייג, בעל המחסן אשר לגביו האמינו השופטים לעדותו של מנקס, כי לא היה זה מחסן של המחתרת שלא היתה קיימת.

● העד מס' 24, שהוכרו כעד שקר.

● אריאל אליאשחילי, עליו אמרו השופ"טים בפסק-דינם: "אין אנו סומכים כלל על עדותו של אליאשחילי. הוא הפכפך, בלתי-יציב ומפרי-חוק. אין אנו מאמינים לו כלל — אפילו לא במעט שבמעט". היתה זאת עוד מכה ניצחת לש.ב., שאליאשחילי היה אחד ממודיעיו ושלחיו.

לטל היו נימוקים אחרים לערעור: טענתו כי לא הובאה עדות רפואית שתוכיח כי אמ"גם מת קסטנר כתוצאה מיריות אקשטיין, נתקבלה בידי השופטים. "למרות זאת, הס"תמכו השופטים על עדויות שמיעה, בקובעם כי קסטנר נפטר כתוצאה מהקליע שהובא לבית-המשפט", יטען טל בבית-המשפט ה"עליון.

טענה אחרת, משותפת לכל שלושת הפרק"ליטים, תהיה טענת צירוף של שתי ה"האשמות: אשמת הרצח והמחתרת. "דעתנו אינה נוחה מצירוף זה", אמרו השופטים קצרות, על אף שקבעו כי אינם מקבלים את הטענה.

אחרי שלושת ימי קריאת פסק-הדין בפרשת קסטנר, תצוף ותעלה פרשת-קסטנר שוב ב"בית-המשפט העליון, בעוד שבועות אחדים,

שמעוני הפך ציר מוסמך של ישראל בראנ"גון, בירת בורמה.

לפני חדשים אחדים נסתיים תפקידו של שמעוני בארץ זו. הוא הוחזר ארצה, אולם לא למשרתו הקודמת במחלקת אסיה. היה צורך למצוא לו תפקיד חדש.

המוח הגדול, המכונן את מינויי הפקידים בישראל, לא שכח כי שמעוני הוא איש המזרח. לכן לא הופתע איש, מלבד שמעוני עצמו, כאשר קיבל סוף-סוף החודש את מינויו החדש.

איש-המזרח, היודע ערבית, וגם קצת בור"מאית וסאנסקריט, מונה לראש מחלקת מזרח אירופה — האזור היחיד בעולם שאין לו שום מושג עליו, שמעולם לא התעניין בו, ושאין הוא יודע אף אחת מלשונותיו.

מחתרת

תעלומת השו"מ השלישי

בשעות הראשונות שאחרי מתן פסק-הדין במשפטם של יוסף מנקס, זאב אקשטיין ודן שמר, שנמצאו חייבים ברצח בכחנה תחילה של ד"ר ישראל רודולף קסטנר, נדמה היה כי פסק דינם השקול של שלושת השופטים המחוויים, יהיה גם המלה המשפטית האחרונה בפרשה זו.

פסק-הדין הדחים בראש וראשונה את ה"תובעת מרים בן-סורת ושולחיה, מטה הש.ב. ומנגנון-התושק על כל שלוחותיו. כי הנשיא החרן של בית-המשפט המחוזי, מרדכי קנת, הקריא בקול ברור את החלטתו והחלטת חבריו: "אף אחד מהיסודות האלה (הדרושים להוכחת קיומה של מחתרת טירוריסטית) לא הוכח... המשמעות הפוליטית של מילים קצרות אלה, היתה ברורה: הארגון הטרור"ריסטי, שרצח כביכול, לדברי מנ"ג-התעמולה העצומה של הש.ב. במשך שנה תמימה, את ד"ר ישראל קסטנר, לא היה קיים מעולם. אולם, אחרי שפרשו למשרדיהם, התייעצו בחבריהם בקצוצ ובמשפחות שולחיהם, ה"ר"יעו גם שלושת פרקליטי ההגנה, מקס קריצמן, אלכסנדר טל ויעקוב הניגמן, כי בדעתם להגיש ערעורים מנומקים היטב על פסק-הדין, שגזר על שולחיהם עונש מאסר"עולם.

הפרט שנעלם. מה שבלט יותר מכל,

אחרי שהגיעה קריאת פסק-הדין לתומוה, הי"תה פרשה שזכתה בינתים לתואר "תעלומת השופט השלישי".

אחרי שנסתיימו עדויות התביעה במשפט, קם עורך-הדין קריצמן, ביקש לשחרר את מנקס אפילו מן החובה לענות להאשמה. הוא דרש לזכותו בו במקום, כי כך טען, לא הובאו אפילו הוכחות "לכאורה" נגד מנקס.

ואו קרה הדבר שגרם לסנסציה. שלושת השופטים התפלגו לשני מחנות. שניים מהם דחו את בקשת קריצמן. אולם השופט ה"שלישי, שוהותו לא נודעה, קיבל את הטע"נה. הוא החליט כי אין לחייב את מנקס להשיב להאשמה.

לתמהונם של משפטנים רבים, שהתענינו בפרשה, לא הוזכר פרט זה לגמרי בפסק-הדין הסופי, שהרשיע את מנקס ברצח, על דעת כל שלושת השופטים. הדבר עצמו היה מ"תיע למדי, כי בעדויות הסניגוריה לא הובאו שום הוכחות נוספות נגד מנקס, פרט לעדותו של אקשטיין, שלא יכלה להרשיע את מנקס ללא סיוע נוסף.

אם שינה אחד השופטים את דעתו והגיע

סגן-מפקח-כללי זלינגר (מעייד בישיבה)
האם דיבר שטיינברג מרצונו?

הכרטיס הנסתרים על העלילה והאנשים הדרומים

ברוך נאדל שאפשר היה להציל רכבות, ואולי מאות אלפי יהודים. הוספת שהיהודים לא ניצלו גם בגלל הונחתם ואספספולתם של המוסדות היהודיים. אתה היית מנהיג היהודים האלה. הם הושמדו, ואתה נשאר בחיים. הייתי מבין, אילו באה לתבוע את חשבון דמם אחרי המלחמה, או אילו הצטרפת למפלגת אופוזיציה; או אילו פרשת מהחיים הציבוריים. אולם אתה חזרת לאותה ההנהגה שאתה מאשים אותה באשמת דמים כזאת, מילאת סף מים וחפשת קארירה בתוכה. זה שופך אור נוסף על אישיותך וגם על פעולותיך בעבר. אם תוכל להסביר לי נקודה זו של התנהגותך בימים כתיקונם, ייתכן שאשקול מחדש את עמדותי כלפי דמותך בימי חירום.

קסטנר חייך. הוא תפס בפרק זרועו של תמיר, אמר: "והי שאלה גדולה וצודקת. אחרי המשפט נשב על כוס קפה ואסביר לך". תמיר הודקף: "אם יש בסוף תשובה כנה, אין סיבה שלא תיתן אותה עכשיו. אם עכשיו אין בפיק תשובה, קרוב לוודאי שאתה ואני לא נשב אף פעם על כוס קפה". קסטנר משך בכתפיו, והשניים חזרו לאולם, בו נתחדשה החקירה ביתר תוקף.

★ ★ ★

עשר דקות דממה

אם קסטנר חשש מפני תמיר, הרי ידיד גרינולד חששו מפני השופט בנימין הלוי. כמה חודשים קודם לכן הפתיע את המדינה כאשר גזר לנאשמי מחתרת-צריפין פסק-דין שנראה לרבים חמור ביותר. רבים פירשו זאת כהכחזה לכך כי מבחינה רעיונית הוא קרוב מאד לרוח השלטון.

המועקה התגברה כאשר סיים קסטנר את עדותו הראשית. הלוי, שישב עד אז דומם מאחורי דוכנו, פנה אל תמיר: "אולי, לאור עדות העד הראשי, רוצה הנאשם לחזור בו מאי-ההודאה, ולהודות באשמתו?" היה נדמה כי המשפט אביר, וכי המשפט אינה אלא מעשה דו-קישוט. אך גרינולד עמד על דעתו: ללחום.

המפנה הגדול בא ביום השלישי של החקירה הצולבת, למחרת יום השיחה האדיבה במזנון. קסטנר הכחיש בעדותו כי הציל את אלוף-הס. קורט בכר ממשפט גירנברג. אולם בין עשרות המיסמכים הארוכים, שהוגשו על-ידי התביעה, נכלל בהיסח-הדעת גם מכתב של קסטנר אל שר-האוצר המנוח אליעזר קפלן, בו הסביר קסטנר את ענייני הכספים של פרשת ההצלה. בין שני פסקים, בדרך אגב, הזכיר קסטנר שם כי הודות להתערבותו הא-שית שוחרר בכר מכלא פושעיה-מלחמה בגירנברג.

בחקירה הנגדית חזר קסטנר על כל ההכחשות בענין זה. תמיר הטיח לעומתו: "ואני אומר לך שהודות להתערבותך האישית שוחרר בכר בגירנברג" תמיר לא גילה בא תו רגע את המקור. שוב הכחיש קסטנר, בצעקו: "זהו שקר גס!" ואז הניח תמיר את המיסמך לפני השופט.

הלוי שלף את משקפיו, בעלי המסגרת השחורה העבה, נטל לידו את המכתב. הוא החזיקו בידו כעשר דקות, בהן שררה דממה דקה באולם. איש אינו יכול לדעת מה התרחש ברגעים אלה בראש השפט. אולם מאותו רגע, כפי שכתב כתב העולם הזה עמואל פורת, בספרו פורשת קסטנר, "לא הסתכל עוד השופט בגרינולד. הוא הסתכל בקסטנר. הכל הרגישו: היה זה המפנה".

אך הדרך אל פסק-הדין לא הייתה עוד סלולה. מדי פעם התנגשו תמיר והלוי בלוי יות. הלוי קיבל על עצמו לברר את האמת, נטל את היוזמה לידיו ברגע שהיה נדמה שאחד הצדדים לא עשה את הכל לבידור ה-עובדות בשלמותן. מכיוון שתמיר היה הצד הפעיל, ואילו התביעה פעלה בהתנגדות גבוהה, חקר הלוי לעתים קרובות את עדי ההגנה של תמיר, מילא בכך את התפקיד שהיה מוטל בעצם על חיים כהן.

★ ★ ★

נהגו של קורט בכר

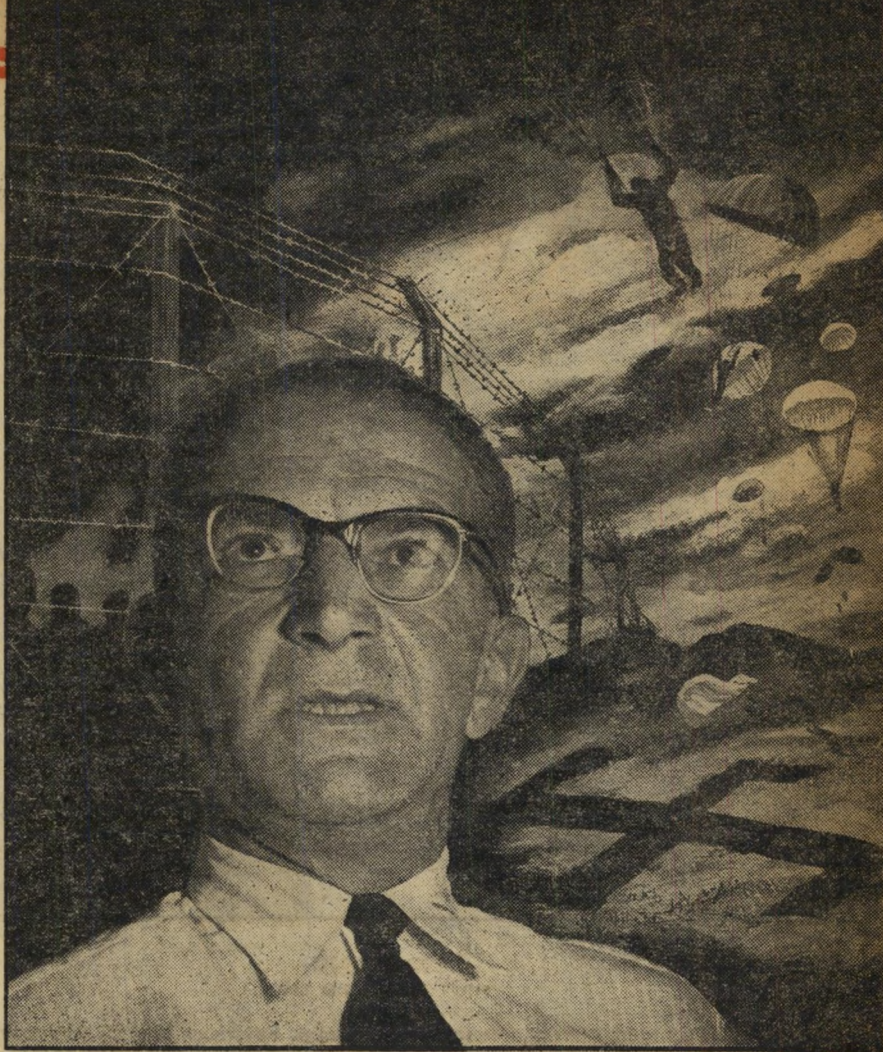
האבן הקטנה שגורקה לעבר גרינולד הפכה בינתיים למפולת גדולה. היא קברת תחתיה הרבה גיבורים לאומיים. יואל (רוח גדולה באה) פלגי, שנחשב עד אז ל-סמל גבורת הצנחנים, נשבר על דוכן ה-עדים, מילמל בפנים חירות: "אני שקרן! מבחינה צבאית, אני בוגד!" הוא הודה ש-התמסר בעצמו לגסטאפו, בהשפעת קסטנר, וכי שוחרר על-ידי הגסטאפו כדי לפעול עם קבוצת קסטנר. לפגיו ואחריו נשברו או הסתכסכו בדבריהם אנשים כמו פרופסור בני-ימין אקצין, דקן הפאקולטה למשפטים, מנ-היג מפ"ם מנחם בארד, השגריר גדעון רפאל, איש מערכת דבר הלל דאנציג.

לא כל העדים הופיעו בבית-המשפט. היו אנשים שבאו, לחשו משהו באוזן ונעלמו מבלי להשאיר כתובת. היו שמסרו ידיעות חשובות, אך סירבו לסכן את עצמם בהופעה גלויה. והיו גם טיפוסים הסוככים: אנשים שרק בקושי נמנעו בעדם מלהופיע בבית-המשפט. יום אחד הופיע אצל הסגנויה גבר כבן 40, גבוה ורחב-סנטים, שדיבר בקושי עברית. הוא טען בשקט רב-ירושם כי בפיו עדות העשויה להכריע בכל המשפט. "אני", כך גילה, "הנהג של קורט בכר".

האיש שגרם לכל המפור, בשעת תפילה בביתו. גרינולד. עסקן נותן של המזרחי, הוא יהודי אדוק, מאמין ביעודו הלאומי לגילוי האמת.

גרינולד

האיש שגרם לכל המפור, בשעת תפילה בביתו. גרינולד. עסקן נותן של המזרחי, הוא יהודי אדוק, מאמין ביעודו הלאומי לגילוי האמת. הוא סען בשקט רב-ירושם כי בפיו עדות העשויה להכריע בכל המשפט. "אני", כך גילה, "הנהג של קורט בכר".

איש השנה, תשי"ד
ציון זה של קסטנר, על רקע מחנות ההשמדה והצנחנים, צויר על-ידי צייר מערכת העולם הזה עם בחירתו של קסטנר לאיש השנה, עוד בשלבים הראשונים של המשפט המפורסם.

ימים מעטים אחרי יום-העצמאות החמישי של מדינת ישראל, בסוף מאי 1953, נפגשו ברחוב ירושלי גבר ישיש, בעל זקנים אופייניים, וצעיר גבוה יפה-תואר. הזקן, בעל בית המלון מליאל גרינולד, ניפנף בפני בר-שיחו בגליון גיר. "קיבלתי כת-אשמה", קרא בהתרגשות.

הצעיר לא ידע על מה מדובר. מרדכי רענן, לשעבר מפקד אצ"ל בירושלים, הכיר את גרינולד בתור אבי הצעירה שהייתה אחראית בשעתו למחלקה הרטורית של אצ"ל בעיר. הוא נטל לידיו את הגיר, קרא בו כי היועץ המשפטי הגיש נגד גרינולד תביעה בשל הוצאת דיבה על אחד בשם רודולף קסטנר. רענן, איש מעורה מאד בחיי הציבור, לא ידע מי זה קסטנר.

"אני רואה את תמיר", אמר גרינולד, שכמו רוב אורחי המדינה, שמע את שם הפרקליט הצעיר העולה, אחרי שהתפרסם בשורה של משפטים פוליטיים, בעיקר משפטי קולק-חרות, שילנסקי, מחתרת-צריפין ואברגוש.

רענן, ידידו של תמיר, לקח את הגליון והבטיח להביא אותו לתמיר, כדי לבקשו לקבל לידיו את התיק. אולם משום-מה שכת על הגיר שבכיסו, בלבו גם חשב כי תמיר לא יתעניין בענין זה פעוט-ערך. אחרי שבוע מצא את הגיר שוב, החזיר אותו לגרינולד הזקן עם פתק. תמיר, כך כתב, עסוק מדי, אינו יכול לספל בענין. לולא פגישה מקרית אחרת בירושלים, קרוב לוודאי שכל פרשת קסטנר לא הייתה מתפתחת כלל.

כי לאמיתו של דבר לא ידע תמיר דבר על הענין. כעבור כמה שבועות שמע במקרה כי בתו של גרינולד מתהלכת בעיר, ממורמרת על כי תמיר סירב להיפגש עם אביה. רינה פגשה את עוזרו של תמיר, שפתח אז במקרה סניף ירושלי למשרדו. הוא קבע פגישה במשרד החדש.

לפני כן כבר היה גרינולד אצל עורך-דין אחר, שהרגיע אותו. "אתה תודה באשמה", יעץ, "ואני יתנו לך קנס קטן, מה איכפת לך?"

אולם לגרינולד היה איכפת. הוא רצה ללחום. הפגישה עם תמיר לא ארכה אלא רבע שעה. סקירה קצרה בגליון-האישום שיכנעה את תמיר כי לפגיו אחת הפרשות הגדולות המחכות לגולדן. כאיש אצ"ל שהוסגר על-ידי ההגנה לבריטים ובילה שנה בקניה, היה לו ענין עמוק בפרשת השואה, שמילאה תפקיד מרכזי בהמדרת הסורשים נגד הבריטים. למעשה כבר הוכרע כל כיוונו של המשפט באותו רגע.

★ ★ ★

חיוך מפויים

המשפט חגגדל החל כעצלתים. חצי שנה עברה עד שנקבעה הישיבה הראשונה. זמן קצר אחר כך שאלו את עצמם הבודדים שידעו על המשפט: מדוע הוגש בכלל?

עד היום לא פורענה חידה זו. פרקליט המדינה של אז, ארחין שמרון, התנגד בסירוש להגשת המשפט. קסטנר עצמו לא היה מעוניין בו. האיש שנתן את הרחיפה הסופית היה בלי ספק חיים כהן. מה רצה להשיג אחת ההשערות: בעל-גיונה-הסטנלי שלו ("מכתב לחברי במזרחי - פנימיו") האשים גרינולד רבים מעמודי-התחן של הצמרת בהאשמות שונות - בניניהם את עמוס בן-גוריון, יצחק רסאל, אבא חושי. כהן פשוט נאחו בפרשה הראשונה שנראתה לו כבעלת-סיכויים להשיג הרשעה פלילית בטוחה בגלל.

אותה הרגשה עוד שררה בבית-המשפט בימים הראשונים. קסטנר הופיע כאדם שקט, בוסת בעצמו, אדיב ושקול, איש שהותקף לשוא על-ידי משמץ חסר-מעצורים ותובע את זכותו.

זמן קצר אחרי החקירה הצולבת של קסטנר ביד תמיר, נפגשו שני האנשים במזנון הקטן של בית-המשפט, כשמסביבם קבוצה של סקרנים.

"זו היתה החקירה הטובה ביותר שראיתי בחיי", אמר עורך-הדין לשעבר קסטנר, באדיבות, ליריבו. "היא הייתה יותר טובה אף מאלה שראיתי במשפטי גירנברג".

אתה הדיפלומט הטוב ביותר שפגשתי בין כל אנשי מפא"י, השיב תמיר באותה אדיבות. "אמרו לי שכל הסכנה במשפט זה היא שאתה קיבלת לידך את ההגנה", המשיך קסטנר. "אם תשיב לי על שאלה אחת, ייתכן מאד שתוכל להיפטר ממני", חייך תמיר. "אדרבה, אשיב ברצוני" נענה קסטנר.

"נניח לרגע להתנהגותך בימי השואה. קראתי בידעות אחרונות שאמרת בראיון לכתב

שחוללו אותה — כיצד התגבשה הפרשה שזיעזעה את המדינה במשך ארבע שנים

— מאחורי הקלעים

שנסלה עלידי אייכמן כדי להביא לחיים ויצימן את הצעת הס.ס. לשחרר מיליון יהודים תמורת 10 אלפים משאיות, נשא בחובו את אחד הסיפורים המוזעזעים ביותר של המאה ה-20. כי בעד שיכול היה לחזור, למשוך את המשאומתן ולהציל רבבות יהודים בימים האחרונים של השלטון הנאצי, או לפחות להעמיד את העולם היהודי כולו על אמת השואה, פותה עלידי אהוד אבריאלי לבוא לגבול הסורי, נעצר שם עלידי סוכנים בריטיים והוחזק במעצר עלידי הלורד מוין בחודשים הקריטיים, עת הושמדה יהדות הונגריה. האנגלים עצמם שידרו ברדיו לונדון את דבר ההצעה, שמו בצורה צינית זו לאל כל אפשרות אף לעקב את ההשמדה בתמרונים של משאיותמן מדומה.

בראנד, איש מפא"י כל ימי חייו שהצטרף ללחי אחרי שחרורו, לא האמין שמישהו יקרא לו להעיד. היה ברור לו כי התביעה לא תקרא לו, משום שהעובדות שידע — כפי שהתבטא פעם — "עלויות לגרום לשפיכתדם ברחובות תל-אביב!" ואילו הסניגוריה, כך סבר אז, היתה מעוניינת בקסטנר בלבד, לא בויצמאן-שרת-אבריאלי. אולם בשורה של שיחות חשאיות, שאחת מהן התקיימה בלילה חשוך על שפת-ימה של הרצליה, שוכנע כי הסניגוריה תקרא לו כדי לברר את האמת, אפילו יביא הדבר תועלת לקסטנר. מאותו רגע חשש בראנד לחייו. "אני לא דואג לגופי", טען האיש הקטן, אדום-השיער, בעל ההליכות השקטות והצניעות הקיצוניות. "אבל אני דואג לדברים שרק אני יודע אותם, ושימותי איתי!" ואמנם, לא עבר זמן רב עד שהודיע כי נגנבו ממנו מיסמכים. אלא שהסניגוריה, שהתכוננה גם לכך, הכינה מראש העתקות-צילום של מיסמכים אלה. ביומים שבילה בראנד בבית-מלון ירושלמי קטן, דאגה הסניגוריה להבטחת חייו. רבי-החובל ירמיה הלפרין, המזכיר כסוף-השיער של הוועד לגילוי האמת על השמדת יהודי אירופה שהתארגן במיוחד לצורך המשפט, ישן עמו באותו חדר. בראנד לא ידע כי שיכון משותף זה לא נבע רק מחוסר כספים. הלפרין, דמות אגדתית מימי ראשית הצי העברי, היה בעל אקדח ברשיון, שמר בלילה על בראנד הישן.

תמיר לא הסתפק בכך. כבר אז חשש כי צפויה סכנה לחיי האנשים היודעים את העובדות על פרשת השואה והתנהגות המוסדות בה. "חיי בראנד בסכנה!" הכריז בבית-המשפט, אחרי שבראנד הביע את החשש לחייו וסיפר כי עוקבים אחריו. תמיר תבע לשמוע עד זה מיד. רק אז החליטה התביעה לקרוא לבראנד בתור עד שלה. הוא הופגש עם סדי קולק ואהוד אבריאלי. הוצע לו גיב בחוף-לארץ. הופעל עליו לחץ עצום עלידי בני משפחתו, שהיו ידידי קסטנר. מבראנד נמנעה ימים ארוכים כל אפשרות פיסית להתראות עם תמיר. כך הובא האיש, שידע יותר מכל אדם אחר על פרשת השואה, לבית-המשפט מטעם התביעה, ונשאל בסך הכל שתי שאלות: "בן כמה אתה?" והיית חבר ועדת ההצלה?"

דבריו של בראנד גילגולים רבים, שינה את גוון עדותו כמה פעמים, הוציא ספר בהוצאת מפא"י שצירפה אליו הקדמה של משה שרת, וחזר והתקיף את ההקדמה הזאת במכתב למערכת הארץ. בו טען כי הסוכנות אשמה בכך שנמנעה הצלתם של רבבות יהודים.

★ ★ ★

"אינני גורם רצח פוליטי!"

בראנד הקטן הצטרף ללחי כהבעת הוחרות עם הריגת הלורד מוין, האיש שהיה ראש המערכה הבריטית במרחב נגד הצלת היהודים. לא פחות מעניינת היתה דעתו

במשך ארבע שנים כיסה "העולם הזה" את פרשת קסטנר בהתעמקות ובהרחבה. הוא היה הראשון שהבליט את חשיבות המשפט עוד בימיו הראשונים, עת התחשפה אליו העתונות כאל משפט שיגרת נוספת.

מאז ועד היום ליווה "העולם הזה" את המשפט על כל שלוחותיו והסתעפויותיו. תוך כדי כך נודעו ממקורות רבים מאות פרטים, שנשארו לזמים בערפל שמאחורייהקלעים. הם תויקו, אך לא התפרסמו, כי נגעו לדברים שהיו קשורים במשפט תלוי ועומד. גליון זה יופיע יחד עם פסקהדין, שישים קץ לתהליך המשפט האחרון. בו רואה "העולם הזה" את עצמו חופשי לגלות חלק קטן מן הרמח הגדולה — כפי שנתגלתה לו מעבר לאולמי בית-המשפט.

לא הגיעו כמה עדים שהיו צריכים להופיע למחרת, ואילו אחרים היו צריכים לבוא עדים חשובים מאד. היה פיתוי אדיר לקרוא מיד לנהגו של בכר למחרת היום, וכך למלא את החלל עם עדות שנראתה כמכריעה סופית את הכף.

שלושה אנשים שמעו את הסיפור, בזה אחר זה. הוא נשאר יציב, והאיש עצמו לא נראה כאילו יש לו מטרות צדדיות. אולם בסוף התליט שמואל תמיר כי הסיפור קולע יותר מדי למטרה. אישם נדלק אור אדום של ספק. תמיר ערך במשרדו חקירה נגדית לאיש, במשך שעות ארוכות, שוכנע לבסוף שהסיפור אינו עומד במבחן הביקורת. לאחר תודה ותשלום הוצאות הדרך שלח אותו לביתו.

עד היום אי-אפשר לדעת מה הביא את האדם הזה למשרד תמיר. יתכן שסבל מהלם, כתוצאה מן השואה, וכי סיפורי המשפט בעתונות גרמו לרקימת סיפור דמיוני בלבד. יתכן גם שהיה זה פרובוקטור מאומן, ששולחו רצו כי ייקרא להעיד בשם הסניגוריה, וימלט עליה לבסוף חרפה. האסון נמנע הודות לחוש האחריות, שגרם לכך כי במשפט זה לא הביאה הסניגוריה שום עד שלא היתה משוכנעת לחלוטין במהימנותו (פרט לעדים מבני הצד השני שהוגמנו עלידיה תוך כדי הסתייגות ברורה).

"נהגו של בכר" לא היה העד היחיד שלא העיד. היו מצבים הפוכים, בהם התחננה הסניגוריה בפני אנשים להעיד, נתקלה בסירוב. ביניהם היו אישיציבור, צנחנים לשעבר, בני משפחות שכולות, יושבי בתי-פאר ומעברות. בעוד שהתביעה גייסה את המנגנון העצום של המדינה כדי להביא עדים ומסמכים מארבע כנפות תבל, פעל הצדד הקטן של תמיר, בן שלושה-ארבעה אנשים, ימים ולילות רצופים, בביקורים בלתי-פוסקים אצל

אולסן נשיא בית-המשפט העליון, בשעת שמי-עת העירעור על פסקדינו של חלוי. הוא הסביע את חותמו על פסקהדין.

של קסטנר עצמו על אותו מעשה — הריגת הלורד מוין עלידי הלחי. כפי שקרה לקסטנר לעתים קרובות, נשמעו מפיו שתי גירסות. העתונאי ברוך נאדל פירסם בדיעות אחרונות ראיון עם קסטנר, בו הביע קסטנר את דעתו שלורד מוין חיבל בסיכויי ההצלה, ושם היתה אי-פעם בהיסטוריה התנקשות מוצדקת במאה אחיו, הרי היתה זאת הריגת הלורד מוין.

גם ראיון זה הגיע לחקירה בבית-המשפט. קסטנר אישר את כל החלק הראשון של דבריו המצוטטים, אולם הסתייג מן המלים על הצדקת ההתנקשות. הוסיף האיש, שכעבור שלוש שנים נמל בעצמו קרבן לרצח פוליטי: "בכלל אינני גורם רצח פוליטי כשיטה".

אולם החשש שמישהו ירצה לסתום את פיו של קסטנר לצמיתות, התעורר מן הרגע בו התברר כי לקסטנר עצמו היו טענות נגדיות חמורות מאד נגד אישים בצמרת. בעוד שכמה וכמה אישים חשובים ידעו רבות על הפרשות הנעלמות של יחסי קסטנר עם הגרמנים, הרי ידע קסטנר רבות על הפרשות הלא-פחות-נעלמות של יחסי אותם אישים עם הבריטים, עוד באמצע המשפט המחזוי טען תמיר כי התביעה איבדה את כל חוש הפרופורציה.

תמיר

בשעת אחת התפסקות במשפט שבועת-השקד לפני שופטי-השלום משח פרץ, צולם תמיר כשהוא שקוע בחומר הראיות, מאחורי סוללה גדולה של תיקים וספרים. תמיר, שחשלים את לימודיו במעצר קניא, אחרי שחוסגר על ידי תהננה לבריטים, חשקיע בפרשת קסטנר שנים ארוכות מחייו, תוך ויתור על משפטים מסחריים משתלמים רבים שיכלו ללא ספק לחשיטירו עושר רב.

כל אדם שיכול היה לדעת משהו, לזרוק אור חדש על הפרשה.

★ ★ ★

"שפיכתדם ברחובות תל-אביב"

פעם הראשונה במשפט זה נתגלתה לעין פעולתו של מנגנון מסתורי, שהקדיש אמצעים ניכרים לבידול אחרי הסניגוריה. טען תמיר בבית-המשפט: "מאוינים לשיחות הטלפון ... פותחים את המכתבים ... עוקבים אחרי המכוניות!"

באותם ימים תמימים עוד נחשב הדבר להפרזה, אולי לרכסה דרמטית של פרקליט צעיר ומוכשר, המבקש לעורר סימפאטיה. פרשת קסטנר עצמה גרמה לכך שכיום, כעבור ארבע שנים בלבד, אין עוד איש ברדעת במדינה המפקק לרגע כי אמנם הופעל מנגנון החושך במלואו כצד בפרשיות אלה.

האיש שמשך את ענינו של מנגנון-החושך יותר מכל אדם אחר היה איש-המסתורין הקטן, יואל בראנד, ששמו הפך בינתיים לראש-טקס בהיסטוריה העברית. בראנד, האיש

חיבוש בכנסגון, בגישה חשאית בחוף הרצליה

העובדות שנתגלו הספיקו כדי להפסיק את משפט הדיבה נגד כיתב עלוני-הסטנלי הישנים, ולפתור בחקירה ציבורית על כל פרשת חשואה מחוץ לכבלי הפרוצדורה המשפטית. ואילו את קסטנר תאשיש לאסור ולהעמיד לדין כחוק בעצון שיתוף-פעולה והסגרת הזנחים, מתוך מהן אפשר הוגנת להגן על עצמו במשרון כנאשם, על כל הזכויות המשפטיות המרובות שהחוק נותן לנאשם.

בראיון שנתן תמיר מדי אחרי פסק-הדין, דרש הוא לאסור את קסטנר, או לפחות להציב עליו משמר כדי לשמור עליו. אולם קסטנר, שלא הועמד לדין גם אחרי שביית-המשפט קבע היתה זאת סצנה שהרעיה את כל הארץ, הייתה גלים אדירים ברחבי העולם היהודי לשמירה יעילה. השימרים, שהוצבו עליו ומגית, הוסרו, כך שהאיש הוסקר למעשה לכל יד שהיתה מעוניינת לחסלו.

קסטנר היה אוהב לומר: "אילו הושמדתי גם אני באושיחין, היו אימרים היום שאני קשוב" היתה זאת טענה-הצדקה שהופרכה, למעשה, על-ידי הופת הלוי, כאשר קבע כי שיתוף פעולה של קסטנר היא שזיכתה אותו בחסות נאצית קבועה. אולם הלך שהיה טמון באותו פסק, עליו חזר קסטנר פעמים רבות באונו עתונאים, לא אבד, כנראה, לגמרי, כי יתכן שהיו אנשים במדינה שקדשו את היה נוח להם יותר מקסטנר חי.

★ ★ ★

חנשיא לא הגיב

במשך תשעה חודשים ישב בנימין הלוי סגור ומסוגר בלשכתו, עיבד את פסק-דינו. כשסרא אותו לבסוף, משעה תשע בבוקר ועד עשר בלילה, בקול שטט ומאופק, היתה זאת סצנה שהרעיה את כל הארץ, הייתה גלים אדירים ברחבי העולם היהודי והלא-יהודי. תוך ימים ספורים נפלה הממשלה, כשהציונים-הכלליים סירבו לסמוך את ידם על התחלטה להגיש ערעור. איך נתקבלה החלטה זו?

בשעה עשר באותו בוקר, שעה אחרי התחלת פריאת פסק-הדין, כבר התסמן הקו המרשיע שלו. קסטנר עצמו לא ישב ראולם. הוא ישב במלון חוריה, ליד מלון חמד דוד. בשעה עשר עזבו ידיו קסטנר את אולם בית-הדין ומיהרו אליו. יחדיו הלכו לקפה חרמון ברחביה, ומשם טיילו קסטנר למטה שרת. ראש-הממשלה, ביקש פגישה. היא נקבעה לשעה שתיים אחרי-צהריים. באותו יום, מה שאירע בה, יתכן ולא יודע לעולם.

בשעה שלוש, שבע שעות לפני גמר פריאת פסק-הדין על-ידי השופט, חזר קסטנר לבית-הקפה והודיע לידיו: "הערעור יוגש" שרת התספר עם השר פנחס רוזן, וזה בא בדרכים עם יוסף סוקיה. שמילא את מכומו של חיים כהן (שביקר אז ביחיו). קוקיה, שכלל לא טיטל במשפט, מיהר להכין הידעה לעתונות. שפורימה כבר בעתיו הערב של יום המחרת, בה הבטיח הממשלה תניש ערעור על מנת "שכית-המשפט העליון יעביר תחת שבט ביקורתו את פסק-הדין". באותה שעה לא הספיק עוד איש לקרוא את פסק-הדין בשלמותו, כי גם הלוי קרא מתוכו רק קטעים נבחרים.

התנהגות חסרת-תקדים זו, שהוכתבה על-ידי שיקולים פוליטיים בלבד, נתנה את האיר הורים למשפט-המסע חסרת-סדים על שופט, כי נוהל בידו כללי-היטטי של השלטון וראשו. הדיומה התייכת בייחוד: בדיחה שהייתה רבת-פז מפי-איש בשפה האנגלית, שוודע ביעקבו לדיילי-מיים וליהדי החפוצים, על ילד האומר לאמו כי מתמונתו של קסטנר באמת נראה הפעל על סניו. תשובת האם: "לא בנה, זאת לא תמונת קסטנר. זאת תמונת השופט".

חיים כהן לא הגיש משפט על בזיון בית-דין אף נגד אחד מעשרות הבטאנים המשמיצים, כי הוא עצמו היה עתיד להניע לרמה גבוהה יותר. "מעולם לא נעשה עוול-דין כזה", קרא בשעת הערעור: בריית-המשפט העליון, "לא בישראל ולא בעמים" כד הבנים היושבים המשתמי לממשלת ישראל את נשיא בית-המשפט המחוזי בירושלים בראש הרשימה שכללה את שומטי משפטי האינקוויזיציה, משפטי-המיתור של מוסקבה משפט דרייפוס, משפטי אירי והרופאים היהודים. נשיא בית-המשפט העליון, יצחק אללש, האוין לדברים אלה, לא הגיב.

זו הפעם הראשונה החלה בטעותה מכונית-התעמולה, שבינתים למדה המדינה להכירה היטב בפרשת מאחריה יתרה. כמו פרשת צמס בדינריון, שחינברג ואלי תורה, גיוסו איומים חדשים. שדד אז ימדו מן הצד. אפילו דמיונות אהודים, שהיו ידועים ביושר, שילבו איר שהיא במסגרה. משה קרן, העתונאי החשוב ביותר בעתון חארץ ולשעבר פקד וביה בשרית-החוף הישראלי, כיכל על עצמו לכתוב סידרת-מאמרים אירכה להזמת פסק-הדין של השופט שישב על המדוכה שדים ארוכות, בסוד שקרן עצמו לא טיטל מעולם בפרשת קסטנר, לא וכה אי בשיחה אחת של ישיבות המשפט. לצימת זאת ישב קרו ארוכות עם אהיר אכריאל, אחד הנאשמים העיקרים בפרשת-השואה, ומארגן המעמד הרה-המחת של מעגן.

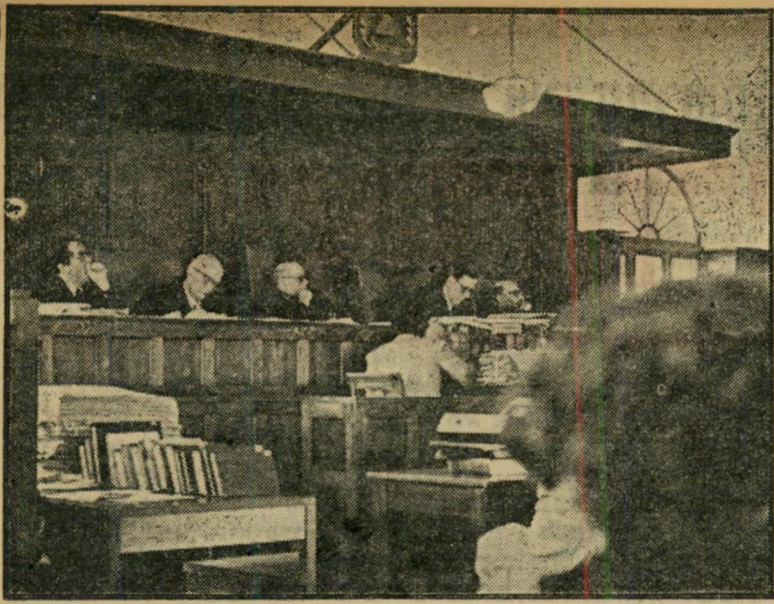
בשנע קרן לגרמניה והתראה שם עם קורט בכר, אלוף הס. שהפך איש-עסקים משגשג (ושסירב לקים שיחה של ממש עם כל עתונאי ישראלי אחר), היה נרעש ביותר. הוא הותקף בגרמניה בשביל-לב, מת בהחזיקו בידו ספר על השואה.

השמעת הלוי היתה סימן-דרך בתולדות המשפט בישראל. מערכת-המשפט לא החלימה ממכה זו מעולם. "לאחר השמעה זו", אמר שמואל תמיר במשפט עצום בן-גוריון, "דרוש

התאונה האחרונה

של ד"ר ישראל רודולף קסטנר, במזון בית המשפט העליון, בשעת הערעור. קסטנר יושב בין פרקליטו, מיכאל כספי (שמאל) ועורך-הדין הצעיר שמואל ברזל, שהתפרסם במשפט השורה.

חמשה שיצאו

לקבוע את האמת על פרשת קסטנר: השופטים העליונים דוד גויטיין, שמעון אגרנט, יצחק אולשן, שניאור זלמן חשין ומשה זילברג, בשעת שמיעת הפירעור על פסק-דינו של השופט בנימין הלוי.

אומץ-לב יוצא מן הכלל לשופט בישראל לתת פסק-דין שלא ינעם לרוחם של השלטונות. ואכן, כשהעזה השופט מונה לתת פסק-דין כזה בפרשת שטיינברג, זכתה אף היא להתקפה בלתי-מרוסנת מצד שרים ופקידים בכירים מעל במת הכנסת. היה זה לקח אשר שום שופט בישראל לא יכול היה להתעלם ממנו.

★ ★ ★

ביקור בפנסאגון

אדם אפילו הנסיון להרוק את פסק-דינו ההיסטורי של הלוי מתוכנו, היה חרב פיסיות. כי בעקיסין גרם לכך שתמיר יצא למערכה מחודשת לגילוי עובדות נוספות, אשר בתוך המולת המשפט לא היה פנאי להשיגן. היתה זאת דרישה דרמטית, שהשתרעה על פני שלוש יבשות, ושפרטיה לא נתגלו עד היום. כי בית-המשפט העליון סירב לקבל עובדות חדשות, ואילו רצח קסטנר חיטל אוטומטית את התביעה האזרחית שהוגשה על-ידי נגד גרינבלד, ושבה אפשר היה להגיש עובדות חדשות אלה.

מן הארץ התקשר תמיר עם הגנרל טילור, ראש התביעה הכללית האמריקאית בנירנברג, ביקש מיסמכים על פרשת בכר. אחרי שורה של קשרים נוספים, הוברר שיש רק דרך אחת להשיגם: לפנות לפנטגון, משרד-הבטחון המטכיל של ארצות-הברית. תמיר טס לניו-יורק. אם התכונן תמיר להיתקל בחומת-הפלדה של שרותי-בטחון, כמקובל בישראל, הופתע נעימות. הוא טיפן לאיש המוסמך, כדי לקבוע פגישה ולהסביר לו את בקשתו, כמקובל בארץ. אולם האמריקאי היפנה אותו מיד בטלפון לממונה עליו, והלה זירז את תמיר, רשם לעצמו טלפונים את פרטי הבקשה, קבע לו פגישה כעבור חמישה ימים, כדי לעיין בתקים.

גם בממשק הדרך לא איכזבו האמריקאים. בחזרה-הכללה של הפנטגון ישבה אשה כסופת-שיער, הגישה לתמיר תרשים של הבנין האדיר, בעל המסדרונות האינופיים, בציוף חץ כיצד להגיע לחדר-המבוקש, תוך לא יותר מעשר דקות. "אם תנסה בדרך אחרת, זה יקח לך כמה ימים", הזהירה בחיוך.

אחרי חקירות על-ידי כמה וכמה רשויות בפנטגון, ניתן האור הירוק. התיקים כבר היו מוכנים במסדר אחר באלכסנדריה, עיריה קטנה מחוץ לחשינגטון. תמיר ישב עליהם כמה שעות, תוך דקות ספורות ויתנו לו העתיד-שימש מכל המיסמכים שביקש. ביניהם הסנסציה העיקרית: ההצהרה בשביעה של קסטנר לטובת בכר, שקסטנר הכחיש בשעתו כי נתן אותה לשלטונות התביעה של בעלות-הברית.

אולם הסנסציה האמיתית של היום היתה אחרת. מתוך בנין מחשבתי גרידא הגיע תמיר מוזן למסקנה שקסטנר נתן שרות כזה גם לטובת קרמי, משמיד יהודי הונגריה, אוסטריה ופולין, סגנו הראשי של אייכמן. אולם שום מיסמך כזה לא נמצא בחיק. "כנראה שאין", אמרו הפקידים האדיבים. תמיר התעקש והספיר בהם שנית. הם הבטיחו לחפש מחדש, קבעו פגישה שניה כעבור כמה ימים. ואו הגישו לתמיר את התיק שכלל את המיסמך המכריע: מכתבו של קסטנר לארומי, שהיה עצור בנירנברג, בו הבטיח קסטנר לעשות את הכל לשיחורו, וחתם במלים "בברכה לבכית".

★ ★ ★

חפרשה לא נגמרה

בזה אחר זה הגיע תמיר באמריקה לאנשים הקובעים. איש אגודת-ישראל גריפל, שישב בקושטא בימי שלחות בראנו, סיפר כיצד איים על אבריאל ובראנו שישב על פסי הכיבת ויהרג, אך לא יתן לבראנו לנסוע דרומה. אולם אבריאל שיכנע את בראנו לצאת בכל זאת למסע, שנתיים בהסגרתו לבריטים ושתרם תרומה כה מחוריה לתנופת השואה. בפגישת-לילה, בישיבה קודרת בעיירה ליד ניו-יורק, פגש תמיר את הרב מיכאל דוב וייסמנדל, דמות אגדתית, בעל המכתב המועזע אל יהודי התפוצות, שהיה המיסמך הנורא ביותר בכל פרשת קסטנר. וייסמנדל, האיש שכל בני משפחתו נהרגו ושהוא עצמו קסץ מן הכרכת בורכה לאושיחין, היה ראש ועדת-ההצלה של יהודי סלובקיה וקים מעד עם קסטנר. מתוך השיחה עמו התברר כי קסטנר, שידע על התוכנית להשמד את יהודי סלובקיה, ואף הודה בכך בבית-המשפט, לא סיפר על כך בשעתו דבר לויסמנדל ולחבריו.

איש מרכזי אחר היה וולטר ראפ, ראש מחלקת העדויות של התביעה הכללית האמריקאית בנירנברג. הקשר נוצר רק ברגע האחרון, כשתמיר עמד לטוס חזרה לארץ. בשיתה חסוסה אישר ראפ ששיחרר את בכר רק הידות להצהרתו של קסטנר. "מה רצית, שאהיה אדוק יותר מן האפיפיור?" הפטיר ראפ כלפי תמיר. הוא הביע את נכונותו לבוא לישראל ולהעיד.

ראפ קיים הבטחה זו, הוא בא לארץ במיוחד כדי להעיד בערעור. אולם הדבר לא ניתן לו. גם לשורה שלמה של אישים שהבטיחו לבוא אם יוזמנו — ביניהם סגן ראש ממשלת שריץ לשעבר, שארלט לוז, קונסול שריץ בבודפשט ויושבי ראש השואה, ג'ו דיבויס, התובע הכללי במשפטים נגד קרופ — לא ניתנה ההזדמנות המבוקשת.

כך קרה שהשבו, כאשר נתן בית-המשפט העליון את פסק-דינו הסופי, לא יכול היה להיות מובא בחשבון חומר עצום של עדויות ומיסמכים, שנערכו בתיקי ההגנה מאז ססק-דינו של הלוי. כמה מהם עוד עתידים לזעזע את הארץ. ביניהם:

- מיסמכים גרמניים, שהיו בידי אישיות דנית, בהם הוזכר קסטנר בתור "סארמף" (קיצור של פרטראואנס-מאן, איש-אימונים) של הס.ס.
- מיסמכים מחידים (שהיו גם ביד קסטנר) על משאומתן בין שלית מוסדות הישוב עם מפקדת הס.ס. עוד לפני מלחמת-העולם השניה.

משפט קסטנר נגמר בהשבו. פרשת קסטנר, כמפתח לפרשת השואה, לא נגמרה. היא תוסיף להלך אימים במדינה וביהדות עד אשר תיחשף ותוכר האמת בשלימותה, ותוסקנה מלוא המסקנות הציבוריות הנובעות מאמת מחרידה זו.

אחרי שנים של עוני, פנו לכיוון אחר לגמרי: דירה, ריהוט, מעדנים.

הנשים הישראליות לא התלהבו ביותר לשק הפאריסי העשוי מבדי צמר וכותנה, העדיפו במידה רבה את חליפות הצמר הי סרוגות, המשתמרות יותר.

מזג האוויר הנאה, ששפע בימים רבים חום ועליזות, הוסיף להתקררות השמים כי מקצוע ההלבשה.

חגור שק. כל המכות האלה ירדו על היצרן יותר מאשר על הסוחר. מכיון ש' לסיכור קוטה מאד להשיג אשתי, ואילו ליצי רן היה הדבר קל יותר, נוצר מצב בו מימן היצרן את הסוחר. חלק ניכר מן הסחורה נמסר לחנויות בקומיסיון — מבלי שהחני וני ישלם את מחיר הקרן, או אף יתחייב לקנות את הסחורה.

ברגע המכריע יורה על היצרן מכה נור ספת מכיון אחר. הממשלה העלתה את שיעורי המכס על חומרי-הגלם ב-30% בקי רוב, הכריזה את היצרן להוציא סכומי-כסף גדולים מן המחזור. יחד עם האשראי שנתן ל חנויות, גרם הדבר לריקנות בקופת בית החרושת.

התוצאה: אופנת-השק גרמה לצרור נקוב מפעלים רבים עומדים על סף פשיטת-הרגל, מפעלים אחרים יזמו שביתה נגד שיעורי המכס. ולפי כל הסימנים, לא יישאר המשבר מוגבל לענף אחד, יתפשט בהדרגה גם ל ענפי-מסחר אחרים, כגון תעשיית המזון, ההנעלה.

תחת לעסוף את נשי ישראל בשק, חגרה תעשיית-ההלבשה שק בעצמה.

דת

צו-גיוס מנייר כשר

סמוך לבחירתו של הרב יצחק רחמים ניסים למשרת הרב הראשי, התפרסמה ב' הולנס חזה (972) כתבה בה פורטו התככים המפלגתיים והקנוניות שליוו את בחירתו של הרב ניסים למשרת הרמה.

בין השאר הוזכרה העובדה, שאף אחד מבניו של הרב לא שירת בצבא. כשהחלה לפני כמה חודשים מפלגת לאחיות העבודה במסעה האנטי-דתי, נשלה פרס קטן זה ממעמקי השכחה, הועלה על-ידי ח"כ לאחיות העבודה יצחק בן-אהרון בשאלתה בכנסת שהופנתה לשר-הבטחון.

שאל חבר הכנסת בן-אהרון: "האם שר הבטחון יכול לתת הסבר לכך מדוע לא גויסו בניו של הרב ניסים לצה"ל, ובאם לא גויסו, מה היו הסיבות לשחרורם?"

הנהגה, המחייב שרים להשיב על שאלתה שהוגשה להם, תוך שבועיים מיום הגשתה, איננו נשמר במיוחד בכנסת. משום כך לא התפלא איש כאשר השאלתה הוגשה לא נענתה בזמן, הצטרפה לערימת השאלות המצטפות לתשובתו של ב.ג.

המוזכר הוזכר. כל העניין היה נשכח, לולא הוזרזו משימו השבוע להדליף ידיעה לעתונות, לפיה עומד אחד מבניו של הרב ניסים להיות מגויס.

ידיעה קצרה, שהופיעה בעמוד האחורי של גליון יום חמישי שעבר של הארץ, מסרה כי משרד הבטחון מתכוון לגייס את אחד מבני הרב. מעריב ידע כבר לספר פרטים נוספים. הוא נמנע מלהזכיר את שמו של הבן הבכור בצלאל, הזכיר רק את שמות שני הבנים האחרים, מאיר ובינה (29), המשמש כמד כירן של טכון בן-צבי לחקר קהילות המזרח, מכון שהוגשיו עומד בראשו, ומשה (23), ששימש עד לפני ימים ספורים כמוכרו הי אישי של הרב הראשי עצמו.

לקראתם היה ברור כי כהנת הגיוס היא לבן הצעיר, מאחר שגיוסו של מוכירו הי מדעי של הנשיא היה נראה מוזר במקצת. משפחת הרב ניסים, מצידה, שמרה על אפול גמור. לבנים ניתנה הוראה להמנע מלהפגש עם כתבים, משה הורחק מן הלשכה. עתה נאים שנינו להתקשר עם מוכירו של הרב וקיו למצוא שם את משה, נוכחו לדעת שמקומו נתמס על-ידי בחור צעיר ובלתי מוכר בשם אשר מויאל.

שלושה משוחררים. הדלת הידיעה על הגיוס הקרוב, בשעה שהרב היה עסוק במלחמתו עם בית החרושת לגיר בחורה על העבודה בשבת, נראתה כאמצעי-לחץ שי יועיל לרכך את קשי-ערסו של הרב הראשי הספרדי.

בשעה שמנהלי מפעלי ניר חדרה נאבקו מאבק נואש ברבנות, שהכריזה חרם על תור צרת המפעל בגלל העסקתם של פועלים יהודי דיים בשבת, המשכו מקורות סמויים להדליף לעתונות ידיעה נוספת. בין הכתבים ב' ירושלים נפוצה השמועה, שהכונה איננה (חמש עשרה עמודים)

סיפור האישי של האשה שבעלה הפעיל נגדה נשק חדש קילעשון בגב!

מאת פני גוטסמן -

אל גברת ויסברג להתייעץ. שמעתי אותה אומרת: אבל גברת ויסברג, הם בוכים כל הזמן!

הקשבתי טוב: האשה סיפרה על שני ילדים שקיבלה מהעזרה הסוציאלית להשגחה. היא סיפרה שאמא שלהם ברחה מן הבית. היא דיברה על ילדי שליו התפרצתי לחדר השני ודרשתי את ילדי בחזרה. האשה, שושנה קפרה, תימניה משעריים, נבהלה ואמרה שאסרו עליה לתת לי אותם. רציתי ללכת איתה. היא לא נתנה לי. כעבור יום מצאתי את ביתה. מירה ישבה בפנים על הרצפה ובכתה. כשראתה אותי קפצה וחיבקה אותי. אמא, איפה את, אמא? שושנה סירבה להתחיר לי את ילדי. היא רצתה 30 לירות בשביל האוכל שהם אכלו אצלה. לא היה לי כסף. הורדתי את העגילים ואת השעון ונתתי לה. הילדים היו שוב שלי. חזרתי הביתה, ומצאתי ריק. משה הוציא ממנו בהעדרי את הכל. אפילו את החולצה שלי לקח אתו. לא הספקתי להיכנס וכבר דפק מישוה בדלת. עמדו שם כמה בנדיטים שלא הכרתי אותם. הם שאלו על בעלי.

"תני לנו את רשיון הרדיו שלך, בעלך חיבב לנו אותו", דרשו. הבנתי שמשה שילם להם עם הרדיו בשביל משהו, לא ידעתי

אילו ידעתי לפני שש שנים למה מסוגל משה בעלי, לא הייתי שוכבת היום בבית-החולים עם ארבעה חורים בגב. אילו תיארתי לי שמשה החביב, שחזיר אחרי בעקשנות, יתפרץ לחדרי בתצי הלילה עם קלשון בידו, לא הייתי מתחננת אתו. לא חלמתי על עתיד כזה, לא חשבתי שמשה יעמוד מולי פרוץ ומטורף מקנאה, ויצרח: "אני אהרוג אותך, את בוגדת בי!"

הייתי אז ילדה קטנה. ילדה בת 16 ממושב ציפורי בגליל, שבאה לבקר את אחותה בעקרי. לא הבנתי הרבה. לא הכרתי גברים בחיי. אנחנו עלינו מבולגריה. משה היה בן למשפחת גוטסמן. הם באו מהונגריה. הוא היה מבוגר ממני ב-11 שנים. גרוש, אבל לילד שנמצא במוסד. אבל הבדלי הגיל והמוצא לא הפריעו לו לחזור אחרי. בכל פעם שהייתי מבקרת את אחותי, היה בא אלינו. הוא היה נחמד וטוב. הוא אמר לי שהוא אוהב אותי, ורצוה להתחתן אתי. אני ילדה קטנה, אני לא רוצה להתחתן, אמרתי לו. אבל היתה לו סבי לנות. הוא חיכה.

כעבור שנתיים, כשהייתי צריכה להתגייס לצבא, כבר לא צחקתי כשהציע לי נישואים; הסכמתי. פחדתי מהצבא.

התחתנו בעקרי ועברנו לגור בבית הוריו. כעבור חודש התחילו הצרות. אמו של משה, פפי, שנאה אותי. היא היתה מסכסכת בינינו כל פעם. משה היה בן מסור. הוא שמע תמיד בקול אמו, מסר לה את כל הכסף שהיה ברשותו, והוא הרויח טוב מאד כספסו.

המריבות עם פפי התחילו והפכו את חיי לגיהנום. לא ידעתי מה לעשות. פעם, למי של, התפרץ כלב ללול וטרף ברחו. פפי התנפלה עלי בעקשות: "למה לא השגחת את אשמה! תמיד הייתי אני אשמה. לא יכולתי לסבול יותר; עוד באותו לילה קמתי וברחתי אל הורי."

באותו הביתה ובכיתי. אמא ניסתה להרגיע אותי. הייתי אז כבר בהריון ולכן היא הכי ריחה אותי לחזור אל בעלי. "יהיה לך ילד עוד מעט", אמרה לי, "את לא יכולה לעשות עניינים עכשיו". בלעתי את הכעס וחזרתי לעקרי.

משה הבטיח שהכל ישתנה. מאז הוא הב' טיח כבר כמה פעמים, אבל כלום לא השתנה. גם כשילדתי את בתי הראשונה מירה, לא השתנה.

פפי פחדה שהבת תתקן מעליה את משה; היא יעצה לו למכור את חמשק ולעבור ל קיבוץ. היא ידעה שבקיבוץ הילדים לא נמ צאים בבית. משה מכר את המשק, נתן את הכסף לאמו ועברנו לקיבוץ נצרי. אבל אני לא הרגשתי טוב בקיבוץ. לא היו לי מכרים, הייתי חולה ותמיד לבד. רציתי לעזור.

בעלי היה קנאי נורא. הוא לא נתן לי לדבר עם אף אחד. תמיד היה חושד שמשהו לא בסדר. בקיבוץ כל אחד יודע מה שנעשה אצל השני, לא רציתי בבושה וביקשתי לעזור את המשק. אחרי ויכוח ארוך הסכים בעלי לעזור, וחזרנו הביתה. בבית נוכחתי שאני שמתתי.

★ ★ ★

הילדים בעזרה סוציאלית

המריבות התחילו מחדש. משה היה נותן את כל כספו לאמא שלו, לא השאיר לי כלום. הוא הגיש תביעה ברבנות שסידרו לו שלום בית. גם אני הגשתי תביעה. דרשתי מזונות. במהרה הפכנו לאורחים קבועים ברבנות. בטח כבר נמאס להם מהעקבות שלנו. כל פעם משה היה מבטיח בסדר, אבל ברגע שהיינו חוזרים הביתה היה מתחיל את הקונצרט מחדש. יום אחד עברנו דירה — למה, אינני יודעת; פשוט לא שאלו אותי. עברנו לשכונת בית-אליעזר בנס-ציונה.

בנס-ציונה נולדה בתי השנייה, חיה. למשה לא היה איכפת מה נעשה בבית; הוא היה בא מן העבודה והולך בבוקר, לא נתן לי כמעט כלום. בקושי אכלתי משהו.

לפני תשעה חודשים ראיתי לראשונה מה אופיו האמיתי של בעלי. בערב שבת ביקשתי כמה לירות כדי לקנות אוכל. "כסף את רוצה? את זה אתן לך?" צרח והתנפל עלי עם סכין-מטבח.

ברחתי מהבית. משה הלך לרדנות ודרש גס. אני התחבאתי אצל הורי. שלחתי מכתב ביקשתי שישלח אלי את הילדות, אבל הוא נעשה פתאום אוהב ילדים וסירב. כשחזרתי אחרי שבועיים, מצאתי את הבית נעיל. שכן אחד יצא ואמר שלקחו את הילדים מהעזרה הסוציאלית. משה חזר אל אמו.

לא ידעתי איך למצוא את ילדי. הלכתי אל האשה הטובה שאני מכירה, הגברת ויסברג מויצ'י. באתי אליה בצהריים, נפלתי על הכסא ובכיתי. "תעזרי לי למצוא את הילדות שלי!" ביקשתי ממנה. גברת ויסברג נתנה לי משהו לגחך, כדי שלא אחשוב הרבה.

★ ★ ★

בנדיטים עוקבים אחרי

מדתי ליד קרשהגיהון והדמעות נזלו לי על הבגדים שגיהצתי. פתאום שמעתי קולות מהחור השני. אשה אחת באה

בבית-החולים

ארבעה ימים אחרי שנדקרה בקלשון על-ידי בעלה, שוכבת פני גוטסמן בסיטחה, בבית-החולים אסף הי רופא בצרפין. לידה עומד אביה, שבא לבקרה ממקום מושבו בכפר צפורי בגליל התחתון.

בשביל מה. פחדתי מהם ונתתי את הרשיון. ביקשתי לדעת בשביל מה שילם להם. אחד מהם הסביר לי: "בשביל זה שעקבנו אחריך כדי לראות עם מי את בוגדת." צחקתי: "משטרה!" והם ברחו. תמיד ידעתי שהוא חושד בי. ידעתי אפילו מי היה היחיד שבו חשד. זה היה שכן שלנו, שמו דוד אשכנזי, צעיר העומד להתחתן עוד מעט. אביו היה חבר של אבי. אמרתי לדוד שלום ברחוב. אבל לא היה בינינו כלום. בעיני משה גם שלום היתה בגידה.

★ ★ ★

התפרצות בחצות

יום שלישי שעבר הלכתי למקום העבודה של בעלי, כדי שייתן לי כמה לירות בשביל בנותי. הוא נתן לי לחכות בחוץ בגשם ולא זו אפילו. לבית אמו סחנתי לגשת. חזרתי הביתה. היה כבר ערב ואני התישבתי על המטה לסרוג. סרגתי עד מאוחר בלילה. בשעה 12 החלטתי ללכת לישון. סידרתי את המטה והתחלתי להתפשט. פתאום שמעתי מכה חזקה בדלת. מישוה פרץ אותה. לפני שיכולתי לעשות משהו התפרץ העלי לחדר. עיניו היו אדומות ופניו לא נורמאליות. בידו התחזק קלשון. "אני אהרוג אותך!" צרח. "אהרוג אותך! אהרוג אותך!" הוא הרים את הקלשון ודקר. הצלחתי לזוז קצת והוא סגע בי בגב. הילדות התעוררו והתחילו לבכות. הייתי כמעט ערומה והדם נזל ממני. משה סחב אותי החוצה והתחיל לבעוט בי. כל הזמן צעק, לא ווזרת מה. הרגשתי שאתעלף והוא יעשה בי כרצונו.

האדם שהציל את חיי במקרה היה גיאקי כהן. הוא עובד בלילה וחזר בדיוק אותה שעה מהעבודה. כשבעלי ראה אותה, הוא עזב אותי והתחיל לברוח. כהן הכניס אותי אליו הביתה, עטף אותי במשהו ורך למשטרה. אחרי כמה זמן בא אמבולנס ולקח אותי. עכשיו אני שוכבת כאן בבית-החולים. אינני יודעת מה בדיוק קרה עם הילדות שלי. שמעתי שהעזרה הסוציאלית שוב לקחה אותן. משה יושב בבית-הסוהר ומחכה למשפטו. מה אני אעשה כשאצא מכאן, אני לא יודעת.

גבר נרשץ אינו נוכח

ב' ימי, התלוננו שתי נשים במשטרה כי בלכתן ברחוב אפל, התנפל עליהן גבר אלמוני, ומבלי לומר דבר נשך בלחיה של אחת מהן.

★ ★ ★

קופח קטנה

ב' תל-אביב, התעורר שומר מלון הירלון לקול רשרוש בלילה, הבחין בגבר ש' פרץ למלון וניסה לגנוב מתוך מגירות השולחנות, התכונן לתפוס, אולם נאלץ להרים את ידיו אחרי שהשודד איים עליו בסכין, עמד חסר אונים שעה שהשודד הוציא מכיסו 51 ל"י, אחרי שלא מצא דבר בקופת המלון.

★ ★ ★

הביצה

ב' ראש-פינה, הטילה פרגית בת שלוש חודשים ביצה ענק בת 4 חלמונים, שהיא הביצה הגדולה ביותר שהוטלה עד כה בישראל, מתה תוך כרי הטלה.

★ ★ ★

אשת חיל הם גנצא

ב' נתניה, הוחיצו פקיד האוצר ופקיד ההוצאה לפועל בדירתה של חנה טרר כדי להחרים מכשיר רדיו ששוקל, הוכרזו נמרצות על-ידי האשה, הועיקו לעזרתם שלושה שוטרים, שוהדפו גם הם על-ידי האשה שהצליחה להוציא מידיהם את מכשיר הרדיו, אחרי שהיכתה גם אותם וניסתה לחנוק אחד מהם.

★ ★ ★

פתיון חי

ב' מילקין, יאפו, פרצו עקרות-בית בצרחות מחרידות בחנייתו של מוכר דגים, בעת שזה פתח את כרסו של אחד הכרישים בחנות ומצא בתוכה גופה של אדם.

★ ★ ★

ברומא, עשה כמו הרומאים

ב' באר-שבע, נעצר נהג על-ידי שיטר תנועה בעת שנהג בכביש באר-שבע תל-אביב, הופתע לשמוע כי עורר את חשדו של השוטט מאחר שנהג באיטיות מופרזת בכביש בו רגילים נהגים לדהור.

★ ★ ★

קשר השתיקה

ב' עיי-ג'י, שלח חרר המשק עזרא בוסא מרחב לרדיו רמאללה, בו ביקש להשיג מידע לו בתוכנית שבשטח את השיר את לנצח בליבי, קיבל חזרה את המכתב כשעליו רשום באותיות אדומות — אין קשר.

★ ★ ★

חוקן בריא

ב' תל-אביב, נעצרה נדמה כהן, אחות בבית-החולים חוסה, באשמת גניבת כרזי חוקן מבית-החולים.

★ ★ ★

זרע הפורטנות

ב' אדינבורו, סקוטלנד, הגיש בעל תברית גט פטורין נגד אשתו, בטענה שזו ילדה בת כשנה וחצי אחרי שפסקו לגור יחדיו, הפסיד במשפט אחרי שבית-המשפט קיבל את טענות האשה כי ילדה בת כתוצאה מהזרע מלאכותית, שאינה מהדה נאיאף.

★ ★ ★

חזירות

ב' קליבלנד, ארצות-הברית, הגיש חובב מוסיקה תביעה משפטית נגד תזמורת אחד מבמיה-התיכונים בעיר, בו לומד בנו, התלונן כי כתוצאה מריבוי חזרות איבד בנו את החשק לנגן, מסרב לגעת בכלי הנגינה שלו.

★ ★ ★

הצלח מוחשית

ב' עפולה, קיבלו רופאי בית-החולים ה' מקומי אדם מבוגר אשר התלונן על מיוחשים בבטנו, השכיבוהו למשך הלילה בחדר המיון, באו בבוקר כדי לערוך את הבדיקה היסודית, שמעו מפי האיש כי למעשה אינו סובל כל מיוחשים, אולם מאחר שרב עם אשתו, החליט לבלות את הלילה בבית-החולים.

המסכן יוסף יואנוביצ'י את ידידות ישראל צרפת, הדורשת להם

תעלולי המילי

דעת הקהל הצרפתית סערה. משו על רגליהם. האינטרפול, איגוד לחפש אחרי מלך הגרוטאות הצרפתי, חובות ומעשי תרמית במאות מיליון יואנוביצ'י, הסוחר היהודי הממונה ביר — בהיותו משוכנע כי מצא ב

פטריוטים, מבלי יכולת להכריע איזה צד עדיף. ההבדל היחיד הוא שד"ר קסטנר היה עסקן ציבורי, נציג קהילה, ואילו יואנוביצ'י לא ייצג אלא את האינטרס המסחרי של עצמו. בנו הצעיר של סמרטוסטר יהודי מהעיר קישנינוב, בסרביה, יוסף היה בנעוריו מסגר מיכני, בעל מלאכה פשוט. אחיו הבכור, מרדכי, היגר אחרי מלחמת העולם הראשונה מרומניה לצרפת, ובתחילת שנות השלושים הגיע לשם גם יוסף עצמו. עתה לא היה כבר מסגר, אלא בעל התואר מומחה למתכות.

החוש המסחרי שהיה טבוע בדמו של יוסף, הפך אותו לסוחר גרוטאות מצליח. הוא רכש עמדה של כבוד בחוגי השלטון והמסחר ביפאריס, הפך אחד מעשירי פאריס ואחת הדמויות הפופולריות בחוגי החברה הגבוהה. כזה היה מעמדו עד הרגע בו פרצה מלחמת העולם השנייה. יוסף יואנוביצ'י לא היה מאלה שנשארו אדישים נוכח הסכנה הנאצית. הוא התנדב לצבא הצרפתי, שירת בו עד כניעת הממשלה הצרפתית. מה ש קרה משעת נפילת פאריס בידי הגרמנים ועד לשחרורה על-ידי בעלות הברית, הוא נושא המחלוקת הגדולה. זה מול זה ניצבים שני סיפורים שונים בתכלית — זה של יואנוביצ'י עצמו ושל ידידיו, וזה של ממשלת צרפת

ב' 8 לחודש ינואר 1944, השתתפתי בפעולה אווירית שמטרתה היתה פגיעה במתקני האויב בצרפת. מטוסי נתקל במטוס גרמני ואחרי קרב קצר נפגע באש תותחים. הוכרתי לחנות חנית-אונס באיזור אברה בצרפת. הצלחתי לחמוק מתוך המטוס הבוער. במדי הר.א.ף. (חיל התעופה המלכותי הבריטי) הגעתי בסוסו של דבר לדירתו של יוסף יואנוביצ'י, ברחוב נלי בפאריס. מצאתי שם ארבעה אמריקאים באותו מצב. מר יואנוביצ'י איכסן אותנו במשך שבועיים בדירתו, השיג לנו בגדים, דרכונים מזויזים וכרטיסי רכבת ובעזרתו הצלחנו לעבור את הגבול הספרדי ולהגיע לקונסוליה הבריטית בברצלונה. חתום: סגן-משנה ויליאם גורמן דובי, 24 יורקשייר, צפון אנגליה.

אנחנו החתומים מטה, מעידים בזה כי הודות לעזרתו של המציל הנסתר מרחוב אל-ברט בפאריס, מספר 5, הצלחנו לברוח מ' צפוני הנאצים'. על החתום: 1500 יהודים, ניצולי מחנות-ההסגר הנאצים בכלגיה.

אנחנו החתומים מטה, מעידים כי מר יוסף יואנוביצ'י, היה חבר המחתרת הצרפתית בזמן הכיבוש הגרמני, והצליח להבריח מ' תחת אפם של הגרמנים קרונות שלמים של נשק למחתרת הצרפתית. על החתום: פלס'

ומקטרגיו של יואנוביצ'י.

★ ★ ★

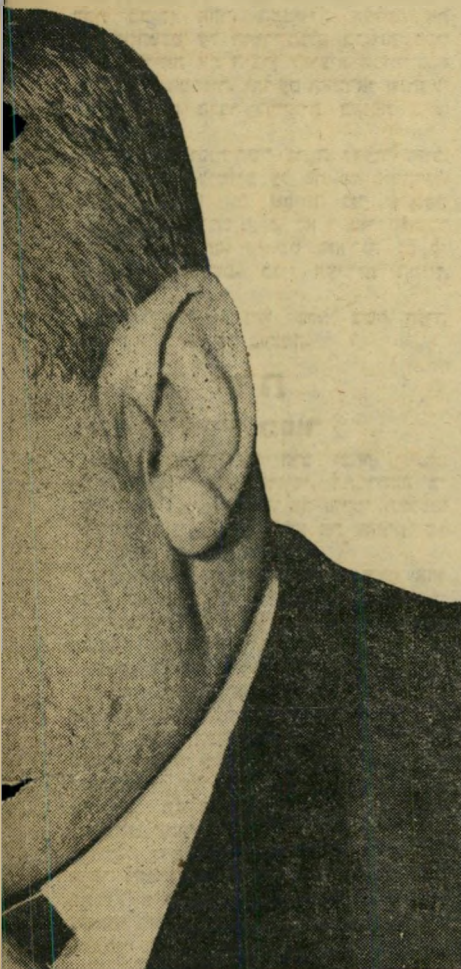
יהודי או ארי טהור?

ב' מן קצר אחרי שנכנסו הגרמנים ל' פאריס אסרו אותי ושלחו אותי לבית-סוהר, סיפר השבוע יואנוביצ'י. "הייתי בבית-סוהר זה כמה חודשים. פגשתי שם כמה מאנשי המחתרת הצרפתית שנאסרו בעתן הגשת סיוע לחיילי הברית, התיידדתי עמם ורכשתי את אמונם. עזרתי להם להבריח ידיעות החוצה באמצעות קופסאות ריבוב בע' לות מכסים כפולים. בין השאר התיידדתי עם איש מחתרת בשם הנרי פטר. הוא סיפר לי כי הגרמנים הקימו שירות מודיעין בתוך המחתרת הצרפתית וכי בתגובה יש להקים שירות מודיעין בתוך המפקדה של שלטונות הכיבוש. הוטל עלי לשמש בתפקיד זה. או הצעתי לגרמנים את עזרתי ושוחררתי מבית-הסוהר."

כיצד הסכימו הגרמנים לשתף פעולה עם יהודי? על כך ישנה בפי יואנוביצ'י התשובה: "הם אמנם חשדו בי שאני יהודי וציחו עלי פעם ללכת להיבדק אצל רופא. שלחתי מישהו אחר להיבדק במקומי וקיבלתי תעודה של ארי כשר."

במה התבטא שיתוף-הפעולה בין יואנוביצ'י לגרמנים? משיב הוא: "הייתי רק מומחה למתכות בשרותם. עבדתי בנמל וקיבלתי שכר של 10 סו, כל קילו מתכת ש' עבר תחת ידי, עבדתי איתם רק 10 חודשים. כל הסיפורים שהרחחתי הון הם שקר. קיבלתי רק 800 אלף פרנק."

בפי מאשימיו של יואנוביצ'י היה סיפור שונה לחלוטין. אמרו הם: "ימים מספר את'

משתף פעולה עם הנא

תעודת הכבוד של המחתרת בשנים הממושכות, על רקע של כלי נשק.

יו בעון רמאות והשתמשות מתשלום מיסים?

נדר הנרדף

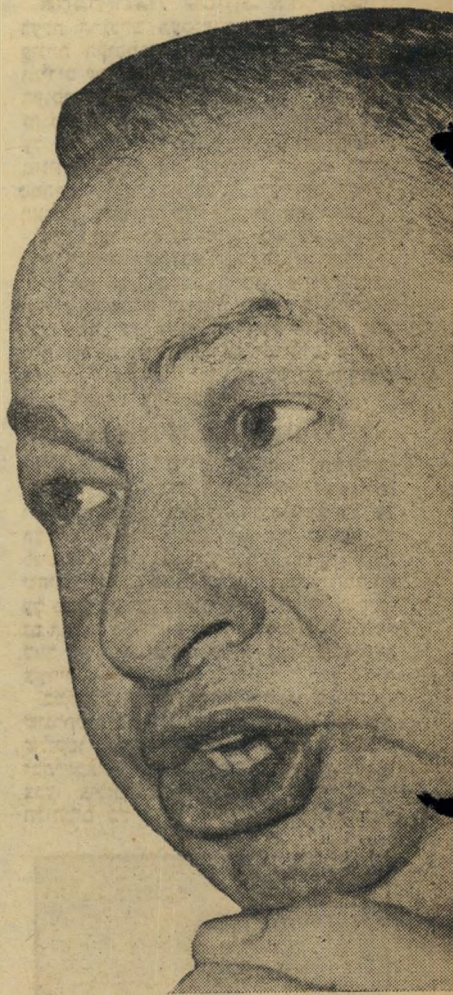
צרפת ושירותיה החשאיים הועמ-
שטרות העולמי, הועק. הכל כדי
שנמלט מגלותו, בהשאירו אחריו
פרנקים. אותה שעה, נמצא יוסף
ישראל — שתה, עישן, חייד והס-
נת ישראל מקלט מרדפיו הרבים

רי שנכנסו הגרמנים לפאריס צלצל יואנו-
ביצי אל ד"ר פוקס, מנהל משלחת המסחר
הגרמנית בצרפת, שמשדרו היה במלון מג'י-
טי, והודיע לו: בלי ספק דרושות לכם
גרוטאות מתכת לתעשיית המלחמה שלכם.
אני מוכן לספק לכם מדי יום ביומו חומר
בשחי של 200 מיליון פראנק, הגרמנים עשו
את ההסכם עם מיסיה גיוף, שבמשך שנה
סיפק לתעשיית המלחמה הגרמנית טונות
רכות של גרוטאות מתכת.

★ ★ ★

מיליארדים או סתם מיליונים?

מיסיה ג'וזף היהודי ראה חיים טובים
בחסות המשטר הנאצי, רכושו הלך ו-
התעצם, נאמד בארבעה מיליארדי פרנקים
צרפתיים (20 מיליון לירות ישראליות). יו-
אנוביצי עצמו טוען כי רכושו בתקופת ה-
משטר הנאצי הגיע רק ל-300 מיליון פראנק.
מכל מקום, לסענת מאשימיו, כשהרגיש
כי מפלות הציר מקרבות את קץ השלטון
הגרמני בצרפת, הפך יואנוביצי משרתם של
שני אדונים. הוא תמך בכספים בארגוני ה-
מחתרת הצרפתיים, עזר לשבויים ולצנחנים
לברוח מצרפת, סייע גם לבורחי מחנות ה-
עצורים. במכה של מסחר בגרוטאות היה

שולח משלוחי נשק למקומות נידחים בצרפת,
שם היה הנשק נופל בידי לוחמי המחתרת.

שעת שחרור אירופה היתה שעת תהור
ובוהור. ליואנוביצי היתה זו שעת הצלחה
מעין כמיה. מחסני הגרוטאות שלו היו
מלאים. הוא המשיך לסחור — הפעם עם
בעלות הברית.

כאשר שככה במקצת סערת שכרון הנצחון
של צרפת, והצרפתים החלו לסלק את החש-
בונות עם משתפי הפעולה למיניהם, הגיע
גם תורו של מיסיה ג'וזף לתת את הדין.
משפטו של יוסף יואנוביצי הפך אחו-
המשפטים הסנסציוניים ביותר בצרפת של אז.
מהלך המשפט, שנמשך חדשים רבים ואשר
בו הופיעו מאות עדי תביעה והגנה, מש-
תרע על פני חמישה כרכים עבי-כרס. עורך-
דינו של יואנוביצי, הנרי טורו — מי ש-
היה גם סניגורו של היהודי הרשל גרינשפן,
שירה והרג את יועץ השגרירות הגרמנית
בפאריס בשנת 1938 — יצא למסע ממושך
באירופה, אסף אלפי חתימות של יהודים
שישבו במחנות עקורים ואשר חתמו כי בזמן
המלחמה קיבלו סיוע מאת יואנוביצי.

בית-המשפט הצרפתי זיכה את יואנוביצי
מאשמת שיתוף פעולה עם הנאצים. אולם
הוא מצא אותו חייב במסחר עם האויב ש-
פגע בבטחון המדינה. מיסיה ג'וזף נידון ל-
חמש שנות מאסר ולקנס של 50 מיליון
פראנק.

עולמו של יואנוביצי נחרב עליו בבת
אחת. הוא הוטל לכלא. אשתו ושתי בנותיו
הסתייגו ממנו ועזבוהו. בהיותו בכלא נר-
צחא אשתו בידי שוודים, לעיני בתו הבכורה.
כל ידידיו לשעבר, שעתה תפסו עמדות מי-

ים או גיבור המחתרת

המשמשת הוכחה בידי יואנוביצי כי היה איש
1940. בתעודה מצויירים איש המהפכה הצרפתית
ת: הרפובליקה הצרפתית — חירות, שוויון, אחווה.

האיש הבורח

יוסף יואנוביצי נכנס למכונית של קרוביו בחיפה. תחילה
חשתיירוהו קרובים אלה מעיני העתונאים, נתנו לו להיפגש
עמם רק אחרי שחשנות תבעה את הסגרתו לצרפת, בטענה של חשש לקלקול היחסים עמה.

הגולה. אולם בטרם הצליחו להגיע אליו,
ברחה הצעירה מהכלוב.

★ ★ ★

יוסגר או לא?

יצר הצליח יואנוביצי להתחמק מ-
צרפת — זאת היא תעלומה גמורה. מה
שידוע הוא כי ביקש רשיון לשהיה של יו-
מיים בפאריס, השאיר בעיירת גלותו את
פילגשו החנינית ממוצא גרמני ואת חפציו
האישיים, כאילו היה בדעתו לחזור. בפאריס
הצטייד בתעודות מזויפות, חצה בעזרתן את
הגבול לשווייץ. שם חיכה לו דרכון מארוקאי
(לא מזויף) על שם יוסף לוי, בעזרתו הגיע
לשדה התעופה בלוד, שם הצהיר כי בכיסו
אלף דולאר.

ספק רב הוא אם אמנם יוסגר יואנוביצי
לידי ממשלת צרפת. בין ישראל לצרפת אין
חוק הסגרת פושעים, ואפילו אם היה חוק
כזה ספק אם בית-משפט ימצא לנכון להסי-
גירו כאשר העבירות עליהן הוא מבוקש בי-
צרפת, אינן מהות עבירות לפי חוקי ישראל.

יכולתי לנסוע לאמריקה, אבל באתי לי-
ישראל כי כאן מולדתי, ואני רוצה לסייע
למדינה. הצהיר יואנוביצי בפני עתונאים.
"אין לי מה לעזור כאן, כאן כל הגרוטאות
שייכות לקרית הפלדה של סולל בונה", הסי-
ביר לו אחד העתונאים. אולם יואנוביצי לא
נראה מדוכדך. ביום בו הצהיר: "אני מוכן
לעלות קרבן על מזבח היחסים בין ישראל
וצרפת", אמר בשיחה פרטית: "לא יעיוו
להסגיר אותי. אני יודע יותר מדי דברים על
כל מיני אנשים."

סרטים

בת-הבלש

אריאן (חג, תל-אביב: ארצות-הברית) היא קומדיה סנטימנטלית, אשר קשה להבין חן אה הסנטימנטליות שבה היא קומית או שההומור שבה הוא רגשני. איך שלא יהיה, שילוב נדיר של תכונות אלה, בדיון זה אמנות של במאי כבילי וילדר, מביא אל הבד יצירה מקסימה.

אהבת אחרי הצהריים הוא שמו המקורי של סרט זה, והצופה חופשי להחליט אם השם ניתן לסרט בגלל אהבת דון ז'ואן מזדקן (גרי קופר) באחרי-צהריים של חייו, לנצרה שטרם הגיעה לבגרות, או אם אהבת זה אהבה של פאריס, לה מוקדשות שעות אחר-צהריים, היא שנותנת משמעות לשם.

אהבה תציל ממוות. אודרי הפבורן, בעלת הרגליים העקומות, הגוף הנעיר והיציבים הקוסמות, היא בתו של בלש פרטי (מוריס שבלייה, שאינו שר אף שאנסון אחד) העוסק בעיקר בעיקוב אחרי זוגות הבוגדים זה בזה. כשהיא מגלה, כי בעל אהבה נודע על בגידת אשתו עומד לרצוח את מאהבה, מזניחה אודרי את שיעורי הנגינה בצ'לו, ממחרת לאדור באמצעים ליליינים למשכן האהבה האסורה, כדי להזהיר את הזוג.

גרי קופר, כאיש השנה בקונפידנטיאל, מיה לפרוש רשת גם לבת הבלש, מבלי לידע את שמה. הילדה מתוקה-המבט מצליחה לשבור, בסידרת תכסיסים המוכרים לכל אשה, את לב המחזר הקשיש. היא מעררת את קנאתו בסיפורים דמיוניים, עד שיאהבתם מסתיימת בדרך לא כל כך מקובלת לגבי אהבות אחרי-צהריים בפאריס.

המשוגע היה משתגע

התאווה לחיים (אסתר, תל-אביב, ארצות-הברית) היא המניע לחייו המזוהים ורבי-ההפקחות, וליכולת הביטוי הציורי של הצייר ההולנדי וינסנט ואן-גוך. כך על כל פנים היה סבור אירווינג (כפירי אריות) סטון, שחיבר רומן דמיוני על חי הצייר, המבוסס על כמה פרטים ביוגרפיים. סברה זו קיבל גם הבמאי ממוצא איטלקי וינסנט מינלי, שעל סמך הרומן ניסה להחיות את האמן ואת ציוריו.

במשימה השנייה הצליח הבמאי בצורה לא שיגרנית. בציוריו המקריים של ואן גוך, שולקטו לצורך זה מעשרות אוספים פרטיים ובתיאכאות, הופחה רוח-חיים בעזרת צילומי צבע, צילומי הגוף הותאמו לנפיו ציוריו הלוהטים של הצייר שהשתגע באחרית ימיו.

סימון סידבה ומיצ'ם בקאן
סיתור: כיסוי לחזה

כרבות התאמתו החשדות. אולם הסתבר כי לא גולדשטיין הוא אשר ביצע את מעשה הרמאת, אלא שהוא קנה את הסחורה למת שהיא מחנותו של הסיטונאי יעקב קיבלים.

50 קופסאות בחנות. למסמרה היה כבר קיבלים ידוע בשל קשריו עם פרשת הסוכר המבורח (העולם הזה 1040). היא ערכה חיפוש מדוקדק בחנותו, גילתה שם 50 קופסאות בשר טריפה, אשר הודבקו עליהן תוויות כשרות שהורדו מקופסאות אחרות, שבעברו את ביקורת הרבנות.

השבוע הופיע קיבלים בבית-משפט השלום, כשהוא מלווה שני סניגורים. אולם לא היתה לו ברירה אלא להודות באשמה. אילו היה מצליח במעשה-התרמית שלו, היה הסוכר הפיקח מרחיח 220-150 פרוטה יותר על כל קופסת בשר שהוכשרה על-ידיו. כשלונו עלה לו 100 לירות קנס.

כל ישראל

חסרים דבזים

האוצר החל לקנות את המטבע הזר שהצטבר בידו ייצואנים פרטיים, למורת רוח הייצואנים עצמם, שאינם רוצים למסור את המטבע בשער הרשמי. הייצואנים אינם יכיר לים, למעשה, לסרב... **אל עז** זוכה, לעצמאות, לתמיכה ממשלתית גדולה. הציורה: פרמיה של 850 פרוטה לדולאר עבור כמעט מחצית הוצאות-התובלה החזרתית של החברה... **אפריים אילין** זוכה למונופול ממשלתי נוסף: רבע מייבוא חלקי חילוף למכוניות המובאים לארץ, ויצמד לחברותיו של אילין (קייזר-פריזר וכו') המייצאות חלקי-חילוף מצדן... **עוד מוסר ישראלי** ינסה את מזלו בשוק-הכספים האמריקאי, הנמצא עתה בשפל. בנק לאומי לישראל עומד להפיץ מניות בשוק הכספים האמריקאי, יבטיח 5% רחמים בדולארים... **קאפיטליזם קלאסי** יפותח על-ידי חברת אגיאנס ההסתדרותית ליצור צמיגים, אשר תתחיל לגדל מטעי-גומי בגאנה ובלבית ריה... **עבודות פיתוח המים** המבוצעות על-ידי גופים ישראלים בחוף-לארץ ירוכזו להבא בידו חברה ממשלתית, בה יהיו מיוצגים הממשלה, תחילת מקורות ו"סולל-בונה... **מועצת עמק חפר** מתכננת שינוי בנות, מסכיב לנחל אלכסנדר. לפי החלטת המועצה האזורית יוכשר הנחל לשיט ולבידור ימי. לצורך זה יימסר שטח של ארבעה קילומטרים מרוכבים ליד שפך הנחל לחכירה לקבוצה קואופרטיבית, שתעמיד שתי סירות מנוע גדולות (ל-50 איש כל אחת) ועשר סירות קטנות. המועצה תקים שני מטבחים לארוחות קלות, תיטע עצים ו"תתקין ספסלים... **האופרה הישראלית** תזכה בקרוב לבית משלה. עם פינוי בנין קולנוע קסט, על שפת ים תל-אביב, על-ידי משרדי מס ההכנסה, יועמד הבנין לרשות האופרה... **לפי הסטטיסטיקה** קה האחרונה נהרג אורח ישראלי אחד כל יומיים על הכבישים, ואילו מספר ה-פצועים מתאונות-דרכים מגיע ליותר מ-חמשה ליום.

תזכיר

הון שחור

רצחת ולא ירשת פסק השבוע הי שופט המחוזי תל-אביבי ד"ר יצחק קיסטר, במשפט הירושלמי שהניחה אחריה אשתו מנוחה של הרוצח סלים שלמה ממעברת עמישב. כפי שמסר העולם הזה (1043) טען פרקליטם של קרובי המנוחה, עורך-הדין יצחק בראיז, כי לא יתכן שהרוצח יוכה בירושת קרובו. השופט קיבל דעה זו... **משפט מסי-הכנסה** הגדול ביותר בתולדות ה-מדינה, עליו נמסר במדור תפצית העולם הזה (1057) הסתיים בפשרה. אחרי שמש הכנסה דרש תשלום חצי מיליון לירות, הסתפק ב-40 אלף ל"י, אשר ישולמו בתשלומים, תוך שנתיים... **חגיגות לחן שחור**, שניתנו עד כה על-ידי שלטונות מס הכנסה, ואשר עליהן סיפר העולם הזה (1043), נמצאו השבוע ככלת-כשרות על-ידי ועדת הכספים של הכנסת. הועדה קבעה כי אינה יכולה לתת ידה להסדרים שרית של עקיפת-חוק נודף מהם... **עורך-הדין ארי גורביץ**, אשר את עסקתו הוציאה גילה בהרחבה העולם הזה (1038), חייב השבוע בדין בבית משפט השלום בתל-אביב, על אחת מעיסוקיו תיו - זיוף הצהרה-בשבועה.

רדאמי בהחזקת אופניים גנובים. השופט התייחס במתקן-האופניים הצעיר (23) מהחציה, לא החמיר בדינו, דן אותו לשלושה-חודשי מאסר על תנאי.

עבירה ראשונה זו הכניסה את רדאמי באופן אוטומטי לרשימת הפיקוח של המשטרה. וכאשר, לפני כמה חודשים, ביקרה חוליית שוטרים בחנותו של הצעיר ומצאה שם זוג אופניים, חשדה כי האופניים גנובים. בחקירה במשטרה מסר רדאמי כי האופניים שייכים לו, אחרי שקנה אותם מהנער דוד

מחוסרי-גן בינדר ואשתו

חסרי כיסוי לראש

מדינה. יש לי אישור ממדינה" הוסיף ב' בתחון מלא.

השוטרים שלחוהו להביא את האישור. אך לרדאמי לא היה פתק כזה. הוא מיהר אל מדינה, ביקש ממנו כי יכתוב לו בו ב' מקום אישור כי אכן מכר לו את האופניים. מדינה עשה כבקשתו. הוא אפילו התייצב במשטרה, העיד שהוא מכר את האופניים לרדאמי.

לא עברו 24 שעות, ומדינה הופיע שוב בתחנות המשטרה. "חשבתי על כל העניין", הודיע, "ובאתי לספר לכם את האמת". ה' אמת: הוא לא מכר שום אופניים לרדאמי, נתן לו אישור רק לאחר שרדאמי ביקשו לעזור לו להחליף מהפת.

השבוע עמד רדאמי בפני שופט השלום תל-אביבי יוסף מגור-יכהן הואשם לא רק בהחזקת אופניים גנובים, אלא גם בנסיון להטעות את המשטרה. הוא נידון ל-300 לירות קנס, נלקח גם לרצות את מאסר שלו שש החודשים אשר ממנו ניסה להתחמק, כאשר הציג את הפתק של מדינה.

תרמיות

כשר להדרין

לפני כמה חודשים נקרא הרב שמואל הור' לנדר אל משרדי הרבנות הראשית בתל-אביב. שם, בחברת רבנים אחרים שהוזמנו מחלקי העיר השונים, שמע כי נתקבלו ידיעות ברבנות שבועי חנויות-מכולת מוכרים קופסות של בשר טריפה, במסחה של בשר כשר. הרבנים נתבקשו לערוך ביקורת, כל אחד באזורו.

בחנות המכולת של אברהם גולדשטיין, ברחוב מורח, א' מצא הולנדר שלוש קופסות בשר שעוררו את חשדו. שתיים מהן היו חסרות עטיפה, ואילו השלישית היתה עטופה בתחית-סימון שהכריזה על תוכנה כבשר כשר. לרב התורין נראה היה כי תחית הכשרות הודבקה על הקופסה אחרי שהורדה מקופסה אחרת. הוא לקח את השלל לשריד הרבנות, יחד עם בעל התנות שהחזיק בקופסות אלה.

(המשך מעמוד 9)

לגיוס בן אחר בלבד, כי אם לשני הבנים משה ומאיר כאחד.

משה, ששוחרר בשעתו לאחר שהצהיר על היותו תלמיד ישיבה, למרות שלא למד בזמן האחרון בישיבה לימודים סדירים, התחמק בשיטתיות מכל פגישה אפשרית עם עתונאים. חקירה קצרה העלתה שמשה, יד ימינו של הרב, למד בשעתו בישיבת שערי ציון, שהיתה שייכת לרב עזריאל המנוח, ואילו מאיר בניהו, ששוחרר לאחר שהוסמך כרב, משמש להלכה כרב בבית הכנסת הנמצא בביתו הישן של הרב ניסים, ברחוב דוד ילין בירושלים, מקבל משכורת כרב, נוסף על משכורתו מכויר מכוון בוצבי. שופט השכונה מתקשים להוכיח ביום בו ביקר הרב מאיר לאחרונה בבית-הכנסת הרייז רק ל' הלכה, אינו משמש כמעט כמקום-תפילה.

בצאלל, הבן הבכור, עובד בבית התורה למורי טריקו בשכונת רוממה בירושלים, מפעל הרשום על שם אחיו של הרב. גם בצאלל ששוחרר מגיוס (מטעמי בריאות) ל' אחר ששימש בעצמו במשך זמן מה כפקיד בלשכת הגיוס בירושלים לפני שנים אחרות.

נצחון בחדרה. נראה כי האיום לגיוס את אחר מבניו לצבא, לא השפיע כלל על חריפות מלחמתו של ניסים במפעלי הגיר. השבוע הסתיימה המלחמה בנצחון המוחלט של הרב. בהסכם שנחתם בנוכחות שר המסחר והתעשייה פנחס ספיר קיבלו על עצמם חרשתני חדרה את תנאי הרב במלואם. הם התחייבו להפסיק את העבודה בשבת, להחזיק על חשבונם משגיח מטעם הרבנות שיפקח על ביצוע ההסכם.

השבוע, חיכו עדיין בניו של הרב ניסים לצריגות. אולם לא היה ברור אם הוא יודעס על ניר חדרה כשר למהדרין, או שלא יודעס בכלל.

אסונות

הסדק לא תוקן

העולה רגינה בינדר (58), שירדה מעל כבש האנה בחיפה לפני שלוש שנים, לא דמתה לאשה המסוררת, לילי לפצצה שזנבה את ביתה בגרמניה עם פרוץ מלחמת העולם. המלחמה טלטלה אותה לבלולגריה, מקום בו הכירה את בעלה יוסף. אחרי עלייתה ארצה, השתקע הזוג בינדר כיפו, בדירה קטנה ורעועה למדי, השייכת לאפוסטרופוס על ה' רכוש הנטוש.

הריירה, בעלת שני החדרים הקטנים, עלתה לרגינה 2200 ל"י דמי מפתח, ושש לירות לחודש שכר דירה. רגינה היתה דיוקנית: מדי תוש היתה מופיעה במשרד האפוסטרופוס, משלמת את שכר הדירה, ואם ה' תה שעתה פנויה, היתה מתעכבת בחדר ה' תלונות ומבקשת בלשון אדיבה לתקן את גג הבית שנסדק.

אולם פקדי משרד האפוסטרופוס לא גולדו בגרמניה, ארץ הדיוקנות. שכר דירה שולם אמנם בזמן, אך התיקון המבוקש לא בוצע. במשך שלוש שנים דלף הגג ובעלת הבית השקדנית אספה את מי הגשם בגיגית שניצבה לתפארת באמצע החדר.

גג על המיטה. בשבוע שעבר, בימי הגשמים הגדולים, הופתע הזוג בינדר בצורה לא נעימה. באמצע הלילה מצאו את עצמם מכוסים בשברי רעפים ומוזונים. הגג הסדוק התמטט על ראשם, נפל בדיוק על מטבחם. למזלם לא נפגעו בשברי הרעפים.

בבוקר נראתה הדירה כאמבטיה אחת גדולה. שברי גג ורהיטים התנדנדו בתוך שולחן ית המים הגדולה. סבלנותה של רגינה פקעה. בעלת הפעם למשרדי האפוסטרופוס ויתרה על הבקשה המנומסת הרגילה, הפתיעה את הפקיד, שרגיל היה לראותה כאשה אדיבה וחתרנית, בדפיקה חזקה על השולחן.

הדפיקה עשתה את שלה. אחרי הצהריים הופיע בביתה פקיד. סקר באדישות את ה' נזק ואמר: "אני מצטער, עליך לחכות ל' תורן. את רשומה ברשימת מבקשי ה' תיקונים".

איפה אישן בניתיים? חקרה רגינה. בע' יה זו לא ענינה את הפקיד. הוא התמצא בעיקר בעניינים פיננסיים. "אני יודע רק שאת תיאלצי לשלם את מחצית התיקון", הסביר, "והיה רצוי שתשלמי מראש".

דרכי אדם

גנובי האופניים

סעם אחת קודם לכן כבר נתפס עזריה

אווה בארטוק וחרון
אבל היא יודעת מי האבא

סיס נסיעה עברה לישראל בתשלומים.

★ ★ ★ אורח לארוחת ערב

סיפור משעשע על שגריר ישראל בסגנה, אחרי אבר אל, סיפרה השבוע הזמרת ריקה זרואי, שתקליטה ארוך-הנגן הראשון יצא לאחרונה, כשמשני צידי שירים ופזמון נים מתוך זון פרפניפלים בתיאטרון הקאמרי ומתוך משה ונטילאטור המוצג בתיאטרון זימח: לפני צאתו לגאנה פגש אהוד אבראל את ריקה במסעדות חתאטרון. אבראל, בי אדיבותו, הציג את עצמו כמפריצה הנאמן של הזמרת והציע לקחת אותה ואת בעלה, המלחין יוחנן זרואי, לביתם אחרי ה' הופעה. כשירדו מהמכונית שלהם ריקה: "תסלח לי אדוני, מה שמרן" כשאבראל השיב לה: הסביר יוחנן לריקה: "הוא בטח משהו בסוכנות נדמה לי" רק אחרי שבועיים כשקראו השניים על מנוי לא אבראל כי שגריר, הבינו כי הוא חודאי סבור כי לעגו לו בכונה תחילה... ידיעה סנסציונית על שחקנית הקולנוע חיה הררית התפרסמה באחד השבועונים. באותו עתון נאמר כי חיה נותחה באפה ניתוח פלסטי. חיה הי' רירת עברה אמנם ניתוח באפה, אולם הגוי רם היה שונה מאשר נסיון לשיפור הצורה. בעת ביקורה בבית-קולנוע במילנו שבאוסטליה, נפלה חיה בעת שניסתה להתישב על אחד הכסאות, פצעה את אפה. השחקנית עומדת לתבוע את בעל בית-הקולנוע לדין ולבקש פיצויים בסכום גדול... במסיבה שנערכה השבוע אחרי הצגת הבכורה של להקת פיקוד המרכז האיש חנכון במקום הנכון, נוכחו בין השאר גם מחברי המערכונים והסומונים בתכנית. המסיבה נפסקה כדי לאפשר לחברי תלחה להגיש מנגות לאלה שהשתתפו בי הכנת ההצגה ולהודות להם. אלה שלא קיבלו מתנות זכו בתשלומים כפי שצדקה. מרדוק שה' היה כשהזכר שם אחד ושאר הקהל אדיש. היה זה שמו של יגאל מוסיונין, שחיבר את המערכון החפץ ביותר בתכנית. רק איש אחד מחא כף ליגאל, ספק ברצינות ספק בלעג — הסופר משה שמיר... באותה מסיבת הוכיח הבמאי הצעיר דן קירר, שבים את התכנית, התנהגות אירופית הי' הולמת חניך תיאטרון אולד חיי' בלונדון, שם למד קירר בשנתיים האחרונות: הוא נפל על צאצא אחד מחברי תלחה שהגיש לו תשורה, נישקו לקול תרועות הגוי' כחים... זהותו של האורח המסתורי לא היתה מוטלת בספק: היה זה הרון מילר פורר האבן, 38, גרוש מזה שלוש שנים וידיד נפש של כוכבת הקולנוע ממצ'א הוגרי אוח (נשרת אופים חורי מיטות, שהוצג בתל-אביב בשם חתנים בשפט) בארטוק. תעלומת המסתורין היתה: מדוע שה' הי' רון בחברת אהה בת 28 במשך שני ימים רצופים בילה של אמה, בפריז ולונדון? נוסף לאהה המתנהגת שם לרון התנוקה הי' מיטותיות של אהה, שגולה לה בלונדון לפני חודשים, בדיוק בתום שנה מאז התגרשה אהה מבעלה הרביעי. אהה סיפרה לנקיב בשמו של האב, למרות שהוסיפה בבירור: "אני יודעת מי האב". כאשר יצא הרון מידרתה של אהה, כשהוא הודף עת' גאים שעודדותו בעצות לחגוג בהקדם תגינת גשואין, רסן: "רומן גשואים על מה אתם מדברים? אני הייתי רק אורח לארוחת ערב, זה הכל!"

אנשים

מלכות לשונות

עיסוק מיוחד לשעות שלאחר המשבר הי' ממשלתי מצא הרב מרדכי נורקי. הוא הגיש בקשה לרב הראשי הרב אייזיק הלוי הרצוג, שיאפשר לו לספל בהבאתם של גדולי ישראל, הקבורים בבית-הקברות היהודי העתיק בילגה, לישראל. הרב נורקי נימק את בקשתו בכך, שלפי ידיעה שבדיו עומדים להפוך את בית-הקברות לפארק. נורקי גם הגיש רשימה של גדולי ישראל, אשר את עצמותיהם יש בדעתו להעלות. בין השאר כלל ברשימה את הגאון מוילנה, את הגר"צ ואת הרב שבתאי כהן. כאשר בדק הרב הרצוג את הרשימה, לא יכול היה שלא לפרוץ בצחוק. הרב שבתאי כהן מפורסם בכך שקברו הוא בעיר הלשין שבצ'כיה. ואילו הגר צדק לא היה אלא דמות אנדמית שלא הובאה מעולם לקבורה... מלכות לשונות טמן ח"כ תנופת החירות מנחם בגין לראש הממשלה דוד בן-גוריון, בשעת נאומו בו הציג את הממשלה החדשה בפני הכנסת. כאשר אמר ביגין: "אנינו מומחה לכלכלה, אנינו מומחה לצבא, אנינו מומחה לשום דבר מלבד ציור נות". שיטע אותו בגין בקריאה: "לציירות" ביגין אישר במקום: "כן אדוני, לציירות" השיב לו בגין: "אתה הרי אמרת שאין שום ציירות"... אחד התחבובים של ראש עיר ית רמת-גן אברהם קריניצי הוא טיפול מיוחד בעץ הפיקאן שבחצרו. מזה 10 שנים הוא מספל בעץ בשקדנות. באחד הימים חור קריניצי לביתו, והפתע לראות כי אלמונים פגעו בעץ בצורה אכזרית, קטעו את פארותיו וחיללו בו. אחרי חקירה הוברר כי תיו אלה פועלי חברת החשמל, שפגעו בעץ בלי היתר רשות. בתואנה שהא פמרץ לחושי החשמל. חברת החשמל התנצלה בפני קריניצי וד' פועלים קיבלו וסיפה... זה מול זה הת' יצבו השבוע היועץ המשפטי לממשלה יש' ראל חיים כהן ועורך-הדין חיים צדוק, מועמדה של מפא"י לכנסת השלישית ושר תפ' של עורך-הדין מיכאל כספי. בחיכוך שהתעורר אחרי הצגתו של כהן בפני 400 עתונאים, הסביר היועץ המשפטי את עקר החוק החדש להוצאה לפועל. אחרי שצדוק ומרבית הנוכחים תקפו את החוק, סיכם כהן את החיכוך: "מילא אצלכם הפסדתי בחיכוך, אבל בכנסת אוכה בו". פסוק זה עורר את חמת כל הנוכחים.

★ ★ ★

כסא על הציע

בעת שנערך משחק הכדורגל בין נבחרת ישראל לקבוצת קופנהגן באיצטדיון רמת-גן, בשבוע שעבר, התגלה נחום פונדק, הי' עורך הדני של דבר-השבוע, כשדון מקצועי. נוסף לשדון קול ישראל נחמיה כר אברהם הותקן מיקרופון מיוחד עבור פונדק, ששידר בו בדנית את מהלך המשחק עבור החיילים הרוגים בכוח האו"ם ברצועת עזה... בקשה מיוחדת היתה לערוכי עתון האנגלי הנפוץ דיילי אקספרס לצלם הישראלי דוד רובינברג. הם ביקשו ממנו לשלוח באמצעות הרדיו שלוש תמונות מ' מהלך המשחק בין נבחרות ישראל וולס ב' כדורגל, בצירוף הערה: "נא להעדיף תמונות של הגולים החלשים"... יופף מרימור

כרת את אזנו וירה בעצמו בהיותו בן 37. קשה לשבח באותה מידה את הנסיון ל' החיות את האמן ואת רוח תקופתו. קירק דוגלס משתגע ומשתולל עד גבול יכולת עצביו ועצבי הצופים, מצליח לגלם דמות ציורית ודרמטית מאוד כמטיף בעיירת כו' דים, כמאהב מאוכזב וכציר חסר מנוחה והצלחה. אלא שהצרה עם קירק היא אותה צרה המתגלה בכל הדמויות והטיפוסים ש' עיצב בסרטיו האחרונים — כל קשר ביניהן לבין דמויות אנושיות המתהלכות בעולמו של הקדוש ברוך הוא הינו מקרי בהחלט. אפילו אם היה ואן-קלונד מטרופ' לתלסין, היה יוצא מדעתו אם היה רואה את קירקס דוגלס.

אנתוני קרין, המגלם בסרט תפקיד-משני בדמות טול גוגן, ידידו של וינסנט, קיבל עבור משחקו בסרט זה את פרס האוסקר. עם כל הכבוד לגאונות משחקו של קרין, הרי במקרה זה נדמה כי זכה בפרס יותר מאשר בגלל יכולת משחקו, בגלל אי היכולת של חברו בתפקיד הראשי.

כוכבים

ידיים במקום חזיה

"רצחו גילינו מעשה רצח, כואו מיד..." חוקרי הסקוטלנד יארד שהוועקו לאחד מ' בתי המגורים במרכז לונדון, מצאו על רצפת החדר גופת נערה קצרת-קומה, שממונות ובי עלת שיער שטני. רופא המשטרה הודיע מיד: "אין מה לעשות. היא הולכה". השכנים שראו כיצד מ' ציאים את גופתה של הנערה הרחקה על גבי אלונקה החלו מיד בסידור לחישות, שתוך שעות מספר הגיעו גם לדפי העתונים. "תעלומת מותה של סימון סילבה", הכריזו כותרות עתוני הערב. "רצח או איבוד לדעת?"

לא היתה זו הפעם הראשונה ששמה של סימון סילבה התנוסס בכותרות הראשיות. היה זה לפני שלוש שנים. סימון סילבה, ילידת קהיר, בת לאב צרפתי ואמרי-קאית ממוצא איטלקי-תורכי, היתה עד אז זמרת מועדוני לילה ושחקנית במה-זעירה בלונדון. לגבי נערה שהגיעה לליל 26, לא היתה זו קריירה מהירה. סימון החליטה להגיע אל עולם הקולנוע.

היא עשתה זאת בדרך בה נוסקות אלפי נערות מדי שנה בשנה: הפעיה על חף הי' ריבירה הצרפתית, בשעת פסטיבאל הסרטים באקא, אלא ששיטת הופעתה היתה בלתי רגילה במקצת.

תוצאת הדייט. סימון סילבה זכתה למירסום עולמי תוך שעות מספר. היה זה אחרי שהופיעה על חוף הים, בחברתו של השחקן נדרף-השעוריות רוברט מייז, ביק' שה ממנו לשאיל לה את ידין כתחליף לחזיה. כל זה נערך לפני שעות צלמים ועתונאים. שמה של הנערה הלא-כלכך-צעירה והבלתי-ריועה, נודע לקראי העתונים בכל רחבי העולם (ביניהם גם לקוראי העולם 663).

אחרי פירסום כזה נראתה הדרך לעולם הסרטים פתוחה בפני הכוכבתית הנוצפת. בחברת במאי סרטים סטה לארצות-הברית, התכוננה להופיע בסרטי הוליווד. אולם חור קי ההגירה האמריקאיים מנעו ממנה עבודה. הנערה המאוכזבת, ששמה נשכח והולך, ש' בה ללונדון, קיבלה כמה תפקידים משניים בסרטים, חזרה שוב להיות זמרת בקאברטים. הניחושים על מותה הסעירו את לונדון. מה קרה? אכזבת אהבים? רצח מתוך קנאה? כולם ציפו לפיענות מרתק של התעלומה. אולם הודעת הרואה הממשלתי איכובה. "סימון סילבה מתה משבץ הלב, כתוצאה מהפרוזה בדיאטה מונעת-השמנה ובליעת גלרי לות הראוה". קבע דו"ח הסקוטלנד יארד.

חדריך

- אלח חסרטים הסוצנים בשבוע זה בפרי ארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:
- לא פשוט להתחתן** (פאר, תל-אביב) — בטי דייזיס וארנסט בורנגין מחת' תמים בת, בסרט גיאוריאליסטי נוסח פרי שיבסקי. מקסים בכנותו.
- כפחור התשיקות** (תל-אביב, תל-אביב) — אהה מרי סיניג בורחת מזרועות בעלה לזרועות אחיה, משום שהוא בורח אל הסמים המסכרים. דון מורי.
- צייר המכשפות** (מקסיס, תל-אביב) — אידיאולוגיה של ארתור מילר בתוספת סממנים מיניים של זאן מול סארטר, בצילוי מים אמנותיים בשחור-לבן המסיפים לסוב' לגות. איב מונטאן, סיון סגורה, מילין דימאנבוי.
- האדם שידע יותר מדי** (מאי, סיפה) — אלפרד היציק מותח בשיטות תישות, אבל דוריס די שרה קה סרה סרה.

פסוקי השבוע

- **שר הפנים ישראל בריחודת**, בשעת נאום בכנסת, בו קרא לחברי כנסת בתואר אנשים: "אנינו חושב שהכינוי בראם פונדק, אפילו לא בחברי כנסת."
- **"ח"ב אגודת ישראל יעקב כן"**, בשעת נאום בכנסת, על הסופר משה שמיר: "הוא שולל את זכות קיומה של המדינה, אם היא לא תספק לו נשים נכריות עמן ירצה להתחתן."
- **"ח"ב יגאל אלון"**, בנאום על המשבר הממשלתי: "ממשלה קטנה אשר למען קיום הרוב שלה יש צורך באמבולנסים בפתח הכנסת, איננה הממשלה הרצויה לכנסת."
- **העתונאי שלמה דרך**: "הצרה עם מסיים היא שמה שהיא הגדידה אתמול כסגם באחרות העבודה, הוסף ביום מן הימים לגומת חן בפרצופה שלה."
- **הסופר ברוך קרוא**, על החלטת מערכת עתון אידיש להקציב פרס על שם אחד העם ליצירת אידיש בישראל: "זה אצלו הוכרז פרס על עבודת אלילים על שם אברהם אבינו."
- **עורך-הדין מיכאל כספי**, בערעור על משפטו של הדין אליהו שלום: "זהוהה של תל-אביב מעביר נשים על דעתו."
- **שר האוצר דוי אשכנז**, בתשובה לקראות-ביניים של חברת-הכנסת אסתר וילנסקה: "אני מצטער שאין ביכולתי להסיל מיסים על קראות הביניים שלך."
- **הרמטכ"ל רביאלוף משה דין**, בהיעתור להופיע בטלביזיה בעת הגיעו מבדחה ללונדון: "גמרתי אומר להתרחק מכל פירסומה בכל צורה שהיא. אך רביאלוף דורי הוא מורי ורבי. אם הוא מבקש ממני זאת, איני יכול לסרב לו."
- **היועץ המשפטי לממשלת ישראל, חיים כהן**: "יש אזרחים הסבורים בטעות כי התובע הכללי הוא כבר הטובע הכללי."

שירור

קול נוסף

היה זה לפני שלושה חודשים. מצב-הרוח של הנאספים היה מרומם. תוך שעות אחדות עמדו עשרות מוזמנים מוכוכים להציף את הרחבה שהותקנה, במיוחד לטכס, מול בנייני השדור של קול ציון לנווה ביבנה. נאומו של סדי קולק, מנהל משרד ראש הממשלה, ואחד מהמחזות הראשיים בטכס, כבר היה מנוסח ומודפס לצורך חלוקתו לעתוניה. כותרת הנאום הכריזה: "כוח המשי" דרים של ישראל הוכפל, הטוח שולש". והיה על מה לקרוא בקול. דו"ח חצי-סודי של שירות מודיעין פרטי בריטי, שהיה מונח על שולחנם של האחראים של שירות השדור הישראלי, שנה לפני מבצע סיני, הבחיר: "חזק המשרדים של קהיר יוגבר כמה מונים. שני משרדים שהוזמנו מארצות הברית עומדים להגיע למצרים עוד השנה. גישושים מצריים נערכים עתה מעבר מסך הברזל להשגת משרד אדיר בגלים הקצרים".

פחות לבי.בי.סי. גם יתר מדינות ערב הגדילו את טוח שידוריהן. בסקר שפירסם בתחילת השנה שירות השדור הבריטי, נמסר כי ההאזנה לשדורים הערביים של הבי.בי.סי., המשרד בשפה הערבית 66 שעות בשבוע, פחתה ביותר מ-50 אחוז מאז מבצע סואץ. לבי.בי.סי. מאזין עתה אחוז קטן מאד של חושבי מדינות ערב, בעוד שלרדיו קהיר ולתחנת קול הערבים מוכונים יותר משבעים אחוז של המקלטים הערביים במרחב. הסורים, מצידם, מקימים עתה את היסודות למשרד בן 150 קילוחאט. העומד להגיע מ"ציכוסלובקיה" ואילו מהנדסים אמריקאים מתכננים תחנת שדור לסלחיויה מסחרית ב"בירות. שלושת המשרדים דלי הקול ואטים של קול ישראל עמדו לטבוע בים אתר עויין. **יותר ערבית.** אלא שהשמחה היתה מוקדמת. עוד באותו לילה גדעה סופת רע"מים מספר כבלים של האנטנה הענקית של המשרד החדש, דחתה את הרחבת טוח ו"שעות השדורים בשפה הערבית, שעמדו להיות משודרים מעל משרד זה.

השבוע נחנך המשרד החדש ללא טכסים מיותרים, החל מיד בשדור רחב יותר ב"שפה הערבית", מיד מקום לתוכניות קול ישראל אחרות. כליל שבת הכריז באשקלון צבי זינדר, מנהל שירותי השדור, בנאחה צנור עה: "עד שנת 1959 יופעלו בישראל חמישה משרדי רדיו נפרדים. טוח שדורי קול ישראל יורחב. הוא ירגיש כנראה צורך מיוחד בהכרה זו שכן, שבע לפני כן בישר שבועון מקצועי מערבי על הזמנת שלושה משרדים בני 250 קילוחאט כל אחד על ידי מצריים בציכוסלובקיה.

תדרוך

המשרדים המפורסמים מטה עלולים להיות בעלי ענין. שינויים אפשריים.

- **מלכודת** (יום ד' 10, קול ישראל) — מישא אשרוב כהתוקר רוטמן, וסגנו הסמל עזרני (שלמה בר שטי) ישחזרו את פרשת תפישתם של גונבי המכוניות.
- **שני שערים, תחרות בידור בין יחידתית** (יום ד' 9.15, גלי צה"ל) — הפעם נורק הכדור בבסיס חיל הים אי-שם.
- **פרידה, סיפור השקיעה של גוכטאב מהאלר** (יום שישי 6.25, קול ישראל) — חנה מרון מגישה את ספרו של הקומפוזיטור היהודי. כתב מיכאל אוהד.
- **שלושה בסירה אחת** (שבת, 11.30, קול ישראל) — שידור מורחב של הפלגת הסירה באודיסוריום החדש של קרית האוניברסיטה. צחת של בדחנים, כיצד מלמי דים שיר עברי ותשובות-הבזק הרגילות.
- **בעד ונגד: מתן מזהר לאשה?** (יום א' 8.20, קול ישראל) — בעד: גבי הודה נשף, נגד: מר וכי נשף — בעל ואשה מבני המיעוטים.
- **חמאזין הזהיר לא יפתח את מקלטו ב"תאריכים ובשעות המפורסמים מטה. שינויים לא מתקבלים על הדעת.**
- **סימפוזיון על יחסים בינלאר מיים** (יום ד' 10.30, קול ישראל) — תוכנית-חץ מיוחדת של שליחי ההסתדרות ל"ארצות שמעבר לים.
- **כמוצאי יום מנוחה** (שבת, 6.35, גלי צה"ל) — מה שהרבות הראשית רוצה שכל חיל בצה"ל ידע מבלי לדעת איך לומר לו זאת.

• מחמש עד שבע שעות ליום בשבועות הראשונים, במקום שלוש שעות עד כה.

ישראל בלונדון...

הוא טס לשם במפואר ובמהיר שבמטוסים -

בריטניה.

אל על

בכל יום לכל מקום

גפד

הירחון המצוייר לבידור ולהומור

★ צחק ומצב-רוח לבית ולחברה

★ חופיע מס' 1 ינואר 1958

★ 64 עמודים • 500 פרוטה

★ לחשיג בכל הקיוסקים בארץ

מצלמה טובה יותר

משמעה אפשרויות צילום מרובות יותר, תמונות טובות יותר, ותנאה גדולה יותר. חחלף את מצלמתך ש"מילא את תפקידה. ללמוד את תורת הצלום, במצלמה שתאפשר לך חזמ"ת נויות לצלום מרובות יותר ואתה תוכל להנציח יותר מהווי משפחתך. ברנר קונה מצלמות במחירים טובים.

פוטו ברנר

חיפה, רחוב החלונות 30

כלי מטבח מאלומיניום וכלי שולחן מצופי כסף

תיאטרון

כוכב נולד

אשת הפנדרה, דון פרדימדין (ה' תיאטרון הקאמרי) — הם שניים ממחזותיו של הורמאטורג הספרדי המפורסם סרדריקו גרסיה לורקה, מוסמך למשפטים שעסק ב' חיבה רבה ביצירה ספרותית ודרמטית, ושיצירותיו הרבות מוצגות בכל רחבי הי' עולם, גם אחרי שנהרג בשנת 1936 בידי פאשיסטים ספרדיים.

הצדקות אמנותיות רבות היו לה לועדת הרפורטורא של התיאטרון הקאמרי, להעלות על בימתה את שני המחזות הקצרים. אולם את ההצדקות האמיתיות, שאינן קשורות דווקא לסגולותיהם של המחזות, גילו רק אחרי שהחליטו על כך: הצדקה ראשונה היה הבמאי הצעיר דן קידר; שניה, סמוך מאד להצגת הבכורה, אחרי שהחליטה את חנה מרון: השחקנית אסתר ('איתי') גרינברג. באשת הסנדלר רכש התיאטרון הישראלי

בצלצ'י ירוק ברקו בפעולה
במקום תפריס כבד, סלט

שני כוחות צעירים, רעננים ועולים. יחד עם צוות מאומן היטב בידי של הבמאי קידר וליד שחקן חזק ובעל כשרון בולט כמו אברהם חלפי (בתפקיד הסנדלר), צפה ועלתה אסתר גרינברג מבין שורות הסטא' טיסטים אל אחד המקומות הבולטים בתפ' קידר הנששים בתיאטרון.

יחד עם נעמיותו של יוחנן זראי, תרגומו החי של רפאל אליעז, תפאורותיה של חוה הגדיש וגינוני התנועה של הרקדן הספרדי חואן ואיש הפנטומימה יעקוב ('ג'וקי') ארי קין — יזכו אשת הסנדלר ודון פרדימדין לתפיש את מקומם ברפורטורא האמנותי הי' רציני של התיאטרון הישראלי, דווקא בימים בהם הנטיה של תיאטרון זה היא לכיוון אחר לגמרי (ראה להלן).

בידור

מה שמצחיק-בטוח

בהיכל התרבות הופיעו רקדניות בראזילי' אנה, כשהן מעכזות לכאן ולכאן לעיני הי' קהל שרכש את הזכות לחזות בהן תמורת שם נה ליי בממוצע; באוהליוס נהרו רבבות של פלטיקת הגולדןגייס, תמורת אותו סכום בערך; בתיאטרון הקאמרי, ארי תה שעה, מילא הקהל רק חצי אולם בהצגת רומיאו ויוליה, הצגת-קופה לפי המושגים הישראליים.

כי בשנה השניה אחרי מלחמת-סיני לא חלף המשבר שפקד את התיאטרון הישראלי בתקופת המבצע. אפילו תוכניות המוגבלות ביותר לא יכלו להתבצע מחוסר קהל. המשבר פגע תחילה בתיאטרונים הקטנים, אחריהם בגדולים. תיאטרון יזרה, הפסיק את הצגותיו למשך חודש תמים. אהל נזקק לת' מיכה הסמדרותית מוגדלת, הביטה להצגת מחזה מגמתי חסר ערך-אמנותי, הקמארי להודע ציבורי שמזכיר ממא' ומנהל משרד הבטחון עומדים בראשו.

סלט ירקות. רק בשטח אחד לא פגע

המשבר. היה זה שטחה של אמנות הבידור, המחזה הקל והקומדיה המוסיקאלית המקורית. ממש באותה שעה בה נזקקו התיאטרונים הדרמטיים המקצועיים לזרקות-עידוד כס' פיות, צמחו ועלו להקת חדשות — סרד' בסיון, התיאטרון הכחול, בצל ירוק וצוות הקומדיה המוסיקאלית של תיאטרון יזרה. השבוע, אחרי הצלחתו הגדולה של סרד' בסיון והצלחתו הממוצעת של התיאטרון ח' כחול, כבש גם בצל ירוק את מקומו ביניהם בסערה. בתוכנית רצופה של מערכונים (אס' רים קישון) ופזמונים (חיים חפר, נעמי שמר, בן-ציון תומר) כבשו שמונת חברי הלהקה הצעירים, כולם יוצאי להקת הנחל, את מקומם בשדה הבידור הישראלי המקורי. הם הביאו אתם לבמה את הרענונות של הלהקה הצבאית, העליות של הלחן הישראלי (יוחנן זראי, מאיר גוי, אברמוביץ, נעמי שמר) וה' בימיו הקל (שמאל בונים) שהיא על סדרת המסורת הטובה של התיאטרון המזרחי.

עשור למדינה. בלי שום חשש מהת' חרות מיהרו שתי להקות אחרות, האחת אורחית ושניה צבאית, אל קרשי המערכה. תיאטרון יזרה, התיאטרון היחידי במדינה ש' אינו נהנה משום תמיכה כספית, היה נאלץ להפנות את מרצו אל שדה חדש, כני לחדש את קופתו שהעלתה קירי עכביש.

בצעדו בטוחות אחרי הצלחתו של חמש' חמש באהל, העלה על בימתו את סושה וונטילאטור (מאת יעקב סו, מוסיקה: יוחנן זראי, ריקה זראי, מאיר גוי, פזמונים: דן אלמגור, אוריאל אופק). אחת מתוכניותיה הישנות של להקת פיקוד הצפון. כשהיא נעזר בכוכב המחזה בגלגולו הצבאי יעקוב בורו, שעבר לזירה אחרי שחרורו, היתה מובטחת לתיאטרון יזרה הצלחת-קופה ודאית.

מי חשחה השבוע בכביסת הרש בבצל ירוק, ובמיושה וונטילאטור בזירה, יכול היה להשלים את הסיכוב בלהקת פיקוד המרכז. שם התייצב חיל המלואים של שדה הבידור הישראלי. גלי הצחק שרעמו באולם המלא עד אפס-מקום ומחאות-הכפיים הסוערות של הקהל הוכיחו שוב, שהקהל של ינואר 1958 רחוק מן הקהל של ינואר 1948 כמרחק הי' ארוך של עשר שנות עשור מדינת ישראל, זו מזו. היה זה קהל שרצה להשתעשע.

מאחורי הקלעים

ששש... סוד

בסודי סודות מכין תיאטרון סמבטיון את תוכניתו השלישית. התיאטרון, שהתפרסם מאד בתעלולי הפרסומת המקוריים שלו, הרי מין השבוע את גידון שמר, שחקן אהל, לביים את התוכנית השלישית. זאב ברלינסקי, מייסד התיאטרון, עומל עתה קשה כדי ל' צרף שחקנים חדשים, בשעה שאלכסנדר י' לומי, שהשתתף בתוכנית השניה, ששש... יעזוב כנראה את הלהקה. ... **עפוקה** **מאד** היתה השבוע הפזמונאית והמלחנית נעמי שמר, אשתו של גידון. נעמי, בת קבוצת כינור, שהיא מורה מדופלמת מור' סיקה, חיברה פזמונים ולחנים לכביסת הרש בבצל ירוק ולהאדס חנוך במקום חנוך בלהקת פיקוד המרכז, שהצגת הבכורה של שניהם התקיימה השבוע. כן הופיעו השבוע ארבעה תלטים מפזמוניה של נעמי שמר...

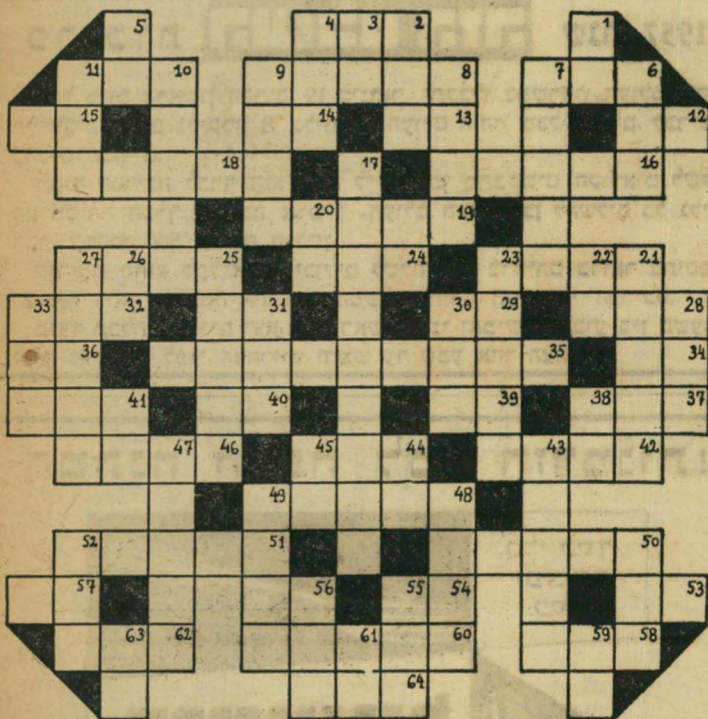
רביעיות רביעיות מופיעים עתה שח' קני התיאטרון הקאמרי, בערביהם הפזמונים מהצגות התיאטרון, כדי לקיים את עצמם עד שירחח לתיאטרון וגזברו יתחיל לשלם את המשכורות במלואן. בעור שארבעה משח' קני הקאמרי מופיעים בערבים בחודשון ה' תיאטרון, הרכיב זלמן לביוש רביעיה חדשה להופעות 'חלטר' יחד עם אשתו, והייתה לביוש, מש חורבל ואליעזר סיני. ... **בתפקיד הראשי** של חריוס מאת פניול, בבמיוו של גרשון פלוטסקין, ישחק זלמן לביוש, בשעה שאת תפקידו של מריוס עצמו הטיל פלוטסקין על אורי לוי. בתפקיד הנשי הראשי במריוס תשתתף והרירה חר'פא ... **תירוך מוגדלת** המציאו השבוע חברי הנהלת אהל, שהסבירו מדוע פסלו להצגה את מחזהו של מידד שיף, 'חברי ההנהלה' היו בחיפוש ומישהו קיבל את המחזה להצגה שלא על דעת ההנהלה כולה. בינתיים, נוצר חור בתוכנית ההצגות. הנהלת אהל החליטה להעלות מחדש את מחזהו של יגאל מוסקוול אלדוראדו, כדי להציל את הקופה אחרי כשלונה של גס זו לטובה הקומדיה של משה שמיר. ... **שיר בעברית** ישירו השבוע ארבעת ומרי גולדן גייס, שנשארו בישראל למעלה מן הזמן שהוקצב לביקורם מראש. את השיר העברי, שלא נבחר עדיין, יקליטו הארבעה בגני צחל' וישדרו אותו בסוף ביקורם.

המעשנים קבעו:

היותר טובה בסיגריות פילטר

תשבץ העולם הזה 1059

מאוזן: 2. מאחלים לעצמות האויב; 6. שלושה ספרי תנ"ך; 8. סוג ביטול לפלפל; 10. אותו עובדים במכון וייצמן; 12. סופר תושב בת' ים שמת בלונדון; 13. זהב; 14. אשר; 15. יחידת חשמל; 16. סירת דיג; 18. יישוב בשרון; 19. מכה; 21. ירחון מפא"י; 24. אות הקריאה לתיי; 25. סימן הג'יג'י; 28. מרפא; 29. הבעת-כאב; 31. אניית קיטור; 32. חשוב לכביש; 34. סמל החי במים; 35. הפעולה לשחרור הדרך לירושלים; 36. מרכז; 37. בלעדיו אין פוקר; 39. חצי ציור; 40. העצמון, למשל; 41. הדואר מוכר אותו; 42. היא אורה; 44. מכשיר המורה; 46. נפשי עם פלשתיים; 48. כלי נשק פועלי; 50. תפקיד; 51. קריית האפיפיור; 53. המלה הבלתי מקובלת על בג. 54. שבט; 56. הרבה; 57. כי .. על כס"יה; 58. לא נתני אותו, אך ביקשו לבנים; 60. בן יעקב; 62. נושא. ספרו של קארל מארקס; 64. בן-יפונה.

מאונך: 1. אחת ממכות מצרים; 2. שר התחבירה הראשון; 3. סימן מורס; 4. עירית רביים חסידים; 5. עולה מים המלח; 6. חברת תחבורה ציבורית; 7. אימון; 8. למעול; 9. שם פרטי, לנקבה; 10. תשובה למעשן; 11. פשע; 17. להקת זמר כושית; 19. דינה לעקב; 20. נישא; 21. האמריקאית שנדונה לפני שנה; 22. אות הנצחון; 23. רפסודה; 25. תפקידו של מבקר; 26. סוד; 27. חוסר טעם; 28. מה שמבקשים בבית-המשפט; 30. יש רע ויש טוב; 31. חווה; 33. חלה; 38. נהר איטלקי; 41. בתוכו; 43. אינטרוויו; 44. טוב שיש כזה; 45. ראשי תיבות; 47. נושא ספרו הקרוב של ש"י עגנון; 48. במרומים! 49. נשיא אמריקאי לשעבר שעדיין בחיים; 50. שי; 52. דור רביעי; 55. רבית גבוהה; 56. אהוב על נערות; 59. עוף דורסני; 61. חברת דלק; 63. סימן הרבות.

צ'ארלס ולהפסיד, מאשר לעלות לגמר בלי אף משחק.

המקשר מקזבלוקה

"חמישים אחוז ממשחקי של נבחרת חלס מתבסס על המקשר הימני שלה, ג'ון צ'ארלס. אם תצליחו לשחק אותו, תיטלו מהתקפת חלס את עוקציה". אמר השבוע המאמן האנגלי ג'ק סטירבאד, שהגיע ארצה כדי לשמש כמאמנה של קבוצת מכבי פתח-תקוה. ואמנם נראה כי מרכיבי הנבחרת הישראלית לקחו עובדה זו בחשבון. אין ספק שעל ג'ון צ'ארלס תוטל שמירה אישית קפדנית במשחק.

האיש שישא בעול העיקרי של שמירה זו יהיה הרץ השמאלי של נבחרת ישראל, אהרן אמר. אמר אינו מסוג השומרים האישיים רון אמר.

כדורגלן צ'ארלס
כמו מטוס בריטי

להם התרגל ג'ון צ'ארלס. אולם השחקן הישראלי הצעיר (21) עשוי להפתיע גם אותו, כשם שהפתיע רבים בישראל ואפילו את עצמו.

ההפתעה הגדולה ביותר לגבי אהרון אמר, בנה הרביעי של משפחה יהודית בקזבלוקה, היתה עצם הזמנתו לסגל הנבחרת הישראלית. היה זה באחר הערבים, כשאמר הופיע כרגיל לאמון השבועי של קבוצתו, מכבי חיפה. לפתע קרא לו חברו לקבוצה, אלמוני, הודיע לו כי הזמן לאימוני סגל הנבחרת. "היתה זו הפתעה נעימה מאוד", התחרה השבוע אמר בפני חבריו, "אם כי מתחילה לא האמנתי שאחזיק מעמד בין כוכבי הסגל הקב. עים".

הששית של אמר, צעיר שחקני הנבחרת וחטרי-הגנים שבכולם, היו מיותרים בהחלט. כבר בתחילת השבוע היה הוא בין היחידים שהיו כלולים בהרכב הבטוח, כאשר אף מועמד אחר לתפקיד הרץ השמאלי — אפילו אשר בלוט וגרי חלדי הותיקים והמנוסים לא יכלו לסכן את מקומו.

"בנו של רב... מי שהכיר את אמר, הצנוע והגבוה, בעל עיני התכלת, לא התפלא על עובדה זו. אמר הגיע לכך כבר חזת עצמו, לאט, אך בשיטתיות. עוד בקזבלוקה, בהיותו נער צעיר, אירגן ברחוב קבוצת כדורגל של נערים יהודיים, שמטרתה היתה לנצח את קבוצות הנערים הערבים והצרפתים. אולם ההצלחה לא האירה לו פנים זמן רב. הוא סולק ממקום עבודתו, משום שהיה מקדיש לקבוצתו את רוב זמן עבודתו.

אמר הגיע ארצה עם גרעין נוצר של עלית הנוער. אולם מקום מגוריו החדש בישראל לא מצא חן בעיניו. הסיבה היתה פשוטה — בכפר גליקסון אי אפשר היה לשחק כדורגל. ללא קרוב ומודע בארץ, עזב אמר את המשחק, עבר לגור בחיפה. כאן התגלה כשרונו מיד. אלי פוקס, מאמן מכבי המקומי, התלהב ממנו כל כך, שהקדיש לו שעות על גבי שעות של טיפול אישי מסור. חוץ זמן קצר הסך אמר אחד מעמודי התווך

כדורגל

מיסטר פוטבול

מדוע כמעט כל הגשים בישראל הילכות לבושות במכנסים? שעה שחלק ניכר מ"תושבי ישראל עסקו בניחושים מה יהיו תוצאות ההתמודדות בכדורגל בין נבחרת ישראל לנבחרת חלס, ושעה שמרכזו ההתענינות היה כוכב נבחרת חלס ג'ון חילי-אמס ("מיסטר כדורגל") צ'ארלס, ישב צ'ארלס עצמו על כר הדשא שלפני מלון חשרון בהרצליה, התבונן באורחות המלון כשראשו סרוק בבדיה ה"ל".

"ראיתי כבר גברים בתצאיות ברחוב, אבל אשה לבושה במכנסים לא ראיתי אף פעם במקום ציבורי — לא באנגליה ולא בארץ סליה". אמר. בעיות אחרות שהעסיקו את צ'ארלס, 48 שעות לפני עלותו למשחק בארץ סדיון רמת-גן, היו מוגה-האוויר הקיצוני ("הס"פתי כבר להתרגל לזה באיטליה, אבל מה יעשו חברי מחלס?") הים השקט ("אני תמה למה אין גלים"), וגבוהו של מוזיקר ההתאחדות לכדורגל מיכאל ("מיקה") אלמוג ("חשבת שאתה מיהל הבן בובה כאן, הוא יותר גבוה ממני").

לצ'ארלס לא היה במה להתבייש בגבוהו (1.93). בדיוק כמו מטוס בריטי של ארבע זכר גם הוא מזה שנים בתואר הענק הלוחש. קומתו הגבוהה עומדת בסתירה מוחלטת להתנהגותו העדינה ולקולו השקט, הלחשני כמעט. אולם לא מעלות אלה הן שהביאו לג'ון צ'ארלס את סירסומו העולמי. הגבר בן 26, יליד סהאנסי שבחלס, הנראה צעיר הרבה מכפי גילו, נושא את הכתר של אחד משחקני הכדורגל הטובים בעולם.

זוג רגלים = 65 אקד. עברו של הכדורגלן המקצועי, שהוא כיום אב לשלושה ילדים, עשוי לשמש חומר מגדן לסטטיסטיקאים. הוא משחק כדורגל 16 שנה, נמצא בנבחרת חלס מזה 8 שנים — בהן השתתף ב-23 משחקים. בעונת הכדורגל האחרונה, בה שיחק בקבוצת לידס יונייטד, הופיע ב-40 משחקי ליגה בהם הבקיע 38 שערים, וזכה בתואר מלך השערים, למקד לפני חצי שנה לקבוצת יובנטוס האיטלקית במחיר שיא של 65 אלף לירות שטרלינג. כעבור ימים מספר כבר הציעה עבורו קבוצת ריאל מדריד ריד כסום של 100 אלף שטרלינג.

הקריירה המזהירה של ג'ון צ'ארלס החלה מיד אחרי שסיים את חוק לימודיו בבית הספר העממי. הוא שיחק בקבוצת סהאנסי, שגם כיום תורמת לנבחרת חלס 4 מתוך 11 שחקניה הראשונים, עד אשר ראה אותו ראש קבוצת לידס יונייטד, לקח אותו עמו ללידס, שם שיחק צ'ארלס כחובב, התפרנס מעבודתו כמועדון הקבוצה.

גדולתו של ג'ון צ'ארלס כשחקן כדורגל מורכבת מצירוף מופלא של תכונות בלתי רגילות:

- הוא מסוגל לשחק באותו כשרון בששה מתוך 11 תפקידי כדורגל.
- הוא בעל בעיטה חזקה ונגיחת-ראש חזקה עוד יותר.
- הוא משחק בבטחון ובקור-רוח נדיר גם במצבים מסובכים וקשים.
- הוא משחק בהגינות, נמנע מפגיעות באוסן כמעט בלתי-סבבי.
- הוא בעל בעיטה מדויקת מכל מצב שלא יהיה.
- הוא שולט במגרש לא רק על ידי קרקע, אלא גם באוויר, בגובה החזה והראש.
- הוא מבקיע שערים מכל מרחק ומצב.

מוטב להפסיד. לישראל הגיע ג'ון צ'ארלס מסורינו, שם הוא מופיע בקבוצת המיליונרים יובנטוס, שרכשה גם את המקשר אנריקו סבורי, יליד ארגנטינה, במחיר כסול ממחירו של צ'ארלס.

אחרי פרידה של חודשים, גשש ג'ון בישראל את אחיו הצעיר מלחין המשחק כבלם בנבחרת חלס. היה זה כאשר 23 אנשי חלס, שחקנים, מלחים ועתונאים הגיעו לשדה התעופה בלוד, נדהמו נוכח קבלת הסנים ההמונית והלבבית שנערכה להם. השתומם קליפורד ג'ונס, הקיצוני השמאלי בנבחרת חלס: "מה קרה להם, הם השתגעו?" ג'ון צ'ארלס נפל לזרועות אחיו, התואם לו בקרמ, נישקו וחייבכו בלבביות.

למרות שהופעתו בישראל מחלת כמעט את סכומיה להגיע למשחקי גמר הגביע הערמי בשטוקהולם, לא ימצא איש המתרעם על ביקורו של נסיך הכדורגל. אמר אחד משחקני הנבחרת השבוע: "מוטב לשחק נגד

אנחנו איננו - אתם נהנים מעתה

הוזלה 71% / 2%

על כל סוגי תוצרתנו באיכות מעולה ביותר

צ'ינג

בית חנויות לרהיטים מתקלים

מינויים המקבלים תזכורת על הסיום המתקרב של מינויים. מתבקשים להעביר את דמי-החידוש בהקדם.

עקב הדרישה הגדולה לעיתון, אין באפשרותנו להבטיח את המשך המשלוח למינוי אחר תום תקופת המינוי. על-מנת למנוע אכזבה — נשמח אם תחדש את מנויך מיד עם קבלת התזכורת.

כריכות העולם הזה שנת 1957

החל מיום הראשון הקרוב, 19 לינואר, יתקבלו במשרדי "העולם הזה", תל-אביב, רחוב גליקסון 8, גליונות "העולם הזה", מכל השנים, לכריכת כרכים שנתיים.

מחיר הכריכה לכרך הוא 3 ל"י. אותן מתבקשים הקוראים לשלם עם מסירת הכרך לכריכה. ארכיון "העולם הזה" מוכן להשלים כל גליון חסר, במחיר 500 פרוטה הגליון.

קוראים מחוץ לתל-אביב יכולים לשלוח את כרכיהם בדואר בתוספת המחאת דואר שתכסה את דמי המשלוח חזרה ואת דמי הכריכה. מועד קבלת הכרכים הוא ביום ראשון, שני וחמישי לשבוע בין השעות 10 עד אחת לפני הצהריים וחמש עד שבע אחר הצהריים.

המתנה היפה לכל הזרמנות!

מבחר עשיר של 10 דגמאות מרהיבות עין להשיג בכל רחבי הארץ

אלוף ישראל בשחיה למרחקים

לפני שבוע ימים, כאשר סערת סופות ורעמים השתוללה בארץ, השגתי שיא ארצי חדש בשחיה לסחף ארוך בים התיכון. שחיתי את 33 הקילומטרים המפרידים בין חיפה לראש הנקרה בזמן של 7 שעות, 30 דקות ו-25 שניות. שברתי בכך את השיא הקודם בצליחה זו, שהיה 7 שעות ו-37 דקות. גם השיא הקודם היה שיך לי. השגתי אותו בשעת צליחה לפני כחצי שנה.

אולם שבירת השיא לא היתה מטרה בפני עצמה. שחיתי את המרחק במסגרת אימוני לקראת מטרות הרבה יותר חשובות, אותה אני מתכוון להשיג בעיד שבועיים — לצלוח את תעלת לה-מאנש מצרפת אל צוקי דובר שבבריטניה. מסלול צליחת הלה-מאנש הוא קצר בקילומטר אחד מהמרחק בין חיפה לראש הנקרה. אבל השיא העולמי של צליחת דרך מים זו הוא עשר שעות ו-23 דקות. הוא הושג בשנת 1927. בצליחות לה-מאנש שנערכו בשנים האחרונות עברו המתחרים את הדרך בזמן של 12 שעות בערך.

כי הים הצפוני, שמימיו זורמים בתעלת לה-מאנש, אינו הים התיכון. קור המים שם גדול יותר, הסערות והגלים חזקים יותר, הורמים הם אדירים ואחוז המלח במי הים שם קטן מאחוז המלח שבמימי הים התיכון.

למרות ההבדלים הגדולים הללו אני מתכוון להשתתף בתחרות לצליחת לה-מאנש. אין זו התחרות המסורתית הנערכת מדי שנה בשנה בקיץ. והו מפעל צליחה מתחרה, ש' אורגן עליידי מיליונר אנגלי בשם הארי אוברין, בעל רשת בתי-חרושת לשימורי דגים. אחרי שארגוני התחרות המסורתי תית סירבו לשתף בה את בנו של המיליונר, הוא הקים מפעל מתחרה.

בצליחת לה-מאנש ישתתפו הפעם 11 שחיינים. ידוע לי ששלושה מהם יהיו מצרירים, אחד סקטי ושניים מדרום אמריקה. אני אהיה השחיין הישראלי היחיד בצליחה זו.

★ ★ ★

החברה הזמינו אותי לבריכת

קיבדתי את החזמנה להשתתף בצליחה בדרך מפתיעה. מארגני התחרות התקשרו עם מאמן השחיה הישראלי אוריאל בוב קיפוט, ביקשו ממנו להתיר, ש' איזה שחיינים בעולם כדאי לשתף בתחרות. בוב קיפוט הוא מאמן השחיה של אוניברסיטת ייל, אשר לשחינה שייכים שיאי העולם בשחיה לטוחים קצרים. קיפוט אימן שחיינים ברחבי העולם, ולפני כשנתיים היה גם בישראל בספור הדרכה.

לא הצטיינתי אז במיוחד בשחיה. עד לפני שלוש שנים הייתי שוחה כשם ששוחה כל נער תל-אביבי באופן פרטי, והתעסקתי עד אז בענפי ספורט אחרים, בעיקר כדורסל ופיג'נס. פעם באו החברה ששיחקו איתי כדורסל והזמינו אותי לשחות בגניניל. אז החלטתי שאם כבר הולכים לבריכה, כדאי לדעת לשחות כמו בן-אדם.

המאמן של בריכת-מכבי-ענת, אייסק, הסביר לי כמה דברים איך לשחות. ומאז התחלתי שוחה. העיסוק החדש גרם לכך שכרתי שלוש שלם מבית-הספר כדי לשחות. כל הזמן התאמנתי רק בשחיית חתירה. זוהי צורת השחיה היחידה שאני יכול לשחות בה. בשאר סוגי השחיה אין אצלי תיאום בין האברים.

במשך הזמן ראיתי שאני יכול לשחות מרחקים ארוכים מבלי להתעייף. זה נראה לי די מוזר. הייתי רזה וחלש, ולמרות זאת לא התעייפתי. החברה אמרו לי שכדאי לנסות לצלוח את הכינרת. שחיתי את 9 הקילומטרים בין עין-גב לסבירה בשעתיים ו-53 דקות. זה היה הישג די נכבד. באותה צליחה השתתף שחדי אחד, שצלח את תעלת לה-מאנש, והוא עשה את אותה הדרך ב-7 שעות ו-10 דקות. אחרי זה התחיל החורף. הפסקתי לשחות וחזרתי לשחק כדורסל.

★ ★ ★

שובר שיאים בסיטונות

לפני שנתיים החלטנו, שלושה אנשים ואני, לצלוח את הכינרת לאורכה. מכפר נחום לצמח, מרחק של 22 קילומטר. מכיוון שהיתה לנו רק סירה אחת, הסכמנו בינינו שכל מי שיפנה יעלה על הסירה, כדי שלא להפריע לשאר. היה לי קצב מהיר. אחרי שעתיים עלו כל שלושת המשתתפים האחרים על הסירה. המשכת את הדרך ואחרי שבע שעות ו-58 דקות יצאתי מהמים. זמני נפל ב-32 דקות בלבד מהשיא הארצי בצליחה זאת, שהיה שיך לעודד סני. היתה זו השחיה הארוכה ביותר בחיי עד אז.

בפעם השניה כשצלחתי את הכינרת לאורכה, היינו חמישה חברה. היתה זו צליחה מאורגנת מטעם חיל-הים. הים לא היה נוח ביותר כי אותן שעת נשבה ה"שרקיה", ה"שרקיה"

של מכבי חיפה. הוא היה צעיר, לא ידע עברית, מבטאו המאורק היה בולט. לא פעם היה נעלב מקיטורים עד שפעם נפגע במיוחד, עזב את הקבוצה. כעבור זמן מה חזר, הסתגל מחדש לקבוצה כשם שהקבוצה הסתגלה אליו. מציאות הקשה גרמה לכך שקיבל מענק קבוע עבור כל משחק בקבוצה, שנע בין 15 ל-20 ל"י. גם את שכר-היורה עבור חדרו שילמה הקבוצה. אך כל אלה לא שינו את הבחור, שנשאר ביישן וצנוע, ואינו מעז להעניק לעצמו אף מחמאה אחת. את המחמאות מספקים אחרים.

כאשר ביקר עם קבוצתו בקפריסין, שם שיגע את הקהל בלהטו הסטיוני עם

הכדור, העיד עליו מאמן הונגרי באי, כי אמר מסוגל לשחק בקטט גמור בנבחרת הונגרית. גם מאמן קבוצת אויפשט הונגרי, שביקרה בארץ, העיד כי לאמר מקום בטוח בכל קבוצה אירופית. שליטתו בכדור, משחקו הטכני וחוסנו הגופני העניקו לו מחמאות אלה.

סיפר עליו השבוע שוער הנבחרת הישראלי יעקב חורורוב, שיחד עם יוסף מרימוביץ הוציא השבוע תכניה מיוחדת לקראת המשחק עם חלס: "חיפשו בשבילי ה' חוברת תמונה של אמר. הפכנו את כל מחנה האימונים בשניים ולא מצאנו דבר. עד ש' משהו מהחברה התבדח כי אמר אינו מצטלם מסני שהוא בנו של רב..."

מאורעות אלה, מתוך מאורעות הספורט של השבוע הבא, עשויים לעניין את חובבי הספורט:

נבחרת וולם — נבחרת ישר

אדונים יוצא בחסות „העולם הזה"

היא רוח מזרחית הגורמת לסערה עזה בכינרת. מימי הכינרת השקטים מתחילים לגעוש. שלושה שחיינים הפסיקו את שחייתם באמצע. נותרתי רק אני ומשה אביגדור, שחיין מצטיין מחיל הים. אביגדור הקדים אותי בערך ב-150 מטר כשהיינו אחרי חצי הדרך. המלחים אמרו לי שאם לא אצליח להשיג אותו יעלו אותי לסירה. האיום השסע, היברתי את קצב השחיה בהרבה והגעתי בשעתיים לפניו למעגן.

אולם לא תמיד האירה לי ההצלחה פניה. שבוע לפני מבצע סיני, נערכה הצליחה הראשונה בה השתתפתי אני בנוכחות עתונאים. הינו צריכים לשחות מעין-גב לסבירה. אחרי שהובלתי משך כל המשחה בראש, הנעתי עד 50 מטר לפני החוף. על החוף עמד קהל רב שצחק לעברי צעקות עידוד. הרמתי את הראש והעניינים בפעם הראשונה בשחיה כדי לראות מה מקור הצעקות ובלעתי גל שבא מזוית לא נכונה. התעלפתי בתוך המים ומלחי משוני.

כשסיימתי את לימודי בנית-הספר התיכון העירוני בתל-אביב, יצאתי לקיבוץ הראל, שם עבדתי במטעים. התאמנתי בבריכה של חולדה, שחיתי קילומטרים וראיתי שאני מקבל מהירות. החלטתי לנסות לשחות כחיפה לראש הנקרה. את הצליחה אירגן עבורי יוסף קורן מהפועל חיפה. ליה איתי סירה, רופא ושני שוטרים. זו היתה השחיה הקשה ביותר בחיי. בין נהריה לשבי ציון החלה סערה. לא מצאתי דרך להתגבר על הגלים; במשך שעה שלימה שחיתי רק קילומטר אחד והיצאתי כיחות. אולם כשנחלצתי מהסערה, נשבה לי רוח חזקה בגב, ובשחיה איטית הנעתי לראש הנקרה. זמני היה 10 שעות ו-42 דקות. השיא היה אז שיך לעודד סני, ביתרון של 22 דקות.

באחד הימים שמעתי כי בוב קיפוט נותן הרצאות בכפר הירוק. לא השתתפתי בקורס השחיינים, אולם באתי בתור שומע חופשי. באחת ההרצאות הרצה קיפוט על חשיבות הסינון המדויק. קמתי והראיתי לו את הצורה בה אני שוחה. השיטה שלי מאפשרת שחיה בלי מאמץ של שרירי הידיים ומבלי לגונד את הגוף. אחרי שהסירתי את שיטתי, אמר קיפוט ששיטה זו היא למעשה שלו ולא שלי. מאז נקשרה בינינו ידידות. היא ראה אותי בשחייתי, נתן לי הוראות ועד היום אני ממשיך להתכתב עמו ולהתייעץ עמו בקשר להתקדמותי בשחיה.

במשך השנתיים האחרונות צלחתי מספר פעמים את הכינרת לאורכה, ואת הדרך חיפה-ראש-הנקרה. זכיתי בגביעים ושברתי שיאים. צלחתי את הכינרת לאורכה בזמן של 5 שעות ו-17 דקות. בשעתיים פחות מצליחתי הראשונה למרחק זה. לפני חודש שברתי שוב את השיא של עצמי בצליחת הכינרת לאורך, כששחיתי את המרחק ברבע שעה פחות.

★ ★ ★

ריפא צה"ל מגדה לי סוד

אחרי שקיבלתי את ההזמנה להשתתף בצליחת לה-מאנש, כתב לי קיפוט תכנית אימונים. ארבע פעמים בשבוע היה עלי לשחות בין 8 ל-10 קילומטרים כל פעם בים. שחיתי עם הגלים ונגד הגלים. כדי להתרגל לקור הים בלה-מאנש הייתי מבצע את אימוני בשעות שהמים קרים ביותר, בין ארבע לשבע בבוקר. התאמנתי גם בגשמים ובסופות הגדולות האחרונות.

אינני מושח שמן על גופי ואינני אוכל בשעת השחיה. כשחיינים אחרים. אני סבור שמוטב לקיבתי העדינה לנוח בשעת השחיה. מה גורם לי לא להתעייף בשעת השחיה, גיליתי רק כשהתניסתי לצה"ל. הרופא שבדק אותי גילה כי הדופק שלי אינו עולה מעולם על 80. אפילו במאמץ הגדול ביותר.

בוב קיפוט קבע לי גם דיאטה מיוחדת כדי להכין את הגוף לקראת מאמץ גדול ולאפשר לו לעמוד באימונים קשים. לוח המזון שלי מורכב עשוי מהרבה לחם, פילפלים ירוקים לארוחת-הבוקר שאינני יודע לשם מה הם דרישים. מרקים והרבה בשר לארוחת הצהרים. כמו כן דורשת דיאטה זו להמעיט עד כמה שאפשר בשחיה ובאכילת ממתיקים, וכוללת איסור מוחלט על שתיית משקאות משכרים ועישון סיגריות. סיגריות מילא, מעולם לא עישנתי מלבד פעם אחת בה רציתי לעצבן את החברה. אבל לא לשחות משקה חריף! בדרך כלל אחרי כל שחיה ארוכה אני שותה כרבע בקבוק קוניאק. זה מה שנותן לי את האפשרות להחזיק מעמד אחרי השחיה. לפני שאני יוצא לשחיה אני אוכל סטיק הגון. השבוע סימתי את תכנית אימוני בשלימותה. בעוד שבועיים אראה אם הם הועילו לי. בוב קיפוט קבע לי מהירות מסיימת של תנועות, ובקצב זה עלי לשחות כל הזמן. קיפוט כתב שאם אתמיד בקצב עלול לקרות אחת מהשתיים: או שאצליח לשבור את שיא הצליחה או שלא אעבור את ה' תעלה. אני מקדה שהאפשרות הראשונה תתגשם.

אצלח את תעלת לה-מאנש

מאת

עמנואל פינס

ראל (איצטדיון רמת-גן; יום ד', 3.00) — אלה שלא השיגו כרטיסים למשחק הכדורגל המפתח, במסגרת המשחקים על הגביע הי עולמי, יכולים להסתפק בהזדמנות לשידור הי עשוי להיות מרחק לא פתוח.

הפועל תל-אביב — בית-ר

תל-אביב (יפ, מגרש באסה; שבת, 3.00)

— הדרכי התל-אביבי יעמוד במרכז משחקי הליגה הלאומית שיחודשו, כשסיכויי הזכייה בשתי נקודות הן להפועל.

הפועל ירושלים — הפיג

רמת-גן (ירושלים, מגרש ימקא; שבת, 3.00)

— יהיה מפגש הכדורגל הסוער ביותר השבת, ללא אפשרות ברורה לניחוש הי תוצאות.

אולם במהרה התברר כי היתה זו רק מתיחה. מישהו ראה את אמר עוסק באיסוף תמונות וקטעי עיתונות. התנצל אמר במבטאו המיוחד: "יש לי אח שאף פעם לא התעניין בכדורגל. מאז שאני בנבחרת הוא בא לכל משחק שלי. אשלח תמונות ועיתונים למשפחתו בקבוצה, אולי גם להם יהיה קצת נחת ממני."

תדריך

מאורעות אלה, מתוך מאורעות הספורט של השבוע הבא, עשויים לעניין את חובבי הספורט:

נבחרת וולם — נבחרת ישר

ספרים

מקור

תל-אביב, מצרים

● **ארץ המהפכה השקטה** (מאת יחזקאל האזרחי, הוצאת אגודת הסופרים ליד דביר, 287 עמודים) — ספר רשימות של הסופר הצעיר, יליד ירושלים, ובוגר האוניברסיטה העברית, ששהה באנגליה שנים מספר ולמד להכיר את הארץ ההיא ותושביה היכרות מעמיקה, המשתקפת יפה בספרו. האזרחי, הנמנה על יוצרי התכנית שלושה בסירה אחת בקול ישראל, חזר זה עתה מ-אנגליה, לאחר ששהה בה שנה נוספת כעורך התכנית העברית של הבי.בי.סי.

המהפכה השקטה שנתחוללה באנגליה בת קופה האחרונה מתבטאת, לדעת המחבר, ב"שתי תופעות יסודיות. הראשונה מראה, ש"זמן הנופש המוקצב לפועל אנגלי בינוני הוכפל פי שמונה מאז מלחמת העולם הראשונה". תופעה שנייה, הקובעת את אופיה של המהפכה המתחוללת באנגליה, היא ה"עבודה, שכוחה של האימפריה הבריטית עורר ער בימינו במידה ניכרת.

גם מקומו של הפירסולי המפורסם, ה"הומור היומיומי והגאון האומיות אינו נע"דר בספר זה. בני המחזות השונים באנגליה, למשל, שומרים בעקביות נחושה על הפס"ריוטיות המקומית שלהם. נוהגים כן לא רק האירים, אלא אף הסקוטים והחלשים. הבר"טים שאינם אנגלים עשויים להעלב עד עומק נפשם מכתובת תמימה, הכוללת, למשל, את המילים: אדינבורג, סקוטלנד—אנגליה.

האזרחי מספר מעשה בתושב תל-אביבי, ששלח מכתב עם כתובת כזו. תגובתו של הסקוטי הוועם היתה להשיב מכתב חריף לפי הכתובת: תל-אביב, ישראל—מצרים. מ"שהציר לו המחבר כי שתי המדינות ע"ינות זו לזו, ויתכן שהמכתב לא יגיע לתעודתו, נענה: "מדינה ע"ינות! ואנגליה מהי לנו — כלום אינה האויב?"

חדש וקריא

קסמי חידון

● **מי יודע?** (מאת שמואל רוזן, הוצאת צבר, ת"א, 240 עמודים) — הוא קובץ של קרוב ל-100 חידונים, שחברו ושדרו עלי ידי בדרך קול ישראל הוריו והממולח. שפע של הברקות, שעשועים וידעיות משר"לב בעבודה נאה זו, שהופעתה בדפוס לא שטשה את סגולות הבידור בשידור.

קריצה של שובבות רומזת לקורא גם מ"עצם מבנהו המזור של הספר, שנדפס בשני צבעים: לבן — לחידות, צהוב — לפתורי"גים, ועוד יותר מכן, מעשרות ציוריה ה"נאים של הקריקטוריסטית פרידל שטרן.

● **תמורות בתנועת חפועלים ה"עברית** (מאת יונה יגור, הוצאת מ. ניומן, 268 עמודים) — מחקר יסודי של מי שהיה בשעתו עורך עתון הערב של מפא"י הדור, על משבר התנועה הקיבוצית, התגברותו של המושב "ללא הכרעה אידאולוגית", עלייתן של שכבות הביניים ובכלל זה האינטליגנציה העובדת, המגלה נטיות מסוכנות של "נטישת המעמד" וכן על "נצחונם וכשלונו של המשק האדמיניסטרטיבי", קרי מפעלי הענק של סולל בונה והקואופרציה הצרכנית וה"שרותית.

מענין במיוחד הפרק על "המפלגה בדימוק"רטיה הישראלית, המתאר ומבקר קשות את "התפתחות האוליגרכיה במפלגות הישרא"ליות". משטר עריצים זה מתבטא, לדעת ה"מחבר, בשני דברים: אין הנהגותיהן (של המפלגות) נוקטות לאישור המדיניות על-ידי המפלגות, ואין הן מקיימות את הויתור ה"תוסס והמפנה בקרבן.

"שנית, וזה העיקרי: גוף דמוקרטי מקיים משטר של ביורוקרטיה חפשי בתוך המס"לנה, שכן אי-אפשר לשמור על הדמוקרטיה במפלגה המונית שלא על הדרך של הרחבה בלתי-פוסקת של חוסס הדעות ותסיסת ה"ויכוח".

איך מגשימים זאת במציאות הישראלית? — זו שאלה בפני עצמה, כמובן, הזקוקה לספר נפרד.

● **כיום סופה** (מאת שלמה ברר, תר"גם מאנגלית עמי שמיר, הוצאת מערכות, 396 עמודים) — סיפורו של איש-מילואים במבצע סיני, תוך הדגשת הצד האנושי ש"בפעולת הלחימה, ותיאור חי של האנשים הקטנים, שעשו את המלאכה הגדולה. פרטים מאלימים ולבביים על הסייסת יעל, שהמחבר מקדיש לה שלושה פרקים גדולים, תוך כדי תיאור מהלך הקרבות, תסיסת הכבישים ה"ראשים וכביש המיטלה.

אויבי הנוער

מחלות המין

מאת ד"ר מרדכי זידמן

זה עתה הופיע

המנגנון המשוכלל במודל החדיש

רונקס 59

הרכשת כבר את ספרו של שבח וייס העיקר שיהיה שמת...!

קרוב ל-2000 חידות ו-100 פטנטים למסיבות, נשפיות, ערבי הווי וכו'. להשיג: הוצאת אחיאסף, ירושלים ואצל כל מוכרי הספרים בארץ.

לודג'

גם בישראל

לודג' המצת המפורסם ברחבי העולם בעל מסורת של 50 שנות שרות ונסיון. כיום גם בישראל. המצת שהנו פרי מחקר של שנים הנו היעיל והמאריך ימים מכל מצת אחר, היחידי המכיל כרום המאפשר אורך ימים.

מצתי לודג' עשויים מחלק אחד בלבד ומונעים הפסדי דחיסות.

מצתי לודג' מבטיחים התנעה מהירה ויעילה בפעולה.

מצתי לודג' מנצלים כל טיפה של דלק ונותנים כח מקסימלי.

מצתי לודג' במבחר מלא לכל שמוש.

דרוש הטוב שבמצתים! דרוש לודג'!

המופעל: רח' המבדיל 7 רמת-גן

משדרים:

האחים ברנשטין בע"מ דרך פ"ת צו ת"א טל. 67845

אכתהדיק פרות

מכסה שיכבה עבה של יוצה את מצחי... אני פשוט מרגיש את עצמי נעלב, כשאני מתחשש לדעותי עד לפני זמן מה על מדור רך, ומרגיש עצמי כנאלץ לשנורר אצלך כמה מכתבים ממלאי הנערות במדורך... "אין אונס, חביבי, אני, למשל, לא הייתי חשה את עצמי נעלבת כלל אלמלא כתבת לי הייתי מתגברת איכשהו. בניגוד לכל אלה הטוענים שהם גורא חכמים בכל השטחים, אין הוא רוצה להופיע באור כזה. הוא כבר פגש, ואמר הוא, טי פוסים כאלה המתימרים להיות משכילים ומה מתברר? הם לא. מה שהוא יכול להבי טיח לנערה שתאבה להתכתב איתו, אומר הוא, "קורס קצר על הפספוס והשפעתו ההרסנית". זאת אני מאמינה לו דחא. כתבי אליו והוא יספר לך מדוע הוא ירושלמי

לאחד המוסדות המאפיינים ביותר את תל אביב מלאו השבוע 10 שנים. לא הייתי יודעת זאת, אלמלא מודעות הברכה בעתונות. ה' מוסד הוא רחל; אתן יודעות, בית הקפה ש' כל פעם שאחן חולפות על פניו אתן מכניסות את הבטן ומבליטות את החזה. ואם אתן יושבות בו, אתן מסתדרות לשבת במקום ממנו תוכלנה להיראות היטב. לא שאיכפת לי כל כך גילו של המקום, אינני נוהגת לבקר בו בלאו הכי. אולם ה' חשבתן פעם על נושא להתכתבות כ'רוח והנוער התל אביבי'?

★ ★ ★

אשה ואדם

אין זו פנייתו הראשונה של (1059/36) לכן יודעת אני מה שאני אומרת. אני חר ששת שהבחור מתכתב לכל מלה שהוא כותב: "בטרם תהיי יפה היינא חמודה. בטרם תהיי משכלת, היינא אינטליגנטית. בטרם תהיי יודעת, היינא מבינה. בטרם תהיי חכמה, היינא נבונה. ובטרם תהיי רגשנית, היינא מרגישה. את — אשר הייתי רוצה שלא תהיי חלשה תחת משא האמונה — שתהיי מראה המשקפת את האנושיהאנוברסלי והפרטי האניברסלי של בן האדם. הטוב והרע שבו — לא שא השלמות, כי השלמות הינה סימן של קיפאון וחוסר כמיהה. היי, אם כן, אשה ואדם.

את, באם אהבת הינך את משחקי החיים המיסתוריים — ובאם את תל אביבית או תושבת אחת הערים הסמוכות לה, ובאם טרם עברת את גיל העשרים, ובאם את יודעת לכתוב ואוהבת לכתוב, ובאם תדעי לחיות בחברה מצומצמת של שנים כפי שאת יודעת לחיות בחברה מורחבת... אוה, אם ואם... כן... הייתי מוכן ואף שואף ל' התכתב עמך. ואולי... להכיר?

"ובאשר לעצמי — אשאר בינתיים אלמוני. כי האויב מאזין, ולכן לא אוכל למסור שום פרט על עצמי, כי זה יש בו כדי לגלותי ברבים ופומבי... מה שאוכל לגלות הוא שאני קרוב ללימודים אוניברסיטאיים ושאי בחר מעניין, ומשום תענוג המיסתורין, מע' דף היכרות מעניינת זאת על הנערות הרבות שאני מכיר.

את — אם תמצאי עניין במקורות וב' אלף אלפי דברים פשוטים וחשובים — אנא כתבי לי — אני מבטיחך לספר לך הכל. ויש כל כך הרבה לספר."

★ ★ ★

מה העניינים?

ברגע שראיתי שהן שתיים (1059/37) ידעתי מיד הכל, מבלי שאצטרך לקרוא את כל המכתב. שהן רוצות דם ולא מיץ עגבניות. ההה אומר תמונה, שהן מוכנות להתכתב על כל נושא. שהן שתי חילולות, רוצות להתקשר עם שני צעירים בגיל 22—20. מה שלא יכולתי לנחש מראש הוא שהבחורים חייבים להיות ירושלמים. מובן שעליהם להיות חובבי טיולים והתי.

★ ★ ★

יועה על המצב

"ברגע זה", מודיע לי (1059/38), "כש' עיטי עובר ביעף על פני פיסת נייר זו,

נוכל להגיע / שפה משותפת היא אינטליגנציה יישראלית. תכונה נוספת היא גובה מינימלי של 174 ס"מ, תכונה תרבותית נורא, אני כם חושבים? אחת מעדיפה דחא חברי קיבוץ. היא תל אביבית וחברת תנועה לשעבר. השנייה חיפאית ולא משתגעת כל כך אחרי משק. חכו עד שתשמעו את זה: "לבעלי מסען של סובייטים: אל נא תטרחו. זה לא כדאי."

★ ★ ★

היא ואינשטיין

לא, היא לא יכולה לומר על עצמה שהיא יפה. (1059/40) אולי נחמדה. אם היא פקחית? "יכול האלמוני הלן לשפוט". באמת, היא איננה רוצה להאריך בדברים. היא רק רוצה להוסיף שהיא מקדה שאישיותה תסתור את ההנחה של אינשטיין, אל תסתכלו עלי, אני לא יודעת.

★ ★ ★

רינה ק. אינני מאמינה בדיאטות. אכלי כמה ומה שאת רוצה. אל תבלעי.

★ ★ ★

השם: בלונדי

אה! הנה צנחן, נערות (1059/41) בלונדי

נערת השבוע

כמעט כל נערה המודיעה להוריה שהחליטה להיות שחקנית, נתקנת ב' התנגדות או בזלזול. אצל רינה 19 היו פני הדברים שונים. היתה זו אמה שהחליטה כי בתה תהיה לשחקנית. "למזל", אומרת רינה, בעלת האף הסולד, "לא היתה התנגדות בין רצונה של אמי לרצוני שלי". רינה, בת 18, נראית כנשה במהדורות. היא גם נשואה, נוסף לכל קרוב לארבעה חדשים. לחבי רותיה, שלא ידעו על המאורע, וה' שואלות אותה לזהותו של המאורע, היא אומרת ברישול: "אחי לשעבר". אמה, מבינים אחת, נשואה לאביו של הבחור. היא רצינית מאד, חור למעט על תפקיד דרמטי גדול, אולם תפקידה הביטחי הראשון היה זיוקא קומדיה. היא נקתה ישר מבית הספר הדרמטי של הבימה, כדי להופיע ב' אי לייק מייק. ואם היא באמת קוראה את אפלטון, כטענתה, אל תדאגו, זה רק שלב.

ובן 24, ולמה אינו להוט אחר כלילתיופי ובוגרת אוניברסיטה.

★ ★ ★

אינטליגנציה וגובה

צמד נערות (1059/39). לא, הן דחא גורא רציניות. סמינרסטיות בנות 19—18. אוהבות קריאה: מוסיקה, שירה וריקוד. ויכוחים על כל הנושאים. אחת מאתנו התמחתה אף בחיבור חים פוליטיים, מודיעות הן בגאונה צנועה. הן גורא אוהבות לעקוץ, וזה תכונה אופיינית להן, והן אוהבות כאד כאשר מבינים את עקציותיהן ומעריכים אותן.

על אף מקום מגוריהן שהן עיוניות, הינן פשוטות בהליכותיהן וסולדות מן הניחן. הן קיים בשכבות עירוניות מסוימות. כאשר מבלות הן ערב בחברה כזאת, וזה כמעט ולא קורה, הן בטוחות כמעט מראש, שאף אחד ממחורינו לא ירכוש את לבנו. וזה בדיוק הסיבה מדוע להוטות הן כל כך להתכתב עם שני צעירים רציניים ובעלי תכונות דומות לשלהן. התכונה שבלעדיה לא

להחליף אתן מספר מצומצם של מכתבים כדי להשחית את דעתן לדעתי, יש לי דעה שלילית במקצת, ואסביר לך מדוע. (אין צורך לגבי ידי אינך חייב להתכתב עם בנות אמידים דחא). בחלקן של הנערות האמידות מפגינות בצורה בולטת את רגש העליונות שלהן, או בלשון צבירת יותר, מתהלכות עם האף בענינים.

"מתוך נסיוני שאינו עשיר במיוחד, נור כחתי כי נערות אלה הן יותר מעשיות מאשר רגשניות, קולן אינו מבוע כל רגש, ואני מעז לומר כי מבחינה רגשית הן עדיין לא הגיעו לבגרות. ייתכן וזהו שיפוט נוקשה למדי, אך זוהי עובדה אמיתית ומצערת.

אוסף מעט פרורים על עצמי. אני בחור רציני — אגב במאה העשרים אין זה פופר לארי ביותר — פשוט, כנה ואחראי מאד. כדי להקל על מי שתנסה להוציא עלי מס' קנות, אומר בבטחון גמור כי אני בעל אופי נוח מאד מאד. פיצופי, הייתי אומר, סטני דרטי משוכה. הופעתי הגברית די משכ' נעת... על רצנת הריקודים אני בור גמור, ואני מודה שכיום זה חסרון. ועקתי הרא' שונה נפלטת בפחתקה לפני 25 שנה."

★ ★ ★

אוקזיון

קודם הוא (1059/44) מתחיל כנחש, חולק לי פה ושם מחמאה, אומר שבעצם לא איכפת לו שכתב למדור משום שתמיד אהב לעשות ככל העולה על רוחו. בין שטוב לו ובין שרע לו, הוא תמיד אופטימי. מחפש את המשעשע. בכל מקרה הוא דחא לא פוחד מהעקיצות שלי. שאנסה ואראה. אין לי כרגע כל חשק לעשות זאת. לגבי ידי שהייה משעשע, מבריק או משעמם, אחת היא לי אני נמצאת כרגע בשלב האחרון של האדישות, מעבירה על כן את הודעתי לכל הנערות בשטח שאין שום נושא ש' בעולם המסוגל להפתיע. ההיפך הוא הנכון. הוא בן 22, אוהב שירה, בידור, תיאטרון, ספורט ודינ תמימי. הוא גורא בחור טוב, מסיים את מכתבו בפניה נרגשת: "נערה חביבה, אם ברצונך לזכות אי פעם בחתימה נדירה של דייג תמימי או בתיאור נשגב של חזיה מרטיטה זו, נסי את מזלך ואל תחמיצי את ההזדמנות." באמת, אל תחמיצי.

ציפור קטנה לחשה לי ש...

מישהו חייב לומר לחנה מרון, כיוב הגברת רכטר, שתסרוקתה החלקה החדשה אינה הכי הולמת אותה. רבים היו רוצים לראותה שוב בסרוקתה הנערית... רק דנה הראשי של בראזיליאנה, שהתארח בבי תם של אילקה ואביבה, לא הופיע ב' שבוע שעבר לכמה הצעות. הסתבר שכאשר אין הוא שיכור, הוא משחק עם הילדים, או הולך עם אביבה למועדון התיאטרון. למור עדון, בעצם, הוא מגיע גם כשהוא שיכור. במסיבה מסוימת, בה היתה אביבה במצב רוח מרומם ביותר, ניגשה אל עתונאי, חרכה את לחיו בסיגריה בוערת... אם להאמין למכתב ומבקרת הדיילי אקספרס, ננסי ספינק, הרי תחביבו האחרון של דני קיי, הוא להעיר את מכתוריו בשלוש בלילה, ולשיר באוזניהן שירי אהבה ישראלים. אינני יכולה לתאר לעצמי סיוט גדול מזה... בבקשה לה' הידילת, זו שהיתה פעם בצייר באטורן, והאחרת לכמה משריו הישראלים של דני קיי, אותם לימדה אותו בסיסמה חזרה, מספרת לי כי זו האופנה בניו יורק הוא גרבי גילון אפורות... מרכלים בעיר שארץ? לבוא מתכונן לפתוח לעצמו מאו רה שתיקרא בשם מאורת הלבאי. אני סק' רנית לשמוע אותו שואג שם.

וגם השםם שלו, ענינו כחולות והוא רוצה להתכתב אתכן. הוא כותב קצת בשגיאות, משום שהוא רק 9 שנים בארץ, אבל מי לא תרצה להקן שגיאות כתיב של צנחן בלונדי?

★ ★ ★

לחיות ולבלות

אל תשאלו אותי מה ההבדל בין שתי חילולות אלה (1059/42) והשתים המופיעות לעיל. ככה זה. עליכם להשלים כמוני, ודי. טוב, אז המכירים שלהן אומרים עליהן שהן גורא נחמדות ומענינות, הן אמנם בעלות השכלה, אך גם יודעות ואוהבות לחיות ולבלות. הן רוצות להכיר שני צעירים עד גיל 25, רציניים, בעלי השכלה, ואוהבים לבלות ולכייף. מה אתם יודעים? עכשיו אני נוכחת שאחת מהן היא רבטיית!

★ ★ ★

פרצוף סטנדרטי משובח

שמענה מה שיש (1059/43) לומר: "על חלק מבנות האמידים אשר אצפה

שהוא התקרב! הוא שאל אותי אני יכול להביא לך משהו לשתות? ואני אמרתי כן תודה רבה והוא הביא לי. אז הוא שאל אותי מה שמי ואני אמרתי לו, ואז דיברנו על כל מיני דברים, על אמונת וזה... הוא אמר לי גורא ברצינות, שאם ארשום את כל המחשבות שלי, אוכל למלא ספר. אמרתי לו שטויות! אז הוא אמר לא באמת. כל החתיכות כאן גורא טפשות. זה די נכון, בעצם.

אחר כך התחלנו לרקוד והיה בדיוק טאגנו ורקדנו ציקס-טויציק, והוא אמר לי איפה היית כל הזמן, ואני אמרתי לו. תשמעי! זה היה עצום. זה לא סתם בחור את מבינה, זה אחד כזה מכסית. עכשיו בטח אוכל לגשת לשם כל פעם ובכלל להיכנס לעניינים. אני אקח גם אותך אם את רוצה, טוב? אז איפה אחותי? כן, הוא אמר עוד המון דברים, שאני חתיכה טובה וזה, ושאוהב לראות את אלכוהם הצעירים הסיניים שיש לו שם בחור, הוא אמר שזה גורא מעניין בכלל... אני מתה כבר שיהיה מחור. אני נפגשת אתו. אף אני גורא עיפה! מאתמול. זה היה ערב, אני אומרת לך, בומבה. הבחור הזה שהלכתי איתו גורא כעס, אבל אני מצפצפת עליו. מרב, אני נשואה לו? השני ליהא אותי הביתה. הוא קצת ניסה דחא, אבל פתאום עבר השכן שלנו בחור המדרגות. מה שמו? איני לא שאלתי אותו!

את לא יודעת מה שקרה לי

רינה, יש לך קצת זמן? אני מתה לדבר אתך. יש לך? יופי! לא, תודה. דווקא די נוח לי על הספה. מה נשמע? תשמעי, אני מוכרחה לספר לך. אתמול בערב, הייתי באיזו מסיבה שקוראים לה סילבסטר, אני לא יודעת בדיוק למה. יש לזה איזשהו קשר עם סוף השנה, נדמה לי. מה לבשתי? את שמלת הקטיפה האדומה. זאת עם הדקולטה על הגב. טוב אז... למה אני חוריה? באמת שלא יכולתי להביא אותך. את מבינה, הבחור הזה שהלכתי איתו, אני בקושי מכירה אותו, אז אני לא יכולה לומר לו סתם כך, שאני רוצה להביא את רינה. בפעם הבאה, יהיה אחרת.

אז איפה אחותי? כן, אז היה שם גורא שמה, שתו ורקדו והשתגעו והיה יופי. היה שם איזה בחור אחד נדמה לי שהוא עתונאי או סתם אמן, אני תמיד רואה אותו לשבת בכסית בצורה. כזה די נחמד. אז הוא ישב שם בפינה, הרגשתי שהוא גורא מסתכל עלי, אז עשיתי את עצמי שאני לא מרגישה, אבל כן הרגשתי. טוב, אז ככה, לא בכוחה, התיישבתי לא רחוק ממנו ואמרתי אף כמה שאני צמאה. ידעתי שהוא יתקרב. מה את חושבת? בטח

תאווה לעינים

אל תקרא חלאה!!! בכל חקטע הזה אין שום דבר מעניין, ואתה יכול בחלט לפסוח עליו, אם יש לך אוסי! אבל אני מוכנה להתערב אתך שלא תוכל בשום פנים להפסיק בקריאה. כי העין שלך, כשהיא רואה קטע כזה המכיל מלים מובלשות, מוכריתת אותך לקרוא אותו עוד הסוף חמר — אפילו חדע היטב שאין בו כדום.

אם תמצא באמצע מאמר קטע מודפס באותיות כאלה, אתה תהיה נאלץ לקרוא אותו מן המילה הראשונה ועד ה-אחרונה, אפילו אם לא יכיל אלא את ההודעה כי אתמול נפתח בית-התרבות על-שם חיים יענקלביץ בגבעת-חיימוביץ במעמד שרים ואנשי-ציבור.

קטע זה מכיל בריחה עצומה. אילו מצאת בעתון קטע כזה, הסודפס באותיות ועירות וצפופות, יתכן שלא חיתת עינך רוצה לקרוא אותו. אבל עתה התחלת לקרוא קטע זה, למרות שהאור תיות קטנות, סתור מחשבה שיש בו בריחה. וזוהי הסיבה החיירה שאתה ערניו קורא בו. אולם נכונה לך אכזבה. הכריחה איננה. מפילא לא חיתת כללך סוכה. כך שאין לך סח לחצטער.

ישנה
גם שיטה
עתיקה ונדושה מאד
לחדפס את החומר בצורה
משוגעת לגמרי. אתה תקרא את זה
אפילו כתובות כאן אך ורק
שטויות במיץ עגבניות.
מה לעשות? כך
זה.

בקיצור, אתה רואה שאתה עבד לעייניך. הן מובילות אותך לאן שתצוניה. ולעתים קרובות לקראת

אכז
בה.

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים הסתתפס בעמוד זה יזכה מדי שבוע בפרס של 10 ל"י. הזוכה השבוע, משה סליתמן, יהלום 58, רמת-גן.

חבר פרטי

מספרים על יוסקה שחור הביתה אחרי ארבע שנים בחוץ-לארץ ומצא את אשתו עם תינוק בן חודשיים. מלא התמרמרות הוא שאל את אשתו: "תגידי, זה היה חברי יענקלז?"
"לא", השיבה האשה בהחלטיות. "אולי חברי שמוליק?" המשיך הבעל להתעניין. שוב היתה התשובה: "לא." בסוף החליטו על גס, מבלי שיוסקה הצליח לגלות את זהות החבר שסידר אותו.
בקיצור, אחרי שקיבלו את הגס, שאל אותה יוסקה בפעם האחרונה: "עכשיו תגידי, מי זה היה?"
היא ענתה לו בשקט: "האם לא עלה על דעתך שיש לי חברים משלי?"
משה סליתמן, רמת-גן

שתי הלוויית נפגשות בהצטלבות דרכים

ספר לסבתא!

ראש-הממשלה הציג את ממשלתו החדשה מאת סופרנו המיוחד

בתהלוכה חגיגית צעדה אתמול ה' ממשלה לבית-הנשיא, כדי להציג את עצמה. בראש צעדה תזמורת צה"ל, שניגנה אל נא תאמר הנה דרכי האחרונה. מר דויד בן-גוריון צעד בצד הטור, ואילו השרים ברזילי ורוזן קראו את הקצב, כשהאחד צועק "שמאל" והשני "ימין".
הנשיא קיבל בברכה את פני הבאים. ראשון הציג ראש-הממשלה את הגבי גולדה מאיר. כשאמר מר בן-גוריון: "זוהי שרת-החוף החדשה", חיך הנשיא כא ריבות ואמר: "אכן, דומני שראיתי פעם את פניך, אם זכרוני אינו מטעני".

בהתערבכו בין האורחים, נתקל הנשיא במר בנטוב. "ומי אדוני?" שאל בנימוס. "אני שר המיתוח החדש", השיב מר בנטוב. "אהה", אמר הנשיא. "אני מקווה שהתפקיד החדש יתאים לך. לי בטח יש לך נסיון כלשהו בענייני ביטוח".

בשוחחו קצרות עם מר לוי אשכול, התעניין הנשיא לדעת כמה עסק השר לפני שקיבל על עצמו את התפקיד ה' חדש. הוא איחל לו שיעציל בתפקיד שר האוצר, כפי שהצליח בלי ספק בתפקידיו הקודמים.

הנשיא נפרד מאורחיו בנאום קצר. "אני שמח לראות כאן פנים חדשות כה רבות", אמר. "אני סבור כי תוסעה חיובית היא כשהממשלה מתחלפת מעת לעת, כדי לפנות מקום לכוחות חדשים. זריקה זו של דם חדש ורענן בעורקי הממשלה בלי ספק תביא תועלת רבה לניהול העניינים להבא".

אחרי הסכם צעדה הממשלה החדשה ברחובות הבירה, ונתקבלה בכמה מקרי מית בתשואות חמות. שר החינוך הביע באוזני סופרנו את דעתו שהיה זה מעמד חינוכי מאד.

הערות-שוריים

עתונאי צרפת דרשו את הסגרת מלך הגרוטאות כדי לשמור על המשך הידידות בין ישראל וצרפת...

... בקיצור: רצונכם בברזל, תנו גרוטאה.

★ ★ ★

לאור המצב הירוד ביחסים הבינעושיים במרחב, מציע בולגנין עריכת ועידת סיסגה...

... מבירא עמיקתא לאיגרא רמא.

★ ★ ★

שירות השידור הודיע כי עם הפעלת המשדר החדש יגיעו שידורי ישראל עד רוסיה ואמריקה...

... עכשיו ברור למה מנפות שתי ארצות אלה לברוח לירח.

★ ★ ★

במשפט ד"ר שלום טען פרקליטו מיכה כספי כי לבעל מותר להכות את אשתו...

... זה נקרא לחיות בדרכי שלום?

סאגדות בית-הספר העברי

השאלה ההיסטורית

המורה להיסטוריה היה נורא טוב. כלומר, הוא היה נורא — וטוב היה להיות רחוק ממנו. והוא אהב לשאול שאלות, שרק מתי מספר ידעו לענות תשובות כהלכה, וגם אלה לא תמיד. לכן נורא התפלגנו כאשר גילה הרומה במרץ אצבע, בשעה שאחראתה נסלו הידים "היודעות תמיד", מחוסר ידיעה. וגילה הוא דחקא לא הכי מבניה בהיסטוריה.
כשהתבוסה היתה כמעט כללית, פנה המורה אל גילה וקרא: "גוז" צייצה גילה: "המורה, אפשר לצאת החוצה?"

הסם הטריאני

בבית-הספר התיכון היה לנו ארגון בשם "המפלצת הירוקה", מיסודם של כמה תלמידים ותיקים, ששם לו למטרה לדאוג לפרנסתם של תושבי העיר, ביחוד של הזוגים והגנרים. משום מה לא הכיר בארגון הנ"ל מנהל בית-הספר, וכנקמה זכה לכינוי "הירוקן השחור". פעם החליט הירוקן לחסל את המפלצת וערך לה משפט פנימי.
הוא מינה אחד התלמידים כנשיא בית-המשפט, והביא סידרה אימתנית של הוכחות ועדויות מרשיעות. עכשיו, הוא חשב, תקבל המפלצת את מכת-המות. איזה אכזבה! השופט ססס, חברי הארגון בסך הכל קנס של שילינג כל אחד לטובת הקרן-הקיימת. כי השופט עצמו לא היה אחר מאשר נשיא "המפלצת הירוקה".

דויד דגן, טבריה

חסידי רייס

מדריכה חמודה, שמה הדסה, על מיטב כוחותיה לא חסה.

ללמד אהבת

המולדת בלבד —

בעצמה לאמריקה טפה.

מיכה אשכנזי, מושב מסלו

★ ★ ★

על שופט בדורגל הוגד

כי שתה כדעני יום אחד.

אחריכך במשחק

"הנדס!" בלי הרף שרק —

כי נקלע לתחרות כדוריד.

מוספה, קרית תימן

נחש מי הופיע פתאום

"אני אומר לך אלי, זאת היתה החתיכה העצומה ביותר שאני ראיתי בחיים שלי. היא הלכה עם עקבים גבוהים, והשמלה שלה היתה כל כך הדוקה עליה, שלא היית צריך שום דמיון. למעלה, זה הלך אצלה ככה... אחרי כן, אחרי שאתה גומר את הדו"ח השנתי שמנהל החש' בוונות ביקש עד יום שני, גש למחלקת פקדונות-חוץ ונסה לקבל מהם את הסיכומים לשלושת החודשים של — — —"

★ ★ ★

"שולה, תבטיחי לי שלא תגידי מילה על זה לאף אחד. פשוט לא נעים שזה יגיע אליה. הבוקר הסתכלתי ברשימת המשכורות. את יודעת כמה שחווה מתחילה לקבל מהראשון לחודש? שלוש מאות וחמשים נסו ואת יודעת בשביל מה זה. עכשיו, עם כל הכסף שיש לה בבנק, היא תוכל בסח לתפוס לה איזה חתן. אני בטוח שיש לה לפחות... חמשת אלפים איש היו שם במסיבה הזאת. אפשר היה פשוט להשתגע. לא היה אפילו מקום בשביל — — —"

★ ★ ★

"אם הקצין התורן המחורבן הזה חושב שהוא יכול לצאת להתחזות לו שם עם כל הבנות ולהשאיר לי לכתוב את כל היומנים והדו"ח-החש' המחורבנים שלו עד אור הבוקר, הוא טועה טעות מרה ואני... מבקש שתעזוב אותי עכשיו מפני שאני רוצה לגמור את הדו"ח-החש' האלה עד שיגיע הזמן לבקר את המשפחות — — —"

טעות לעולם צודקת

חשק קאפיטליסט מובהק. (על המשמר)

יעל שיפר, חדרה

אופיום להמונים.

זהו צעיר בעל מעוף, חובב עלמות. (ידיעות אחרונות)

דויד שורץ, טבריה

בלי כנייט, בבקשה.

כיהודה לי במלים נרגשות אם כי רוחו לא היתה כה טובה עליו כי רוחו. (חדשות הספורט)

מרדכי דן, תל-אביב

לכל הרוחות!

קניתי כרטיסים לקולנוע תל-אביב להצגה שניה ונכנסנו לחדר ההמתה. (הארץ)

זהבה הלבדג, רעננה

מתים משעמום, מה?